

Stelian
Papadopoulos

FERICITUL IACOV ȚALIKIS

Starețul Mănăstirii Cuviosului David

Editura EVANGHELISMOS

© Copyright

Pentru ediția de față, *Editura «Evanghelismos»*, care mulțumește domnului Stelian G. Papadopoulos, profesor la Universitatea din Atena, pentru generozitatea cu care i-a fost acordat dreptul traducerii și editării în limba română a prezentei cărți.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PAPADOPULOS, STELIAN G.

**Fericitul stareț Iacov Țalakis, starețul Mănăstirii
Cuviosul David/Stelian Papadopoulos...; trad.: ieromonah
Ștefan Nuțescu - București : Evanghelismos, 2004
ISBN 973-86402-4-5**

1. Nuțescu, Ștefan (trad.)

**FERICITUL IACOV
ȚALIKIS**

Starețul Mănăstirii Cuviosului David

STELIAN G. PAPADOPULOS
Profesor la Universitatea din Atena

*FERICITUL IACOV
ȚALIKIS*

Starețul Mănăstirii Cuviosului David

Traducere din limba greacă
de Ieroschim. Ștefan Nuțescu
SCHITUL LACU – SFÂNTUL MUNTE ATHOS

Editura «EVANGHELISMOS»

București, 2004

STILLAR C. PARADOXUS
open to University of the Arts

ERICTEL TAC TALKS

Administrative Commission

Administrative Commission
The Administrative Commission
The Administrative Commission

Centru de difuzare:

Editura «Evangelismos»

București, Str. Pridvorului nr. 15,

Bl. 12, Sc. A, Ap.1, Sector 4

Tel. 021 / 331 10 22; 0722 690 272

Rândurile ce urmează sunt ale mele și ale tale deopotrivă. Ele sunt izvorâte din respect, recunoștință și dragoste adâncă față de Starețul Sfintei Mănăstiri a Cuviosului David, fericitul părinte Iacov Talikis, cel care a adormit spovedind la 21 noiembrie 1991, în cel de-al 71-lea an al vieții sale.

Aceste rânduri sunt scrise pentru noi toți, deoarece n-am scris nicidecum ceea ce am crezut, sau cele ce mi-au plăcut, ci numai acelea pe care toți le-am auzit din gura lui cea sfântă, ceea ce am observat din viața lui cea cuvioasă, precum și lucruri minunate pe care le-am văzut săvârșite cu rugăciunea lui. Rândurile acestea sunt ale noastre și datorită faptului că m-am străduit ca ele să exprime simțămintele noastre, ale tuturor. Unele lucruri despre fericitul Stareț le-am aflat de la el însuși. Mai ales atunci când îmi vorbea în altarul bisericii mănăstirii, sau când spunea câte ceva din viața sa înaintea mulțimii de închinători, sau atunci când povestea despre minunile Cuviosului David, îl ascultam cu multă luare aminte. Starețul avea originalitatea de a povesti același eveni-

ment și minune din viața sa, dar de fiecare dată într-un mod diferit, cu mai multe sau mai puține cuvinte. Multe alte lucruri le-am aflat de la numeroase persoane care l-au cunoscut pe fericitul Stareț Iacov în copilărie, în tinerețe și în anii viețuirii sale monahale. Aceștia nu sunt puțini, și nici datele ce ni le-au oferit despre Stareț nu sunt puține.

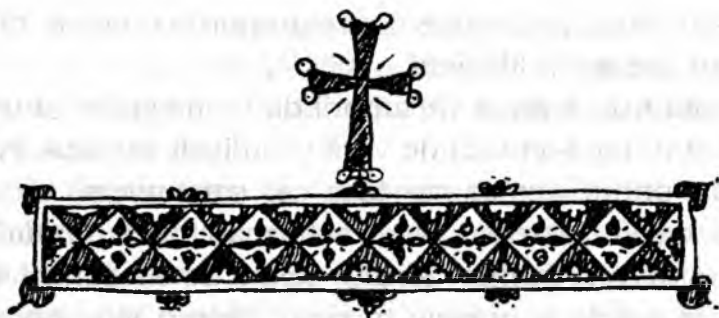
Citez numai câteva nume ale celor care ne-au ajutat în adunarea și completarea datelor despre Starețul Iacov. Mai întâi rudele lui (Gheorghe Țalakis, soții Maria și Teodor Mikeli, rudele sale din Farakla), câțiva săteni și bunul părinte Teodor Teodosiu. Urmașul Părintelui Iacov la stăreție, arhim. Kiril Gherantonis, cunoaște mai multe decât oricine altul și sfaturile sale ne-au fost de mare folos. Părinții mănăstirii: Serafim, Alexie, Nicodim, Iacov, Efrem, Gavriil, Pavel și fratele David, cu toții ne-au oferit date mult folositoare despre Stareț. Deosebit de prețioase și de bogate au fost amintirile arhimandriților Pavel, Amfilohie și Hrisostom, ale protopopului Ioan Vernezu, ale areopagitului* Dimitrie Tzuma și ale teologului Elefterie Mazaraki, cărora le mulțumesc din toată inima. De asemenea mulțumesc și tuturor acelorora care mi-au spus câte ceva în legătură cu Starețul sau m-au ajutat să-mi înfrâng binecuvântatele mele șovăieli în alcătuirea prezentei biografii duhovnicești. Despre viața în Libisiul din Asia Mică, pe care l-am vizitat de două ori, am informații atât din cărți, cât și de la scriitori care au trăit evenimentele dezrădăcinării locuitorilor din Libisi. Cele ce se referă la originea sa din Rodos aparțin lui Teodor Țimbidachi, și el locuitor al insulei.

* Consilier la Curtea de Casație.

Lucrarea prezintă, referindu-se la o persoană contemporană, la un ascet ajuns la măsuri înalte, la un ieromonah inspirat de Dumnezeu, înzestrat cu multe virtuți și cu nenumărate daruri dumnezeiești, putea atinge și multe puncte primejdioase, fapt ce s-a evitat cu multă grijă și atenție de către cercetător. Îndeosebi trebuia să se evite exagerarea și dispoziția de a lăuda fără măsură și discernământ. Aceasta a fost preocuparea noastră constantă până acolo încât, pentru evitarea suspiciunilor legate de acest subiect, am preferat să lăsăm neconsemnate multe semne minunate și dumnezeiești săvârșite în viața Starețului. Cele pe care le-am prins cu antenele noastre slabe și cele ce le-am scris cu micile noastre puteri sunt totuși edificatoare în această privință, deși nu în măsura în care s-ar fi convenit. Credem însă că ele arată, fie și cu lipsă, cine a fost fericitul Stareț Iacov înaintea lui Dumnezeu, a Sfinților, a lui însuși și a oamenilor. Dar și în ceea ce îl privește este valabil cuvântul pe care Starețul însuși îl spunea despre Cuviosul David: "Minunile Cuviosului sunt foarte multe. Despre ele ar trebui să se scrie multe cărți. Dar nu ajunge nici hârtia, nici cerneala..."

Libisi, satul său natal, și moartea bunicului său Kremmidas

Libisiul a fost zidit de strămoșii noștri pe versantul Lapusean al muntelui Antikragos, acolo unde era vechiul orașel grecesc Karmilisos. Acest versant se prelungeste până spre țărmul apusean al Asiei Mici, unde se învecinează cu Rodosul. Dacă începi să sui muntele de la țărm, din vârf vezi sub tine satul Libisi întinzându-se pe două laturi. Mica așezare care nu avea deschidere la mare, avea vedere mai ales spre răsărit, dar și spre miazăzi și miazănoapte.

Era în 1921, spre sfârșitul primăverii și începutul verii. Din partea de nord-est venea un copilaș libisian, fecior de meșter. Alergând cu opincile în mâini, el a urcat pe caldarâmul cel mare ce ducea spre Taxiarhi* și Stumbo**. Cei ce îl vedeau alergând au înțeles că aduce o veste rea. Copilul s-a oprit în Stumbo, în piața cu multe magazine. N-a mai putut ajunge la Sfântul Arhanghel Mihail. A căzut lângă un zid, spunând în șoaptă:

* Biserica Sfinților Arhangheli.

** Centrul satului.

Și bărbatul ei, Stavros, era plecat. Împreună cu două ajutoare cositorea vase de aramă și făcea zidărie în satele turcești. Mama ei, de îndată ce a văzut pruncul, și-a revenit și a început să-și mângâie fata. Nu, nu auzise ceva despre cei care lucrau departe. Au adunat mai ales pe grecii care lucrau la țarmuri sau mai aproape de ele. Astfel l-au prins și pe Gheorghe Kremmidas. Tudora a dat pe prunc surorii ei celei mai mari și a plecat repede la Stumbo și la biserică. Se gândea că ar putea afla ceva. Trebuia să fie pregătită pentru orice.

În curtea bisericii erau adunați toți bătrânii și preoții celor trei parohii, dascălii și învățătoarea școlii de fete. Îngrijorați, ei adunau știri și încercau să liniștească lumea. În Biserica mare a Arhanghelului Mihail, adică în parohia "de sus", se cânta mereu Paraclisul. Multe dintre femei – căci marea majoritate a bărbaților lipseau – intrau și ieșeau, aprindeau lumânări, ingenuncheau și se rugau sfinților de la catapeteasmă și iconostase, care erau toate din marmură și străluceau. L-au aflat și pe mutiri, singurul turc al satului, care era organul de ordine, reprezentant al subprefectului turc de la Macri (Kazan). Acesta nu știa nimic concret despre persoanele care au fost prinse de jandarmii turci. Dar știa deja cu multe zile mai înainte – așa cum a mărturisit mai târziu – că jandarmii și armata îi adună din când în când pe greci pentru batalioane de muncă. Și că asta s-ar fi început cu ținuturile de la țarmurile mării. Însă cu toții auziseră lucruri foarte urâte despre aceste batalioane. Mai mult sau mai puțin, știau despre concentrări, strămutări și deportări deja din 1915 și 1917 până în 1920.

Turcii îi adunau și îi puneau pe bărbați la munci foarte grele: la mine, cariere, căi ferate și altele. Îi obligau la

multe ore de lucru, îi băteau fără milă, le dădeau mâncare puțină și murdară, iarna îi puneau să doarmă în aer liber... sau în barăci și cocioabe, desigur, fără căldură. De altfel, scopurile batalioanelor de muncă erau două. Să asigure mâini de lucru gratuite și să nimicească încet-încet elementul grecesc fără să provoace puterile europene. Avuseseră o experiență neplăcută cu genocidul armenilor din 1915, când destui europeni au protestat și au condamnat pe turci în toată lumea. De aceea au hotărât să-și atingă scopul printr-o exterminare periodică mascată.

Și într-adevăr, din batalioanele acestea puțini greci s-au mai întors. Cei mai mulți se pierdeau în adâncurile Turciei, totdeauna departe de zonele cu element grecesc. Se întorceau doar cei care evadau, acei puțini care izbuteau să dea daruri gardienilor, subofițerilor și ofițerilor. Uneori, unii dintre cei care reușiseră să scape de suferințe, foame, frig și chinuri, aveau să fie reperați mai târziu de Crucea Roșie și Comisia Internațională. Aceștia erau ocrotiți și trimiși în Grecia.

Tudora, din cele pe care le auzise, credea că bărbatul ei Stavros este bine. Dar în acei ani nimeni nu putea fi sigur de ceva. În acea vreme turcii răscoleau toată Asia Mică. Generalul Mustafa Kemal, pe care l-au numit mai apoi Atatürk (Părintele Turciei), cutreiera Turcia centrală și răsăriteană. Apărea pe neașteptate la țărmurile apusene cu armată și mai ales lupta din răspuțeri să distrugă elementul grecesc din Pont, care ceruse puțină autonomie și organizase mici grupuri răsculate înarmate.

Tudora s-a întors acasă, unde a aflat mai multe vecine care o mângâiau pe mama și pe surorile ei. Toate îl jeleau pe omul cel bun, pe Kremmidas, ca pe un mort.

La fel se petrecea și în toate casele unde erau siguri că prinseseră vreunul din familia lor.

Preoții, bătrânii satului și dascălii i-au încurajat puțin pe libisioți, dar înlăuntrul lor erau bântuiți de descurajare. Ceruseră și ei să devină autonomi, ca și cei din Smirna, dar italienii i-au trădat, iar turcii, prinzându-i pe libisioții ce semnaseră documentul prin care cereau autonomie, i-au trimis pe lumea cealaltă.

Răul nu arăta semne că se va opri curând. Iar acest Mustafa Kemal era ca un nor negru peste capetele grecilor. Se va răzbuna el oare și asupra lor? Ori se va duce în altă parte ca să-și reverse mânia? Lumină lină nu se vedea de nicăieri pentru greci. Înfricoșător lucru este să nu vezi lumină nici măcar în patria ta, pe pământul unde trăiești de 3000 de ani! Apoi s-a dezlănțuit peste comunitățile grecești și acel blestemat Nuredin pașa. N-a existat un alt turc mai iubitor de vărsare de sânge ca el. El era groaza și spaima grecilor de la Smirna până la Macri și Libisi. Ucigaș și tiran în toată puterea cuvântului.

După ce a trecut prima zi a tânguiri, Despina și-a revenit pentru că trebuia să se gândească cum să procedeze pentru a afla amănunte despre Gheorghe al ei și ce va face cu fetele, care erau nemăritate. Doar Teodora, cea mai mică dintre ele, era căsătorită de foarte tânără. Ea era deja în doliu, căci moartea îi răpise șase prunci până în 1922. Despina avea și doi băieți, Chiriac și Vasile, care și aceștia erau încă copii și aveau nevoie de ocrotire.

Gândul i s-a îndreptat către Kremmidei, către cei din neamul bărbatului ei. Mai aproape de ei erau Kremmideii din Macri, Kostas și Chiriac. Bogați, ei erau binefăcătorii școlilor din Macri și cunoscuți la Patriarhia de Con-

stantinopol. Cele mai multe rude din neamul ei trăiau departe, alcătuind un neam mare, cu o tradiție bisericească însemnată, care dăduse Bisericii șapte generații de clerici căsătoriți și ieromonahi. Despina avea rude chiar și la Ierusalim, pe ieromonahii Ilie și Dimitrie, care slujiseră – mai ales al doilea – cu multă dăruire la Sfântul Mormânt.

Dar acum cine și cum să o ajute? Vremurile erau grele și turcii întărâtați. De cele necesare traiului, desigur că nu duceau lipsă. Bărbații lăsaseră casa plină atunci când plecaseră la treburile lor. Dacă mai târziu lucrurile se vor înrăutăți, desigur că va trebui să afle ceva de lucru și pentru fetele ei cele nemăritate.

Așadar, singurul lucru pe care bunica Despina l-a cerut de la cunoscuți și rude a fost să se informeze și să intervină. Să afle cu exactitate cele despre bărbatul ei și să facă demersuri pentru imposibil, adică pentru eliberarea lui. Iar oamenii au făcut tot ce au putut. Cam într-o lună au sosit și știrile. Dar mai bine nu ar fi venit. Gheorghe al ei murise. N-a putut rezista. Turcii prinseseră de ici și de colo mulți greci. I-au adunat pe toți și i-au dus spre Anatolia, în adâncurile Turciei, păziți de călăreți sălbatici. Zile nesfârșite au mers pe jos. Le dădeau puțină pâine și aceea nu în fiecare zi. Alaiul jalnic se împuțina pe măsură ce treceau zilele. Foamea, oboseala și biciul au umplut cărările de cadavre de greci. Kremmidas, care nu mai era tânăr, suferea mult. Fiind mai firav, jandarmii l-au luat la ochi. Treceau pe lângă el și din senin îl loveau fără milă. Puțin câte puțin îl lăsau picioarele, însă avea o inimă mare. Dacă vedea pe vreun grec descurajat, i se alătura și îl îmbărbăta. Un zâmbet, un cuvânt, puțină mângâiere. De aceea toți deportații îl iubeau. Alcătuia și versuri, pe

care le rostea ca să mai uite de necazurile lor. Avea o față plăcută, plină de bunătate și toți îl știau ca fiind temător de Dumnezeu. Postea regulat și lua aminte cu multă grijă să iubească pe Dumnezeu și pe oameni. Se spunea despre el că era atât de bun, încât Dumnezeu îi dăruise harisme minunate. Astfel odată, acolo unde lucra în satele turcești fără biserică, în ziua Cincizecimii, când credincioșii îngenunchiază la Vecernie, a văzut că au îngenunchiat și copacii, în timp ce își făcea rugăciunea sa. Iar când un juncan din cireada lui s-a ridicat pe picioarele dinapoi ca să mănânce din vârful unui pom, a căzut, dar n-a pățit absolut nimic. Bun și sfânt era, așadar, bunicul Kremmidas, dar biciul și foamea i-au adus sfârșitul.

I-au dus pe jos prin ținuturile Muglei, Aidiniului, Burdurului, Spartei, i-au trecut pe sub Iconia, prin Eregli, până aproape de Nigdi. Înainte de a ajunge însă în acel oraș, bunul grec, Gheorghe Kremmidas, n-a mai putut. Atunci când acei oameni sălbatici l-au văzut foarte extenuat, l-au chinuit și mai mult. A căzut și nu se mai putea scula. L-au mai și bătut, pe deasupra, pentru că se grăbeau să-și continue drumul. Acolo și-a dat sufletul bunicul și nașul Starețului Iacov. Căci însuși bunicul Gheorghe îl botezase pe nepotul său, pe care îl iubea nespus de mult.

După puține zile a venit confirmarea scrisă cu mâna nepotului bunicii Despina, Hagiduli. Era medic și turcii îl prinseseră și pe el. L-au băgat în același convoi în care era și unchiul Gheorghe. Când s-a petrecut nenorocirea cu unchiul său, acela n-a putut să-i fie de vreun ajutor. A putut doar să ia din buzunarele lui numai 5 lire. Două le-a dat unor turci dintr-un sat ca să-l îngroape – și cine

poate ști dacă l-au îngropat sau l-au aruncat în vreo râpă ca să-l mănânce păsările. În tot cazul, Hagiduli a scris mătușii sale că a dat cele două lire și o întreba ce să facă cu celelalte. Sărmana bunică Despina, prin omul care îi adusese scrisoarea, l-a înștiințat să le păstreze. După aceea și Hagiduli s-a prăpădit în același mod sau în vreunul asemănător.

Obârșia lui Stavros Țalíkis din Rodos, tatăl Stareșului Iacov

Stavros Țalíkis, bărbatul tinerei mame Tudora, lucra ca meșter prin satele turcești. Turcii se purtau prietenește cu el, căci le lucra bine și întotdeauna îl plăteau potrivit înțelegerii. Despre socrul său, Gheorghe Kremmidas, nu primise nici o veste toată vara. În noiembrie însă, întorcându-se în Libisi cu destule parale și încărcat cu alimente și alte cumpărături, a aflat noutățile. Le-a aflat de îndată ce a ajuns în Macri și a descălecat la rudele sale Kremmidei, ca să răsuflă după îndelungata călătorie.

I s-a strâns inima când a aflat acea veste. Nu știa ce să mai spună și nici în ce să mai nădăjduiască. Ci cugeța în sinea sa: "Dacă preaputernicii Kremmidei nu aveau modalități ca să-l ocrotească pe omul lor, care putere putea izbăvi pe cei mulți și slabi?". Mai târziu, numai după câteva luni, s-a pierdut în aceleași batalioane și un alt Kremmidas din Libisi. Un adolescent, pe nume Vasile, s-a sfârșit în Tars.

Stavros n-a zăbovit mai mult. A băut o cafea, și-a încărcat cei doi catări și a plecat imediat. Nu mai putea sta locului. Mintea îi era înfricoșată, iar inima îi era la Teodora – Dorula sau Dorița, cum îi spunea el – și la prunci.

Numai către ei i se îndreptau toate gândurile. Prin ce frică, cugeta el, prin ce mâhnire va fi trecut delicata lui Dorula... Și-ar fi dorit să fie acasă ca să-l învețe pe pruncul său Iacovel să facă primii pași... Și îndată un zâmbet larg a apărut pe chipul său. Împreună cu catării și cu calfa lui a început să urce panta din partea de nord a Antikragului, dar mintea lui alerga cu mii de aripi. Ea trecu peste ani, întorcându-se în copilăria sa petrecută în vecinătatea Rodosului. Acolo s-a născut în 1883, într-o regiune săracă, situată în afara zidurilor orașului, la Marasia, acolo unde ajunseseră cei din neamul Țalikus, după ce au plecat din satul Arhanghelul.

Erau vremuri grele atunci în frumoasa insulă. Turcii stăpâneau. Grecii erau săraci. Tatăl său, Iacov Țalikus, l-a luat pe fiul său, Stavros, pe când acesta avea vreo 15-17 ani și au trecut dincolo, la Marmari, pe țărmul asiatic, căutând o soartă mai bună.

Pe aceste țărmuri binecuvântate era multă lume, cei mai mulți fiind bogați și puțini meșteșugari. Acolo puteau să lucreze bine și cinstit. Puteau aduna parale ca să se pricopsească și ei, după care să se întoarcă în iubitul lor Rodos, să-și zidească o casă bună și să trăiască și ei ca oamenii. Mulți din neamul Țalikilor plecaseră în Asia Mică. Primii care au plecat în 1756 au fost Gheorghe și Avgherin Țalikus.

Iacov Țalikus cel de acum era zidar și spoitor de vase de aramă. Drept calfă îl avea pe fiul său Stavros și toate mergeau bine.

Grecii și turcii îi preferau pe ei la treabă. Dintru început s-au stabilit în Libisi. Încă din vechime, cu multe veacuri înainte de Hristos, locuitorii din Rodos mergeau și se stabileau pentru totdeauna pe țămurile Likiei. Aici,

la Libisi, tânărul Stavros a lucrat mult timp ca zidar, în înstărita casă a lui Gheorghe Kremmida, cel cu multe fete. Gheorghe s-a gândit să și-l facă ginere pe tânărul Stavros, însurându-l cu fata lui cea mare. Însă inima tânărului fusese mișcată de cea mai mică:

– Mulțumesc, efendi* Gheorghe, dar eu mă gândesc numai la Dorula...

– Dar este mică, a spus tatăl ei.

– Voi aștepta să crească, insistă Stavros. (Astfel povestea acestea cu har și simplitate însuși fericitul Stareț Iacov, după cum le aflase de la tatăl lui).

Și toate s-au sfârșit cu bine. Stavros și Teodora s-au căsătorit cu binecuvântarea Bisericii și petrecerea a ținut atunci numai trei zile – pentru că mai demult ținea o săptămână.

Casa lui Kremmidas era mare și bună. A lucrat și Stavros cu tatăl lui și au făcut-o și mai bună. În partea de sus locuia tânăra pereche, iar în cea de jos bătrânii cu celelalte fiice și cu cei doi băieți.

Dorula lui Stavros avea o bunătate și noblețe sufletească deosebită; era în întregime o revărsare de dragoste și dăruire. Dar în toată casa stăpânea chipul mamei ei, Despina. Ea rezolva întotdeauna situațiile grele ale familiei. Nu numai pentru că era mama multor fete și tatăl lipsea mai mult de jumătate din lunile anului, dar și pentru bărbăția și fermitatea ei și mai ales pentru că ea în mod conștient ținea și însuflețea îndelungata tradiție bisericească a familiei ei. Având credință adâncă și dăruire pentru biserică, mereu o vedeai în sfintele locașuri la slujbe, aprinzând candelile la bisericuțele

* Stăpâne.

dimprejur, făcând metanii, învățând pe copii să se roage. Apoi știa să-i încurajeze pe toți, învățându-i cum să uite necazurile, fiind întâia la treabă, peste tot în fruntea tuturor. Nimic nu se făcea fără bunica Despina.

Toate acestea îi treceau prin minte lui Stavros și-i înduioșau inima, în timp ce se apropia de vârful Antikragului. De îndată ce ajunsese cu bine în vârf, la renumitul Pirnari, privi la dreapta, departe, către Apus, spre părțile pietroase ale Antikragului apusean, la Libisi. Pentru întâia oară acesta nu i se mai păru atât de frumos ca odinioară. Un nor păru să îi acopere mintea și nu mai putea să-și închipuie cum va arăta Libisiul de mâine. Toate îi apăreau încurcate și înnegurate, mult-puțin se întrevedea că aveau să se schimbe toate, sau cel puțin multe în Asia Mică grecească, deși grecii înrădăcinați aici nu voiau să creadă asta. Dar trebuia să se facă cutremurul cel mai de pe urmă, cel catastrofal și înfricoșător, ca ei să conștientizeze situația. Și totuși nu se hotărau să-și lase pământul lor cel milenar, locul lor cel sfânt.

În orice caz, odată cu ultimele evenimente, inimile lor muriseră. Nu-și mai făceau vise ca altădată. Acum Stavros Țalakis nu mai visa cum să facă să-și chivernisească copiii, cum să-i facă dascăli, preoți și chiar ceva mai mult. Soacra lui, pomenindu-i pe ieromonahii familiei ei, adesea îi spunea: "Bunul meu Stavros, să dea Dumnezeu ca unul dintre copiii tăi să se facă preot... Să ne pomenască copilul nostru, el să ne împărtășească, să luăm anaforă din mâna lui...". Același lucru îl dorea și Stavros și de aceea muncea cu râvnă ca să scoată parale pe care să le cheltuiască în viitor pentru copii, dar și ca să aibă la clipe grele, precum au fost cele din anii de mai înainte când își pierduse pruncii – și gemenii – la puține luni

după nașterea lor. Dar cu toate că au cheltuit mulți bani, au pierdut și copii.

Cugetând când la una, când la alta a ajuns în sat. Stavros nu s-a oprit nicăieri, nici măcar la cafeneaua lui Skiftu. A trecut și de șesul unde, în locurile mai joase, era puțină apă și se formase un mic lac.

De îndată ce Stavros intră în sat, copiii alergară la bunica Despina și la femeia lui, Teodora, ca să primească darurile pentru vestea bună ce le-o aduceau. Teodora a ieșit în întâmpinarea lui și când s-au întâlnit i-a căzut în brațe. A luat-o de mână, au urcat câțiva metri pe caldarâm și au intrat în casa îndoliată. Toți au plâns spunându-și unul altuia cuvinte de mângâiere.

Stavros a urcat în casa de sus și, luând pruncii în brațe, nu se mai sătura să se joace cu ei. Unul din copilașii lui, Gheorghiță, care trăiește și acum, avea trei ani. Celălalt, Iacovel, se născuse cu un an înainte, în 1920, pe 5 noiembrie. Îl botezase bunicul său, Gheorghe Kremmidas, și a primit numele celui alt bunic al lui, Iacov Talikis din Rodos.

Robia și dezrădăcinarea

Relațiile greco-turcești mergeau din rău spre mai rău. După ce a terminat războiul pe care l-a avut cu grecii răsculați din Pont, Mustafa Kemal și-a aruncat în luptă trupele aici, în părțile apusene ale Asiei Mici. Desigur, acolo unde exista armată grecească (în anii 1919–1922), în Smirna și în împrejurimi, grecii trăiau fără primejdie. În alte părți însă situația deveni descurajatoare. Teții*, cu libertatea pe care le-o dăduse Kemal și Nuredin pașa, se repezeau ca lupii în satele grecești, omorând, furând și îngrozind. Înainte deja de a veni catastrofa finală, toate satele și orașele, precum Aidini, fuseseră rase de pe fața pământului, săvârșindu-se ucideri în masă.

La Libisi lucrurile păreau mai liniștite. Însă frica și grija pentru ziua de mâine topeau mintea și împietreau inimile locuitorilor care continuau să trăiască și să muncească aici. La fel s-a petrecut și cu Stavros Talikis, cu atât mai mult acum când îi lipsea sprijinul socrului său. Copilașii creșteau văzându-le pe femei plângând. În fiecare după-amiază bunica cobora cățuia de pe sobă și

* Dezertorii din armata turcă.

tămâia casa. Toți își făceau cruce, câteva metanii și seara rugăciuni. Aprindea și candelile la bisericuțele din jur – unde se duceau mai ales surorile necăsătorite ale Teodorei. Ea le aprindea mai des pe cele de la Sfântul Arhangel, ținând un copil în brațe și pe celălalt de mână. Îi ruga pe arhangheli să-l păzească pe Stavros al ei, care plecase din nou la muncă în satele turcești.

Dar răul n-a întârziat. La începutul anului 1922, turcii l-au prins și pe Stavros al ei. Această nouă nenorocire a adus iarăși plânsetele de fiecare zi ale femeilor din casa bunicii Despina. Era timp de iarnă și marea coloană de greci deportați mergea pe drumurile pline de zăpadă. Au trecut prin Capadocia și au început să urce tot mai sus. Cei care nu rezistau la asprimile cumplitei călătorii încasau ultimele biciuri și se sfârșeau pe drumul înzăpezit. Jandarmii călare și militarii foloseau rar gloanțe. Pe drumul pe care megeau, trecuseră mai înainte și alte pâlcuri de greci robiți. De multe ori vedeau pe lângă drum, ieșite din zăpadă, mâini sau picioare de oameni, pe care turcii îi aruncaseră din mers, și-i cuprinse zăpada pe jumătate.

Pâlcul în care era și Stavros Talikis, tatăl fericitului Stareț Iacov, se zicea că era destinat pentru Caucaz. Înainte de a ajunge acolo i-au pus să lucreze în mine. Într-o zi, în timp ce lucra, Stavros a auzit în galerie trei lovituri. I s-au părut a fi un semnal. A ieșit din galerie și îndată ea s-a prăbușit. L-a păzit Sfântul Haralambie a cărui iconiță o avea la gât. Dormeau în niște colibe – precum spunea mai târziu Stavros fiului său Iacov –, iar pentru a se încălzi săpau în zăpadă unul sau doi metri ca să afle în pământ vreo buturugă sau alt lemn cu care aprindeau focul.

Într-o zi, săpând în zăpadă pentru a căuta lemne, Stavros a aflat o buturugă care i-a atras atenția. I s-a părut potrivită ca să facă din ea o mandolină și a început să o cioplească. Pentru că tatăl lui l-a învățat să cânte la mandolină, îi plăcea mult să cânte mantinade* și alte cântece. În zilele bune de la Libisi, în lunile când rămânea acasă, cânta aproape în fiecare zi pentru Dorula și uneori pentru toți vecinii. Așadar, a cioplit acea buturugă, a aflat undeva și niște bani și trimițând în orașul apropiat i-au adus coarde. Astfel a început, în nenorocita pribegie, ca pe lângă lucrările absolut necesare pe care le făcea, să cânte în fiecare seară, pentru ca grecii să-și mai uite necazurile.

De cealaltă parte a colibelor era casa ofițerului care, împreună cu militarii lui, îi păzea pe greci. Auzind aceia cântările, au cerut de la ofițer să aibă și ei muzică. Ofițerul l-a chemat pe Stavros și el de atunci n-a mai lucrat în acea mină primejdioasă, ci cânta în după-amiezi diferite melodii turcești în casa ofițerului.

Asta a continuat până ce a venit un ordin care cerea să fie căutați printre greci meșteri zidari. Atunci Stavros a declarat că este zidar. Și astfel l-au dus în părțile Trapezuntei, unde l-au pus să zidească un spital. Și ca să facă treabă bună, îi dădeau și puțini bani. Însă vești despre Teodora lui și despre copii nu putea afla.

Pe celelalte țărmuri, în partea de apus a Asiei Mici, se prăbușea elenismul ce dăinuia aici de trei mii de ani. Armata grecească se retrăgea în dezordine de peste tot, de pe toate fronturile, iar în spate, teții și armata turcească ardeau, violau, omorau și răpeau toate averile

* Cântece de dragoste.

grecilor lipsiți de apărare. A venit luna august cu înfricoșătoarea catastrofă a Smirnei. Era anul 1922. În alte părți mulți greci mureau din pricina zbuciumului sufletesc. La Libisi rămăseseră puțini bărbați. Femeile și copiii se închideau devreme în case și cu frică îi auzeau – pentru prima dată în Libisi – pe jandarmii turci mergând pe caldarâmuri. Mutirul (omul ordinei), singurul turc care, ca reprezentant al puterii, locuia în Libisi, dintr-un turc bun și mâncăcios cum fusese mai înainte, devenise aspru și amenințător. El însuși, spre sfârșitul lui septembrie, a pus într-o seară pe crainic să strige: "Să fie gata toți, căci peste puține zile plecăm". Unde vor merge, cum vor pleca, cu ce mijloc, nimeni nu știa. Fiecare avea dreptul să ia o boccea, o legătură cu rufe la subțioară. Turcii au pus, cu scop, să răspândească printre grecii creștini zvonul că nu trebuie să ia multe lucruri cu ei, deoarece se vor întoarce repede înapoi. Măsura aceasta ar fi valabilă chipurile până ce se vor aranja problemele greco-turcești. Mulți greci au crezut aceasta. Cei mai înțelepți știau însă foarte bine că, dacă vor stăpâni turcii, nu vor mai lăsa pe greci în Asia Mică și nici vreo altă minoritate puternică.

La Libisi grecii au auzit ordinul dezrădăcinării ca ropotul morții. Bătrânii satului, preoții și dascălii – toți care mai rămăseseră – se sfătuiau mult pentru a găsi o modalitate de ocrotire a femeilor și a copiilor. Însă se osteneau în zadar, pentru că turcii deja deveniseră bătauși, răpitori și siluitori. Căpeteniile turcești își dădeau cuvântul că nu le vor face nici un rău, dar apoi se petreceau aceleași lucruri, călcându-și cuvântul imediat, sau cel mult a doua zi.

La fiecare casă, în camera cea mare și curată unde își aveau icoanele, libisioții plângeau și cereau mângâiere. Bărbații, de la 12 la 65 de ani, cu toții erau duși în pribegie, în adâncurile Turciei spre a fi nimiciți.

Într-o dimineață, călăreții din Macri au ajuns la nefericitul Libisi. În aceeași zi, înainte de amiază, femeile, copiii și bătrânii Libisiului trebuiau să pornească spre Macri, spre Kordoni, adică pe digul cel nou. La început ordinul a dat naștere la o jale nedescrisă. Femeile plângeau și își boceau nu numai morții lor, ci și pe cei vii, se boceau și pe ele însele.

Bunica Despina și-a adunat fetele în jurul ei. A dat ultimele îndrumări cu privire la ce va lua fiecare în bocceaua ei. Firește, toate trebuiau să-și ascundă în hainele lor banii și bijuteriile. Apoi fiecare fată trebuia să-și ducă zestrea ei. Cele mai multe copile din Libisi își puneau zestrea lor scumpă în pridvorul Bisericii Sfântului Arhanghel Mihail. Aceluia îi încredința averea lor, rugându-l ca el să facă ce poate. Era mișcător să vezi cum își cărau fetele zestrea și cum fiecare din ele și-o puneă în biserică.

După fete s-a dus la biserică și bunica Despina, cu micul Iacov în brațe. Voia să lase acolo ceva prețios, dar mai mult voia să aprindă la icoana Arhanghelului ultima lumânare și să se roage. Dar nu s-a putut ruga, pentru că femeia s-a tulburat de ceea ce a văzut. Când a intrat în biserică l-a văzut pe turcul însărcinat cu ordinea stând în Sfântul Altar pe Sfânta Masă. Bunica Despina s-a apropiat și l-a privit cu mânie. Atunci acela i-a spus disprețuitor și răzbunător:

– Aici stătea Hrisos al vostru, dar acum stau eu! Și a continuat să-și taie tutunul pe Sfânta Evanghelie.

Nefericita a plecat neavând putere nici să plângă. L-a blestemat totuși în turcește, blestem care nu știm dacă a prins. Întorcându-se pe drumul principal, a văzut și magazinul lor închis. Îl dăduseră ca zestre Tudorei, dar acum lucra aici altcineva.

Toți erau gata de drum, dar înainte de a pleca au sărutat icoanele din casă plângând, precum și ușa de la intrare după ce au ieșit. Bunica Despina a luat cățelușul lor, pe Țacura, și l-a dus în adăpostul lui. A scos și i-a lăsat 12 "coșulețe" de smochine ca să aibă ce mânca.

Încet-încet s-au adunat cu toții la Biserica Maicii Domnului de jos, a doua biserică mare a Libisiului. Jalnicul alai format din vreo două mii de femei, copii și bătrâni s-a pus în mișcare. Ochii lor erau înfricoșați, picioarele tremurânde, inimile întunecate și fără de nădejde. Au plecat numai cu bocceaua la subțioară și cu ce încăpea în buzunare. Tudora avea puține alimente, ca să aibă de mâncare cel puțin copiii. Uscase multe smochine ca să aibă pentru drum. A luat și susan și ca medicament puțin rachiu. În buzunare și-au pus și năut prăjit. Pe Iacov cel mic, care avea 2 ani fără două luni, îl ținea în brațe. Gheorghe avea patru ani, iar Tasula* abia 40 de zile.

Au trecut câmpul plini de melancolie de toamnă și au urcat Antikragul nordic. După aceea au coborât spre Macri. Seara se aflau cu toții la Kordonî, la digul cel nou. Jandarmii i-au alungat departe pe turcii care amenințau să-i prade și să-i fure pe greci.

I-au adunat foarte aproape de mare și se părea că acolo aveau de gând să-i omoare pe toți. Cineva a

* Diminutivul de la Anastasia.

înștiințat despre asta și toți copiii au început să plângă și să strige. Și astfel nu au mai săvârșit ceea ce plănuiseră. Femeile și copiii au dormit în aer liber, iar dimineața s-a săvârșit tâlhăria cea mare. I-au pus în rând și i-au controlat până la piele. Le-au luat totul și nu le-a lăsat nici măcar o para. Turcii au adunat atunci mulți bani, bijuterii de aur și lire engleze. Nefericitele femei au protestat, căci se gândeau cum vor putea merge fără bani. Însă aceia le răspundeau:

– Aici i-ați câștigat, aici trebuie să-i lăsați.

Astfel le-au golit cu desăvârșire de bani și aur. La Kordoni au rămas și a doua zi, deoarece corabia încă nu se vedea. Cam la trei zile o dată apărea un vas american de marfă, care avea 16 bărci și era încărcat cu piei. În primul transport au fost luate numai femeile și copiii. Nefericitele femei au cerut să sune sirenele de doliu, după care a început un bocet care îți sfâșia inima. Nimic nu putea să le mângâie. Chipul îngeresc al micuțului Iacov care dormea în brațele mamei sale era cuprins de mâhnire, dar numai pentru că o văzuse pe mama lui plângând.

Apoi s-a pus problema unde să-i ducă. Străinii vorbeau despre Franța, însă libisioții preferau Grecia. În cele din urmă au îndreptat prora spre Rodos. După ce au trecut de el au ajuns în Ciclade, unde marea era foarte agitată. Carena corabiei scârția din greu. Corabia se primejduia și trebuia ușurată. Căpitanul se gândea ce să facă. Pentru femei și copii fusese plătit și-i venea greu să-i arunce în mare. Dar pentru că pieile erau asigurate le-a aruncat și astfel oamenii s-au izbăvit. Călătoria a durat zile întregi, o săptămână și mai bine, iar la aceasta

s-a adăugat foamea, setea, păduchia, care toate la un loc îi chinuiau pe sărmanii oameni.

Într-un târziu au ajuns la Pireu, dar nu au fost lăsați să coboare din vapor. Bunica Despina cu Tudora s-au dus în capătul vasului tras la țarm și priveau la lumea din port. Acolo au auzit pentru prima dată greci înjurând de cele sfinte. Atunci s-au privit îngrozite și au spus:

– Dacă aici sunt astfel de antihriști, mai bine să mergem înapoi la turci!

Și au spus acestea deoarece la Libisi oamenii, din tradiție aveau evlavie față de cele sfinte, ceea ce apărea ca o împotrivire față de turci. Cu toții mergeau la biserică regulat, furturile erau rare, iar crimele, cu desăvârșire necunoscute. Toți libisioții aveau acasă, în camera cea mare, iconostas și se rugau. Bunica Despina iubea foarte mult biserica și rugăciunea. Acasă se țineau toate posturile și tot astfel a învățat-o și pe Tudora, care o urma în toate. Tudora a mers la Școala de fete numai trei clase, dar știa și înțelegea bine slovele bisericești. Citea vieți de sfinți pe care le auzeau și copiii ei. Prin necazurile ce-au aflat-o, a cunoscut mai bine Biserica și Tainele ei și încet-încet ea a devenit aproape o pustnică.

Bunica Despina și mama lui i-au insuflat fericitului Stareț Iacov dragostea de cele sfinte. De la ele a învățat să respecte pe preoți, să se roage, să postească și să-i iubească pe oameni.

Din Pireu corabia a plecat spre Itea. Acolo i-au coborât pe toți refugiații și i-au îndrumat să meargă pe jos la un sat al Amfissei, Sfântul Gheorghe. Bunica Despina, Tudora cu cei trei copilași, cu celelalte surori și cu Chiriac și Vasile, s-au adăpostit într-o magazie lungă și îngustă. Acolo nu era singuri, ci mai erau și alte multe familii, despărțite între ele printr-o pătură agățată.

Bunica Despina le purta de grijă tuturor. Tudora nu știa dacă este văduvă sau dacă trebuie să-l aștepte pe Stavros al ei. Copiilor le spunea că tata va veni repede și se silea să creadă și ea însăși lucrul acesta. Ținutul nu era bogat, dar puținii locuitori erau uniți în acele vremuri grele. Atunci când au venit la Sfântul Gheorghe era vremea pregătirii pentru culesul măslinelor. Fetele bunicii Despina au lucrat și ele la cules de măslini. Tudora lucra de obicei în magazie pentru copii și pentru ceilalți ai familiei. Apoi durerile atâtor nașteri și măhnirile au epuizat-o complet, căci avea un organism foarte delicat.

Și astfel, lucrând peste tot, pe unde puteau, au reușit să trăiască doi ani la Sfântul Gheorghe. Micul Iacov se făcuse de patru ani. Pe tatăl lui nimeni nu-l văzuse, nici nu auzise ceva despre el. Celelalte familii și-au aflat pe ai lor – cei care în cele din urmă s-au putut întoarce – în 1923 și 1924. Pe Tudora însă aceasta o neliniștea foarte mult și durerea o măcina gândindu-se la Stavros al ei.

Recunoașterea lui Stavros

Să ne întoarcem la Trapezunda, acolo unde Stavros Talikis lucra la ridicarea spitalului. Deoarece aveau nevoie de dânsul, se purtau bine cu el. De îndată ce se auzea că va trece prin latura aceea Crucea Roșie sau Comisia Internațională, cum se mai numea, îl ascundeau pentru o zi, două, după care își relua lucrul la clădirea spitalului ca meșter principal. Astfel el a înțeles că ceva nu-i în regulă, că acele organizații l-ar fi ajutat să plece în Grecia, însă nu putea face nimic pentru că-l păzeau ca pe ochii din cap. Durerea lui sufletească era mare, deoarece nu știa ce se întâmplă cu familia sa și cu ceilalți libisioți. Auzise numai despre marea catastrofă a Smirnei și nimic altceva, pentru că trăia izolat.

Odată însă s-a hotărât să evadeze, încredințându-se voii lui Dumnezeu. A așteptat clipa potrivită și într-o noapte a anului 1925 a fugit înspre interiorul țării. Purta haine turcești și fiindcă vorbea bine și limba turcă, a pornit să străbată Turcia centrală. Niște ciobani din Capadocia l-au aflat într-o noapte căzut fără simțire din pricina frigului și oboselii pe un drum înzăpezit. L-au cărat la stână, l-au încălzit și i-au dat trahana* să mănânce. Aceștia și-au dat seama că era grec, dar nu l-au trădat, ci

* Trahana, mâncare specifică locală.

I-au ajutat să-și continue călătoria pe un drum sigur. Era însă urmărit de un ciudat nenoroc, deoarece nicaieri nu putea afla ce se întâmplase cu libisioții. Au plecat, au rămas, s-au izbăvit, au murit, s-au înecat? Nici nu putea întreba pe oricine, pentru că îl puteau bănuî că este grec. După greutăți nesfârșite, călătorii de noapte și primejdii a ajuns la Macri. Acolo a aflat de la un copil despre toate cele ce se petrecuseră. Acela o văzuze pe Tudora cu copiii la Kordonî. Știa și despre controlul făcut femeilor. Așadar, nefericita Tudora a plecat nu numai fără ocrotitor, ci și fără parale. Atunci Stavros a fost cât pe ce să înnebunească de mâhnire.

La Libisi n-a urcat, ci a înaintat spre sud cu mii de precauții. Făcea pe turcul și urmărea să vadă dacă apare vreo corabie din Rodos, din Simos sau Kastelorizo. Într-o noapte însă a reușit. A sărit într-un vapor, a dovedit marinarilor că nu este turc și astfel a ajuns în Rodos, iar de acolo la Pireu. Aici a căutat pe Tudora și pe copilașii lui, însă fără nici un rezultat. Nimeni nu-i putea spune locul unde vasul american lăsase ultimul grup de refugiați libisioți. Căuta de lucru și îi căuta și pe ai lui. În cele din urmă a găsit de lucru în Amfissa, ca zidar.

Într-o zi, spre sfârșitul anului 1925, bunica Despina trebuia să facă niște cumpărături. A adunat ceva bănuți și s-a dus pe jos la Amfissa. Și-a făcut treaba și se întorcea spre sat. La ieșirea din oraș, a văzut un meșter care lucra la o casă. Privindu-l din spate, inima i-a tresăltat. "Parcă ar avea statura lui Stavros", se gândea ea. Suspină și merse spre el. Dar pe cât înainta, cu atâta statura devenea tot mai mult a lui Stavros. I-a auzit puțin și vocea. Emoționată și plină de nădejde, s-a oprit în drum și a strigat:

– Ei, băiete...

Atunci Stavros și-a întors capul și a văzut-o pe bătrâna lui soacră. A sărit jos ca un nebun, iar aceea, mai înainte de a-l îmbrățișa, a apucat să-i spună:

– Dorula noastră și copiii sunt bine, Stavros.

Iacov se făcuse de cinci ani și jucăria lui preferată era cățuia. Găsise o țigla mică cu o scobitură și punând în ea cărbuni din focul pe care pregăteau mâncarea, o purta prin casă tămâind cu multă seriozitate și îngăimând: "Aluia, aluia" (aliluia). Tămâia și pe vecini. Adică ridica puțin pătura și trecea în casa alăturată. Ridica și a doua pătură și ajungea în a treia casă. Astfel micul ingeraș cu țigla-cățuie binecuvânta toate familiile din magazie. Tot în felul acesta l-a primit pe tatăl lui, pe care nu-l cunoștea. Stăteau acolo în magazie, pentru că le promisese că peste puțin timp îi vor muta în altă parte, le vor da ogoare și le vor face case.

Copiii refugiaților se jucau în praf și în noroi toată ziua. De la copiii satului au învățat să spună cuvinte urâte, să înjure și să facă gesturi necuviincioase... Dar micuțul Iacov cu cât le vedea pe acestea, cu atât mai puțin ieșea cu ceilalți copii. Aproape că nu se juca deloc pe uliță, pentru că nu suferea să audă cuvintele rele pe care le spuneau aceia, chiar dacă nu le înțelegea. Dar în fiecare seară mergea cu bunica sau cu mama sa și aprindea candelile. Acolo îi plăcea nespuse de mult și de aceea născocea pretexte ca să întârzie cât mai mult în acea bisericuță săracă. O pune pe bunica să-i spună tot ce știa despre sfinți, să-i vorbească despre ieromonahii familiei lor. Nu se mai sătura să asculte despre Ilie și Dimitrie, care s-au călugărit la Sfântul Mormânt. Se spunea despre ei că au sporit mult în călugărie. Dar

fiindcă Dimitrie era mai întreprinzător, patriarhul îl trimitea împreună cu Ilie să adune milostenii, deoarece Patriarhia o ducea greu. Pe atunci turcii nu le lăsaseră mai nimic, iar închinătorii erau puțini. Se spunea că lui Ilie i-a fost greu, căci îi era rușine să ceară, dar a rămas un călugăr bun, slujind la Sfântul Mormânt toată viața lui.

Sfârșindu-se anul 1925, refugiații libisioți au fost mutați de la Sfântul Gheorghe în nordul Eubeii, în micul sat Farakla, între Limni și Mantudi. Toată acea regiune aparținea moșierului englez Philip Noel care după aceea i-a dat moșia ca zestre fiicei lui Irina, care s-a căsătorit cu senatorul englez Beker. În urma unei înțelegeri, refugiații cultivau ogoarele lui Noel, dând, ca și vechii locuitori ai satului, 25% din producție proprietarului. Aceste ogoare, cam 45 de pogoane de familie, au fost desproprietărite la mulți ani după aceea. La Farakla, în loc de case cele 60 de familii de libisioți au aflat niște corturi. Casele au fost gata abia după doi ani, în 1927. Fiecare familie avea două camere mici. Era ceva și asta. Micul Iacov era deja de șapte ani, dintre care cinci îi trăise în condiții foarte vitrege.

De la vârsta de șase ani micul Iacov a învățat pe dinafară Sfânta Liturghie fără să știe carte. Cele pe care le spune preotul și cântărețul în duminici el le cânta încet singur, făcând foarte puține greșeli. Dar le spunea cu atâta seriozitate încât cei din jurul lui rămâneau uimiți. Cu toate acestea, cine avea vreme să cugete temeinic ce trebuia să se facă pentru acest copilăș harismatic? Toți se luptau să supraviețuiască. Numai bunica și mama lui, deși frânte de oboseală din pricina treburilor, în nopțile în care se predau somnului își făceau visuri pentru Iacov.

111 Dar bunica a murit repede. Corturile erau vechi, ploua prin ele și pământul scotea multă umezeală. S-a îmbolnăvit de pneumonie și, slăbită precum era, bătrâna n-a rezistat. Micul Iacov a plâns-o pe bunica Despina, pentru că ea, cea dintâi l-a povățuit pe drumul Bisericii, l-a învățat cum să stea în ea și cum să o iubească. Iar atunci când bunica îi spunea ceva, când îl îndemna să meargă la Biserică, micuțul înțelegea imediat. Deoarece înlăuntrul sufletului celui mic deja exista ceea ce trebuia să învețe, bunica îl ajuta numai să scoată la iveală mărgăritarele cele prețioase. Astfel, toate învățăturile cele bune pe care i le spunea erau imediat înțelese de micul Iacov, ca și cum i-ar fi amintit de un lucru pe care l-a uitat.

După moartea bunicii, îl supraveghea mama sa, pe care o îmbătrâniseră necazurile înainte de a ajunge la vârsta de patruzeci de ani. Era o femeie deosebită, puțin bolnăvicioasă din fire, dar slăbise din pricina postului, a supărărilor și a bolilor. A născut nouă copii, din care au rămas în viață numai trei. Acestora le-a dat o educație bună și i-a învățat să nu se atingă de lucru străin. Cu toate că erau copilași refugiați și săraci, nu luau niciodată rod din pom străin. Odată treceau printr-o livadă cu peri. Copiilor le era foame, iar pe jos erau pere căzute pe care le mâncau oile. Deși copiii le poșteau, nu și-au întins mâna să le ia nici măcar de jos. Păzeau porunca mamei. Ea îi învăța să dea milostenie, și nu lucruri fără valoare. Era atât de milostivă încât ajungea să dea milostenie până și hainele cele bune ale bărbatului ei și ale micului Iacov. Aceștia, când veneau sâmbăta acasă și voiau să se schimbe, nu le mai găseau. De la mama lui a învățat Iacov să trăiască cu multă cumpătare toată viața lui.

Școala și felul în care se distingea micul Iacov

La Farakla micul Iacov a mers la școală în 1927. Desigur, o clădire specială în acest scop nu exista. Mai sus de casa lor, la cinci sute de metri nord-vest era biseriцуța Sfintei Parascheva.

La început au făcut aici o școală pentru copiii refugiați și pentru ceilalți copii ai satului. Un drum mic, mai bine zis o cărare, trecea pe dinaintea micii lor căsuțe și ducea urcând în serpentine la școala-biseriцуță aflată într-o pădure de pini.

Iacov prindea foarte repede lecțiile, astfel încât fără nici o greutate a devenit premiant. Pentru aprecierea comportamentului său nu vom spune decât că a făcut o astfel de impresie, încât pe micul Iacov îl respecta până și învățătorul său. Același respect îl avea și părintele Tudose (Dimitrie Teodosiu), care venea în sat odată la două săptămâni ca să liturghisească la Biserica Sfântul Gheorghe.

Refugiații libisioți, dar și unii localnici, se obișnuiseră cu purtările lui Iacov, deși nu le puteau da nici o explicație. Un copilaș foarte sărac, de 6–7 ani, umblând cele mai multe luni ale anului desculț, cu hainele găurite, dar întotdeauna curate, exagerat de slab, se distingea cu

ușurință de ceilalți copii. Înalt, serios, cu căpșorul lui totdeauna drept, cu fruntea curată, luminoasă, nu era văzut jucându-se pe drum și nimeni nu l-a văzut vreodată purtându-se necuviincios. La școală, copiii, uneori fără să-și dea seama, alteori din ironie, îl strigau câteodată "bunicule". Fratele lui, Gheorghe, și unii care îl știau mai bine, adesea îi spuneau "călugărul". Mai târziu, începând de la vârsta de 10 ani, mulți îl numeau "părintele Iacov" și câteodată îi sărutau mâna, deși el și-o trăgea.

Aparițiile Sfintei Parascheva

În anul în care au lăsat cortul și au intrat în căsuța cea joasă, au hrănit și un porc care s-a făcut foarte mare. Deoarece Stavros Talikis lucra undeva cu ziua, a chemat pe copiii lui, pe Iacov și pe Gheorghe, și le-a spus ce să facă cu porcul. Trebuia să-l ducă la Țonka, un sat mai mare din apropiere. Se înțeleșese cu casapul de acolo ca să-l taie și să-l vândă la un preț care să nu-i păgubească pe nici unul.

În drum spre Țonka, copiii au întâlnit un consătean de-al lor care, de îndată ce a văzut porcul cel bine hrănit, le-a spus: "Bre, unde duceți scroafa aceasta care s-a făcut cât un măgar!?". La aceste cuvinte, îndată animalul a căzut jos spumegând, pierzându-și puterile și fiind gata să moară. Consăteanul acela, care se ocupa cu descântecetele, deochiase animalul. Copiii s-au înfricoșat. Însă micul Iacov și-a revenit repede și, căutând în jurul lui, a găsit o cutie mică de conservă, pe care a umplut-o cu apă din uluc. Apoi a rupt niște busuioc din grădina de alături, s-a dus mai jos unde era un loc de închinare al Sfântului Dimitrie, și-a făcut rugăciunea în genunchi, a luat untdelemn din candelă și s-a întors la animalul care era pe moarte. A îngenunchiat, s-a rugat, l-a uns cu untdelemn și l-a stropit cu busuiocul. Peste puțină vreme scroafa se ridică și o duseră la casap.

Mult mai impresionantă a fost vindecarea unei fete de doisprezece ani prematur dezvoltată, minune pe care a săvârșit-o trei ani mai târziu. Din pricina vrăjilor ce i se făcuseră, această copilă căzuse într-o stare de inconștiență din care nu-și mai putea reveni. Atunci părinții copilei au alergat la micul Iacov, pe care l-au adus cu sila la casa lor. Iacov a citit câteva rugăciuni, a stropit-o cu agheasmă și s-a făcut bine. Pentru "osteneala" ce a depus-o, i s-au oferit diferite lucruri pe care el le-a refuzat.

Toți copiii mergeau la școală o dată pe zi, însă Iacov mergea de două ori. O iubea mult, deoarece școala sa din primii ani a fost Biserica Sfintei Parascheva. Târziu, după amiază, mergea și aprindea candelile. Copilul mergea singur și-i plăcea să rămână acolo până înnopta. Se ruga cum știa și cât putea. După aceea lua drumul spre casă, lăsând în urmă pădurea cu pini. Odată, într-o după-amiază, să fi fost atunci de 8-9 ani, în timp ce se ruga i-a apărut vie Sfânta Parascheva ca monahie, exact așa cum era înfățișată pe icoană. Copilul s-a înfricoșat și a luat-o la fugă ajungând acasă istovit. Nici nu s-a mai uitat în urmă de frică. A doua zi, când a mers să aprindă candelile, i-a apărut din nou Sfânta Parascheva, iar el iarăși s-a înfricoșat. De această dată însă, când Iacov a luat-o la fugă, Sfânta a ieșit din biserică, i-a vorbit cu dulceață și copilașul s-a liniștit. Atunci el s-a oprit din fugă și s-a întors să vadă cine îi vorbea. Sfânta i-a explicat cine este, i-a spus să nu se teamă și micul Iacov a urcat cu sfială spre bisericuță. S-a așezat lângă ea și a ascultat-o cu atenție. Apariția Sfintei Parascheva s-a repetat de multe ori. După aceea micul Iacov se obișnuise cu ea și nu se mai temea, ci stătea foarte aproape de ea și vor-

beau. O astfel de intimitate și îndrăzneală avea cel mic la Sfânta Parascheva.

În cursul uneia din primele ei apariții, Sfânta i-a spus copilului după ce acesta prinsese puțin curaj:

– Ce vrei, Iacov al meu, să-ți dăruiesc pentru rugăciunile ce le faci în casa mea?

Dar acela nu știa ce să-i ceară. În acea seară a întrebat-o pe mama sa, iar aceea l-a sfătuit să o întrebe ce va fi cu el atunci când va ajunge mare. În ziua următoare a apărut iarăși Sfânta și i-a spus copilului:

– Ascultă-mă. Vei avea parte de multă slavă și cinste, multă lume va veni să te vadă, și mulți bani vor ajunge în mâinile tale, dar nu vor rămâne.

Și într-adevăr toate acestea s-au adevărit. Pe Starețul Iacov l-au cinstit bogații și săracii, înțelepții și cei fără de carte, stăpânitorii și cei ahtiați după putere, profesori universitari și înalți judecători, monahi, preoți, episcopi și patriarhi, care au ajuns în ultimii săi ani la mănăstire să-l cunoască, să se spovedească, să se folosească și să ia binecuvântare de la el. Și bani deasemenea, în ultimii ani mai ales, i se dădeau mulți, dar el îi oferea pe toți celor ce aveau nevoie, nu rămâneau în punga sa, pentru că-i punea într-o pungă care nu se golea niciodată, oricât ar fi dat.

El însuși, povestindu-le pe acestea, a adăugat:

– Ei, fratele meu, oare Sfânta Parascheva mi-a spus minciuni? Oare mic lucru mi-a dat? M-a făcut preotul Tainelor lui Dumnezeu!

Citește rugăciuni, se roagă și tămăduiește

De îndată ce a învățat primele slove la școală, a început deja să citească cu râvnă cărți bisericești. Îl încuraja și mama sa, dar îi purta de grijă și părintele Tudose (Dimitrie Teodosiu), care mergea la Farakla din două în două duminici să liturghisească.

Firește, fiind atât de mic, nu înțelegea noimele din cărțile bisericești. După câteva luni – era în clasa a doua primară, adică la opt-nouă ani – citea cu ușurință. Și nu numai asta, ci atunci când citea imnele sau rugăciunile, glasul lui își schimba tonul, rostindu-le într-un mod solemn. Ba ceva încă și mai mult: glasul lui căpăta inflexiuni mărețe de credeai că vine din altă parte, dintr-un îndepărtat izvor sfințit.

Lucrul acesta, adică vocea cea bună a lui Iacov, l-au observat părinții și rudele lui cele mai apropiate. Pentru că serile, mai ales în sărbători, tatăl său, Stavros, scotea mandolina și le cânta.

A învățat și micul Iacov cântecele și le cânta foarte frumos. Le cânta și cu mama lui.

Acum însă, cu slovele bisericești se petrecea ceva neobișnuit. În aceeași vreme, în timp ce îl ajuta pe părin-

tele în altar, începuse să meargă să cânte și la strană. La biserică venea cu mult înaintea preotului și mai întâi aranja cele din altar. Pe toate le făcea cu frică de Dumnezeu și cu sânguință, fapt pentru care degrab a fost răsplătit. Căci acolo, în Sfântul Altar, de multe ori a văzut îngeri lângă Sfânta Masă și a auzit psalmodii cerești. Se pierdea și se înfricoșa, însă simțea și o mare bucurie lăuntrică, deși nu-și putea explica cele pe care le auzea și vedea. După ce termina în Sfântul Altar, mergea la strană unde citea și cânta. De îndată ce locuitorii satului l-au văzut și l-au auzit pe micul Iacov la strană, s-a născut în conștiința lor convingerea că acest copilandru este o persoană sfințită, o ființă legată mai mult de Dumnezeu și mai puțin de cele omenești. Toți știau deja că micul Iacov se are bine cu Sfinții și este deplin afierosit bisericii. Deoarece satul nu avea preot, cheile bisericii parohiei Sfântul Gheorghe le avea micul Iacov. Oamenii îl vedeau în biserică mișcându-se cu multă evlavie, dar și cu multă familiaritate, ca și cum ar fi fost în casa lui. Aici se simțea el în largul lui și nimeni nu se mira văzându-l atât de des în biserică.

Toate acestea au conlucrat astfel încât cam de la nouă ani micul Iacov a devenit treptat scăparea locuitorilor simpli și săraci – mai mult a refugiaților. Medicii erau departe și voiau bani, care nu existau, iar părintele Tudose era în alt sat. Dar toți erau încredințați că în afară de Liturghie, celelalte – rugăciuni, exorcisme – le putea face și micul Iacov. Așadar au început să-l cheme ori de câte ori se întâmpla ceva rău. Se îmbolnăveau animalele? Îl chemau pe micul Iacov să le citească și se făceau bine. La fel la copiii cei mici. Chiar și la femeile ce nu puteau naște îl chemau pe micul Iacov. Se ducea

cu untdelemn de la Sfânta Parascheva, de la Sfântul Gheorghe și de la Sfântul Haralambie, ungea ușa casei în chipul crucii, se ruga și pleca, iar femeia se ușura.

De la biserica satului avea Molitfelnicul și de acasă, Ceaslovul. În cazurile de boală, atunci când îl chemau să citească rugăciuni, pe când era mai mic, de 10–11 ani, citea orice se întâmpla, orice rugăciune ce se iveau la prima deschidere a acestor două cărți, deoarece nu putea judeca de fiecare dată exact ce rugăciune trebuie pentru cazul respectiv.

Adeseori rostea rugăciuni alcătuite de el. Era de nouă ani când l-au trimis împreună cu fratele lui să treiere pe ogorul lor în luna iulie. Acolo, pe fratele lui Gheorghe l-a mușcat un șarpe de mână și a început să-l doară tare. Gheorghe striga după ajutor și plângea. Dar Iacov l-a mângâiat pe fratele său, i-a spălat rana cu apă și, înghințind, a scos crucea cea mică de lemn, pe care totdeauna o purta la gât, a însemnat pe fratele său cu ea în chipul Crucii și și-a ridicat mânuțele spre cer, spunând:

– Hristoase al meu, Te rog, fă ca otrava să se facă apă ca să nu pățească ceva rău frățiorul meu. Și pedepsește pe șarpele cel blestemat.

Peste puțin durerea a încetat și veninul nu și-a mai făcut efectul său vătămător. Și nu numai atât. Șarpele s-a dat puțin în lături, a rămas nemișcat și a murit.

Un fiu de meșter, ascet

În 1933 Iacov a terminat școala primară. Despre gimnaziu și altele asemenea, nici vorbă, căci sărăcia și strâmtorarea nu îngăduiau așa ceva. Mama Tudora devenise foarte bolnăvicioasă. Tatăl lui, Stavros, alerga după lucru și cu toate că era meșter bun câștiga foarte puțin, numai atât cât să supraviețuiască. Visele lui cele de demult le îngropase. În Libisi și în satele turcești lucra zi și noapte cu gândul la școlirea și pricopsirea copiilor lui. Acum însă ceea ce aveau nu le ajungea nici ca să mănânce. Tudora devenea din ce în ce mai bolnavă. Astfel micul Iacov a rămas să lucreze pe ogorul lor și pe cele străine ca să câștige ceva. După aceea tatăl lui l-a luat cu el calfă, ajutor la zidărie. Odată, când s-a discutat în casă despre ce se va întâmpla cu micul Iacov, tatăl lui, care știa oarecum ce este în lume, i-a spus cu asprime:

– Dacă pleci de la mine, vei ajunge vagabond în Pireu.

Își puneau de mâncare într-o desagă și mergeau în satele din jur, unde locuitorii săraci aveau nevoie de meșter pentru zidit, pentru vreo reparație, pentru vreun zid. Nu avea importanță ce era, numai de lucru să fi fost. Oriunde ar fi mers în ținutul acela, cu toții luau aminte la fiul de zidar și încetul cu încetul peste tot era respectat. Acolo unde lucrau o zi – două, oamenii simțeau repede

că acest fiu de zidar avea în el ceva deosebit, avea o altă menire, deși nu știau să-și explice ce și cum!

După aceea, în cele mai multe din satele de prin împrejurimi, îl vedeau din când în când la strană. La sărbători mergea și cânta. Le era de ajuns numai să-l audă cântând cu vocea lui frumoasă, ce răsuna melodios și impunător, care parcă venea dintr-un tărâm îndepărtat. Chiar și numai lucrul acesta îi făcea pe oameni să ia aminte la el și să-l respecte, să-l respecte pe prea săracul Iacov cel de 14 ani!

Și cum s-ar fi putut să fie altfel, de vreme ce copilul de zidar se ruga în timp ce căra lut și pietre, rostea paraclise și șoptea tropare. Micul Iacov avea și noaptea pentru rugăciune. Dar numai mama lui știa că firavul ei băiețel era un mic pustnic. Știa asta, pentru că îl vedea sau simțea atunci când se scula noaptea. Făcea multe metanii, citea la opaiț sau la lună paraclise și ore întregi stătea în genunchi, obicei pe care l-a păstrat până la adormirea lui. Adeseori mergea și priveghea singur la bisericuța Sfintei Parascheva atunci când era la vârsta de 15-16 ani. De altfel, cam de la 10 ani copilașul spunea singur: "Călugăr mă voi face".

În privința rugăciunilor, citirilor și nevoințelor sale duhovnicești se sfătuia cu părintele Dimitrie. Însă părintele nu știa prea multe și de aceea copilul sporea în cele duhovnicești în salturi. Cu toate acestea părintele a fost un adevărat sprijin pentru micul pustnic.

În părțile acelea oamenii nu știau nimic despre spovedanie, ci numai despre metanii, devotament față de biserică și post. Micul Iacov mai făcea ceva încă de timpuriu. Mergea adeseori la cimitir, căci îi plăcea mult acolo. Nu simțea frică, nici întristare, ci mintea lui cugeta la moarte.

Toate acestea au ajuns și la urechile mitropolitului Grigorie al Halchidei. I le-au adus la cunoștință bunul părinte Dimitrie și alții. Mitropolitul nu le-a prea crezut până ce n-a mers să slujească la Strofilia – un sat mare de lângă Farakla – la praznicul Prea Sfintei Treimi, unde a cântat și micul Iacov. Mitropolitul, fiind impresionat de vocea lui, l-a chemat în altar ca să-l cunoască. În aceeași zi l-a hirotosit citeț. Iar mai târziu, când i-au spus că Iacov a botezat un prunc, mitropolitul n-a poruncit să-l mai boteze din nou. Dar ce se întâmplase? Părintele Tudose fusese chemat să facă un botez, dar dintr-odată s-a îmbolnăvit încât n-a mai putut face nimic. Atunci Iacov, care se afla acolo să ajute, la insistența părintelui a făcut înaintea lui botezul pe care aproape îl știa pe de rost.

Este vindecat de Sfântul Haralambie și de Maica Domnului

În 1935, în ajunul Paștelui, Iacov se îmbolnăvise foarte grav. Neavând suficientă îngrijire medicală, se părea că va muri. Sărmana lui mamă era nemângaiată și ruga mereu pe sfinți pentru copil. Din Libisi aduseseră cu ei o iconiță a Sfântului Haralambie. Era Duminica Tomii și cu toții așteptau grabnicul sfârșit al micului pustnic. Însă toți cugetau același lucru: pentru ce Dumnezeu nu-l tămăduiește pe micul Iacov, care citește și înseamnă cu Sfânta Cruce de se fac bine și cei mici, și cei mari, și animalele?

Dar în după-amiaza acelei duminici, i-a apărut înaintea Sfântului Haralambie, care cu mâna sa îl binecuvânta pe piept în semnul Sfintei Cruci. Atunci Iacov și-a revenit imediat și i-a povestit mamei sale ce s-a întâmplat. Iar aceea i-a spus plângând:

– Copilul meu, astăzi s-a făcut învierea ta din morți. Să prăznuiești această zi.

După câțiva ani, înainte de 1940, s-a îmbolnăvit din nou. Postul mult, lipsa unei alimentații bune, mersul pe jos – uneori din pricina sărăciei și alteori din nevoință – iarna pe gheață și prin ploi, au făcut ca picioarele lui să se umfle în partea de jos. După aceea tălpile și gleznelor s-au umplut de răni și scoteau puroi. Îl durea înfricoșător.

Le lega cu bucăți de pânză veche și de la o vreme nu a mai putut umbla deloc. Cei ce știau leacuri practice n-au putut face nimic.

În vremea aceea făceau procesiune prin sate cu icoana Maicii Domnului "Străina" din Almiro – Volos. Iacov, auzind că aveau să ducă icoana și prin satul Dafne, în ciuda stării lui îi spuse mamei sale:

– Mamă, mă duc și eu să mă închin.

Aceea a fost surprinsă, însă fiindu-i milă de fiul ei, i-a spus:

– Băiatul meu, nu vezi în ce hal ești? Cum vei putea merge?

Dar Iacov insistă:

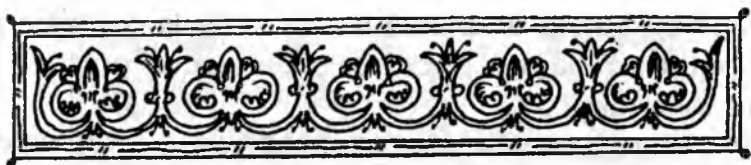
– Voi merge și mă va face bine.

De față era și părintele Dimitrie, care i-a spus mamei lui:

– Tudora, lasă-l pe copil să meargă.

Și astfel Iacov a pornit la drum, dar pentru el a fost o călătorie chinuitoare. Mucenicie în adevăratul sens al cuvântului, pentru că s-a dus pe jos având gleznele pline de răni ce scoteau puroi și apă.

Într-un târziu a ajuns la Dafne. A intrat în biserică, și s-a închinat la icoana Maicii Domnului, după care s-a retras într-un colț fiind istovit, pe jumătate leșinat. S-a așezat puțin să-și revină, și a așteptat să plece toți închinătorii. Atunci a îngenunchiat și s-a rugat fierbinte Maicii Domnului ca să-l vindece. Își freca tălpile și le arăta Maicii Domnului că sunt rănite. Se ruga stăruitor vărsând lacrimi. În cele din urmă a mers să se închine din nou la icoană, după care ieșind din biserică și-a simțit picioarele libere. Și-a desfăcut legăturile de pânză de pe picioare, dar ele nu mai aveau nimic. Până în ziua adormirii fericitului stareț, gleznele lui au avut multe cicatrice, urme ale rănilor vindecate odinioară.

Zidarului ascet i se prezice războiul mondial

Chinuirile bolilor, sărăcia și alergătura pentru a afla ceva de lucru nu l-au împiedicat în lucrarea sa duhovnicească: post aspru, multă rugăciune de noapte, nevoință împotriva ispitelor. Împreună cu aceasta simțea multă compătimire pentru oameni. Oricine i-ar fi cerut mână de ajutor, nu era refuzat, pentru că nu putea spune nu. În sat toți îl aveau ca pe o persoană sfântă, deși nu știau ce face în timpul nopții și cum se nevoiește.

În cazuri de boală și în clipele lor grele, oamenii întotdeauna îl chemau pe Iacov să le citească rugăciuni și să-i însemneze cu semnul Sfintei Cruci. În 1939 și la începutul lui 1940 mulți copii din sat pătimeau de umflare a falcilor. Copiii se molipseau de această boală mai ales la școală. Atunci învățătorii i-au adunat pe toți copiii și i-au adus la Iacov ca să le citească. Toți copiii s-au plecat cu respect, le-a citit și i-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci. Numai unul râdea. Întorcându-se la casele lor, toți s-au făcut bine, în afară de cel ce râdea. Atunci părinții lui, aflând că toți ceilalți copii s-au vindecat, au întrebat ce s-a întâmplat și l-au certat pe copilul lor. Apoi luându-l pe copil, care plângea rușinat, l-au dus la Iacov iar

acesta i-a citit, l-a însemnat cu mica lui cruce de lemn și s-a făcut și acesta bine.

Pentru toate aceste binefaceri făcute consătenilor lui, dar și locuitorilor din satele din jur, nu lua plată. Îi iubea pe toți, mici și mari, și îl dorea pentru ei deoarece erau și ei săraci.

Exact în vremea aceea, adică din 1938 până în 1940, și-a mărit mult nevoița. Mânca foarte puțin, dormea la fel de puțin, se ruga multe ceasuri din noapte, în timp ce ziua lucra din greu, ca și ceilalți locuitori sau și mai mult. Mama și tatăl lui începuseră să slăbească din pricina necazurilor și a mâhnirilor. De acum el trebuia să fie sprijinul casei.

Totodată, dobândise atâta curăție a inimii și minții prin nevoiță și rugăciune, încât vedea de mai înainte relele mari ce se apropiau. În timp ce avea aceste prevestiri, i-a apărut în somn Născătoarea de Dumnezeu, așa cum este ea zugrăvită în icoana Izvorul Tămăduirii, și i-a cerut să-i zidească un loc de închinare (și i-a arătat exact unde), pentru că "aici – i-a spus – a fost casa mea". Atunci tânărul zidar Iacov împreună cu tatăl lui i-a zidit o bisericuță. După câțiva ani, în locul acela au fost descoperite ruinele unei vechi biserici creștine.

A venit însă și marea înștiințare. De la începutul lui 1940 îi apărea adeseori Sfânta Parascheva în bisericuța ei. Într-o seară i-a apărut foarte serioasă și întristată și i-a spus:

– Vino, fiule, să-ți spun ceva. În curând va fi război.

Când a auzit aceasta, Iacov a căzut la rugăciune făcând multe metanii. Acolo unde era priveghere și hramuri de biserici, mergea și priveghea toată noaptea cântând, de multe ori singur. Iar unde mergea și cânta nu

cerea de la nimeni nici plată, nici de mâncare. Își puneă puțină mâncare în desagă, purta haine de doc, dar curate, și cerceta toate bisericile din jur mergând la ele numai pe jos.

Dar cu mult mai înainte de această perioadă făcea și o altă nevoință, ea fiind o dovadă a dragostei lui de rugăciune și asceză. În fiecare duminică și sărbătoare pleca în pădure, unde căuta un loc liniștit și retras. Îl curăța puțin și săpa până ce semăna cu o peșteră, după care începea metaniile și rugăciunile.

Biruește suferințele pricinuite de ocupație

Dar iată că a venit și răul cel mare. Al doilea război mondial și cel greco-italian. Statul Major n-a mai apucat să-i încorporeze și pe cei de 20 de ani. După război a venit ocupația germană și foametea. Peste tot era armată și chinurile sărmanilor refugiați erau mai mari decât ale celorlalți. Dar Iacov rămânea neclintit. Nu a cedat în fața greutăților. Nu s-a lăsat târât de torentul ticăloșiei, care înghițise mii de oameni. Nu și-a pierdut sufletul, pentru că a ținut legătură statornică cu Hristos și cu sfinții Lui.

Din toamna anului 1941, foamea și lipsa ajunseseră coșmarul lumii. Oamenii își vindeau tot ce aveau pentru o bucată de pâine sau pentru o pereche de încălțăminte. Dar toate acestea nu l-au descurajat pe Iacov, care acum devenise bărbat, având la 21 de ani maturitatea unuia de 50.

Totdeauna mânca puțin și căuta modalități să mănânce și mai puțin. Nu era vorba de post, ci de o asceză mai aspră. În acea vreme rea, a încercat pentru întâia oară ceea ce va face de multe ori mai târziu. Adică de duminică după-amiază până sâmbătă, când mergea la Liturghie, nu mânca nimic. Se împărtășea, lua anaforă și numai după aceea lua o mică gustare. Duminica mânca

obișnuit. Nevoința aceasta n-o săvârșea întotdeauna. De două-trei ori însă, fără voie, ea s-a făcut fără pauză și astfel Iacov și-a primejduit sănătatea. După aceea părinții lui s-au chinuit mult până l-au făcut să-și revină. Și aceasta pentru că odată, după o săptămână de nemâncare, s-a întâmplat să afle despre niște copilași flămânzi, iar altă dată niște bătrâni necăjiți, cărora le-a dat mâncarea ce o avea pentru trei-patru zile, iar el a rămas în continuare flămând. Din pricina aceasta a suferit mult și a avut adeseori stări de leșin.

Simțea însă o veselie lăuntrică de nedescris. Cel ce avea ochii minții curați putea vedea pe chipul său o bucurie profundă, care îi ajuta pe oameni. Și lucru minunat era că toată această asceză nu-l împiedica să lucreze. Firește, organismul era silit, trupul era supus muncilor până la istovire, dar el stăruia în nevoința sa. Toate trebuiau să se facă corect, chiar dacă uneori era nevoit să împuțineze lucrul.

În primii ani de foamete, în ciuda mării lui istoviri, Iacov s-a dus la hramul Mănăstirii Sfântul Nicolae, la Galataki, de lângă Limni-Eubea. S-a îmbrăcat cu hainele cele curate de doc, și-a pus puțină hrană rece în desagă, cărțile bisericești de trebuință și, mergând pe jos, a ajuns acolo la Vecernie. La începutul privegherii a cântat împreună cu ceilalți cântăreți. După Vecernie însă, aceia au plecat, rămânând în biserică doar câteva bătrâne. Nu după mult timp au plecat și acelea.

Iacov, cu toate că era istovit, a continuat stând în picioare să cante și să citească toată noaptea cu vocea sa plăcută și melodioasă. Nici chiar călugărițele n-au rămas să privegheze.

O soră începătoare a văzut acestea și le-a spus stareței. Atunci unele dintre ele, rușinându-se că la hramul lor priveghează omul cel străin în timp ce ele dorm, au hotărât să privegheze și ele în noaptea aceea cât vor putea.

În timp ce foamea și celelalte necazuri ale ocupației nu l-au biruit, puțin a lipsit să nu fie biruit de disprețul oamenilor. În vremea aceea toți erau săraci, dar Iacov era și mai sărac. Avea niște haine de doc, dar nu avea încălțăminte. Cânta la Biserica Sfântul Gheorghe a satului. Dar acum, ajuns bărbat, să stea la strănă desculț și să-l privească toți? Se simțea stingherit, se rușina nespus de mult. Își trăgea pantalonii în jos, dar cu toate acestea nu-și putea ascunde picioarele goale. Îi venea să intre în pământ de rușine. Se întorcea acasă bolnav de supărare și se gândea să nu mai meargă să cânte. Dar a nu cânta lui Dumnezeu îi era de neconceput, nu suferea una ca aceasta. Când frații lui au ieșit din casă, a îngenunchiat înaintea icoanei Sfântului Haralambie, pe care o aduseseră din Libisi, și s-a rugat. După ce a sfârșit rugăciunea s-a hotărât să meargă să cânte desculț. Și a mers așa vreo două duminici, dar apoi unii neghiobi au început să spună cu glas tare:

– Nu-i este rușine? Nu-și vede halul în care este? Umblă desculț și vrea să mai și cânte!

Auzind acestea de câteva ori, s-a întors acasă foarte mâhnit, de moarte, cum se spune. N-a mâncat, nici n-a băut, ci se gândea ce să facă. În cele din urmă s-a hotărât să nu mai cânte, spunându-și în sinea sa: "Se poate să aibă dreptate oamenii care mă judecă. Este Biserică, casa lui Dumnezeu, nu casa oarecăruia". Seara s-a culcat

după ce s-a rugat vreme îndelungată. Îndată ce l-a luat somnul, l-a văzut pe Sfântul Gheorghe, care i-a spus:

– Eu, fiul meu, nu vreau să pleci, ci vreau să cânti în casa mea așa cum ești.

Și a continuat să cânte desculț timp de un an.

În 1942 a trecut printr-o încercare înfricoșătoare. Buna și mult pătimitoarea lui mamă, Tudora, fiica lui Gheorghe Kremmidas, pe care îl ucisese turcii lângă Nigdin, după o suferință crescândă – căci pierduse șase dintre copii – și fiind copleșită și de necazurile ocupației, n-a mai putut îndura. A murit în 1942. Abia trecuse de 40 de ani, dar arăta ca o bătrână de 70 de ani și mai mult. Îmbolnăvind-se grav, pe 5 iulie le-a spus copiilor ei:

– Unchiul vostru Kosta a murit pe 12 iulie, eu voi muri cu 3 zile mai devreme, când soarele va fi răsărit de-o palmă.

– Dar de unde știi asta, mamă? – a întrebat-o Iacov.

– M-a înștiințat îngerul Domnului, a răspuns ea.

Și toate s-au petrecut întocmai. Însă înainte de a-și da sufletul, l-a chemat pe Iacov și i-a spus:

– Pe sora ta o încredințez lui Dumnezeu și în mâinile tale. Nu pleca înainte de a o căpătui.

Dar cu mult timp înainte de a se îmbolnăvi, mama sa îi spusese ceva legat de viitorul său: "Tu, Iacove al meu, vei deveni preot și prima care va lua anaforă din mână ta va fi sora ta".

Iacov a plâns-o pe mama lui mai mult decât trebuia. Atât de mult, încât aceea i-a apărut în somn și i-a spus să nu mai plângă. De la moartea mamei lui s-a simțit încă și mai mult ocrotitorul sorei lui mai mici, Anastasia. O iubea mult și de aceea a rămas în sat mai mult decât ar fi voit, lucrând mult pentru ca ea să se căpătuiască, să se mărite. Avea mare dorire să devină cât mai repede

monah, dar a întârziat pentru ca mai întâi să o mărite pe sora lui.

Anii ocupației au trecut chinuitor de greu. La început au răbdât îndelung, iar apoi, după multă chibzuială, au vândut toate lucrurile bune pe care le mai aveau, dintre puținele ce le aduseseră în boccele din Libisi. Numai cele două icoane nu le-au vândut. Iacov lucra pe ogoare, la zidărie, peste tot acolo unde putea câștiga ceva.

Odată a trecut printr-o mare primejdie din partea armatei de ocupație. Pe munții înalți și împăduriți ai Eubeii, se afla și acționa armata răzvrătiților, cu care Iacov nu se amestecase. Cu toate acestea, în 1943 germanii l-au luat ostatic și pe el și pe alți săteni. Satul s-a răsculat, dar nu au putut face nimic. I-au băgat într-un camion mare și i-au dus într-un alt sat, Strofilia. Toate arătau că avea să urmeze un mare rău. Cei prinși se rugau lui Dumnezeu să se izbăvească. Iar toți cei care îl cunoșteau pe Iacov îl priveau ca și cum l-ar fi implorat: "Părinte Iacov, roagă-te, fă ceva...". Și într-adevăr, Iacov s-a rugat mult pentru el și pentru ceilalți.

Acolo, la Strofilia, germanii cu armele îndreptate spre ei i-au dus într-un loc mare, închis, ca să-i supravegheze mai ușor. În jurul lor au pus mitraliere. Acum nimeni nu se mai îndoaia că va urma executarea lor. Dar de îndată ce au aranjat toate mitralierele, germanii au primit o înștiințare – se întâmpla ceva – care i-a făcut să-și strângă mitralierele și să-i lase liberi pe cei captivi. Și astfel s-au înapoiat cu toții acasă, iar Iacov care pe atunci avea 23 de ani, pe tot parcursul drumului nu încetă să spună tuturor: "Sfânta Treime ne-a izbăvit! Sfânta Treime ne-a izbăvit!". Se rugase fierbinte Prea Sfintei Treimi pentru izbăvirea tuturor.

În anii de după ocupație făcea mii de metanii

Din 1945, când a început războiul civil, al doilea război al răzvrătiților, cum îl numim, familia Țaliskis a întâmpinat noi greutăți. Iacov avea lucrarea sa, mintea sa fiind zi și noapte la rugăciune și nevoie, în timp ce mâinile și picioarele nu-i conteneau la treburile satului. Alerga cu multă sânguință la săpat, la udat, la secerat, la plantat, la toate. Mergea și la lucrări de zidărie în alte părți, dar câștiga puțin și de cele mai multe ori nu găsea de lucru, pentru că lumea era foarte săracă.

Înainte de a se retrage armata germană, Iacov a avut parte de o bucurie nespusă. Mătușile lui îi dăduseră o cameră din cele două unde locuiau ele, căci știau cât de mult o dorea. Era înspre răsărit și dădea spre drumul de țară care vara era plin de praf, iar iarna de mult noroi. Dar asta nu-l deranja deloc, datorită bucuriei ce o simțea.

A făcut din ea o chilie de călugăr. Ba mai mult, o biseriță. Puteai vedea în ea candela, cătuia, analogul unde-și punea cărțile sfinte din care citea și cânta, icoane vechi din Libisi, toate de hârtie, cruciulițe de lemn pe care le făcea el însuși... chiar și o rasă ieftină, vopsită în negru, care era agățată într-un cui.

Nu numai rudele și vecinii, ci tot satul știa de chilia lui Iacov. Dar sentimentele oamenilor simpli față de el erau diferite. Recunoșteau legătura lui profundă cu Dumnezeu și cu sfinții și îl considerau ca fiind dintr-o altă lume. Nu-l puneau la socoteală cu ceilalți bărbați. Chiar și mersul lui îi deruta. Era înalt și puțin cam țeapăn, și mergea ca și cum n-ar călca pe pământ. Acest mers ciudat l-a avut până când a adormit. Îl vedeai că merge prin curtea mănăstirii sau prin grădină și îți dădea impresia că nu calcă pe pământ. Și asta independent de faptul că totdeauna era foarte slab – îi distingeai oasele din spate și prin rasă. Iar până când a devenit monah, a avut puține fire de păr în barbă. Barba bogată și lungă i-a dat-o Dumnezeu atunci când a devenit monah. S-a rugat Maicii Domnului și Cuviosului David și îndată a început să-i crească barba. A cerut asta deoarece îi plăcea mult să aibă barbă bogată.

Întotdeauna îl găseai ori la treabă, ori în biserică, ori în chilie rugându-se. Câteodată stătea seara de vorbă cu mătușile lui pe zidul de pământ de lângă casă. Mai venea pe la ei și câte o vecină, dar rar deoarece știau că acolo nu există vorbărie goală și glume. Se discutau numai lucruri serioase și adeseori Iacov le povestea din Viețile Sfinților. Ori se sfătuiau cum să pregătească biserica pentru Liturgia de duminică, pentru hram, pentru Săptămâna Mare, pentru Vinerea Mare și Înviere.

Într-un an, în Vinerea Mare nu s-a putut face Prohodul în satul lor, deoarece Părintele Dimitrie era bolnav. Dar ca să nu rămână creștinii fără slujbă, Iacov, cu ajutorul femeilor, a pregătit și a împodobit Sfântul Epitaf. Apoi a sunat clopotul. Seara, cu multă solemnitate și rânduială au cântat Prohodul și toți au fost foarte mișcați. Însă

după aceea, la o oră înaintată a venit un preot din alt sat și înaintea tuturor l-a certat cu asprime pe Iacov, pentru că a procedat astfel. Acela însă și-a plecat capul, a făcut metanie și a cerut iertare fără a se îndreptăți.

În același timp, Iacov avea grijă și de locurile de închinare ale laturii aceleia, în care erau candelarele ce aveau nevoie de untdelemn, lucru rar și foarte scump pe atunci. Satul lor avea numai pin și rășină, nici o picătură de untdelemn. Se nevoia să procure puțin untdelemn și-l vedeau că odată cu amurgul dispărea. Se întorcea târziu, după ce aprindea câte candelarele putea. Dar de îndată ce îl vedeau că se întoarce nu încetau cu imputările, bărbații cu voce tare, iar femeile și fetele cu voce mai potolită.

Dar unii, și mai ales niște femei, se mâhneau că cei mai mulți îi făceau reproșuri și-l disprețuiau pe Iacov. Pentru că îl văzuseră uneori pe Iacov stând ore întregi în genunchi acolo, la bisericuța Sfintei Parascheva, iar alteleori făcând nenumărate metanii în cămăruța lui, căci printr-o crăpătură se vedea puțin înăuntru. Desigur că nici aceștia nu înțelegeau multe din viața lui Iacov, dar simțeau în sufletul lor că acest bărbat tânăr are în el ceva cu totul deosebit, ceva sfânt. Însă puțini erau cei care îl simpatizau. Odată o vecină de aceeași vârstă cu el n-a mai putut răbda atunci când îl jigneau și a strigat supărată:

– Veți vedea că într-o zi ne vom închina la Iacov.

Chiar și acum își aduc aminte de acestea vecinii lui de atunci, încă și acea vecină care era tânără pe atunci. Pe mulți dintre ei i-am întâlnit în repetate rânduri în Farakla. Am mers acolo să scriem amintirile și impresiile

consătenilor lui, dintre care unii într-adevăr îl cinstiseră mult, iar acum cu toții.

În anii de după ocupație, până în 1947, când s-a dus în armată, Iacov se simțea foarte istovit. Dar nu atât din pricina muncii zilnice de pe ogoare și ale micilor lucrări de construcții, și nici din pricina mâncării puține și slabe din acele vremuri grele, ci mai ales datorită multelor metanii și a postirii aspre.

Multe ceasuri din noapte, vară și iarnă, o luminiță mică ardea în chilia lui Iacov. Se ruga și făcea sute și sute de metanii. Totdeauna trecea de o mie. Ajungea la două mii, da, la două mii și câteodată făcea și mai mult. Așa lupta împotriva ispitelor tinereții. Mișcările pătimase ale sufletului, patimile trupești i se potoleau. Pe zi ce trecea devenea tot mai subțire, ca o mătase fină, ca o oglindă curată la care ajungea și în care se reflecta energia dumnezeiască. În sufletul lui curat se descopereau taine cerești și trăia clipe de fericire nespusă, pe care n-ar fi schimbat-o cu nimic.

Toate acestea erau sfinte și dumnezeiești! Dar dimineața, luminându-se de ziuă, trebuia să înceapă lucrul alături de rudele sau de consătenii săi, care nu știau cât s-a ostenit în cursul nopții și cât de puțin a dormit. Așadar, dimineața se scula împreună cu ceilalți și lucra împreună cu ei fără să le explice vreodată ceva sau să se îndreptățească pentru marea oboseală de care era cuprins. Și mulți erau cei care credeau că Iacov nu se numără printre cei mai buni lucrători.

De aceea unii îl vedeau oarecum mai prejos decât ceilalți. Apoi era și marea lui prudență și rezervă care îl micșora în ochii celorlalți. Când îl ironizau, nu spunea nimic, iar când îl ocărau nu răspundea împotriva.

Într-o noapte de vară s-a dus la ogorul lor cu bostani ca să-l ude, pentru că familia lor avea rândul la apă. Dar consăteanul lui, Gheorghe, mutase apa la ogorul lui. Peste puțin timp însă, Gheorghe văzând că nu mai curge apa la ulucul lui, a venit cu chip sălbatic și amenințător la Iacov, care i-a explicat liniștit și smerit că ogorul lor era la rând și s-ar fi uscat dacă nu l-ar fi udat. Atunci acela l-a ocărât cu asprime. Dar Iacov la fiecare ocară îi răspundea: "Mulțumesc, bădie Gheorghe", "Mulțumesc, bădie Gheorghe", "Mulțumesc, bădie Gheorghe". Episodul s-a făcut cunoscut și cuvintele "Mulțumesc, bădie Gheorghe", au ajuns proverbiale în sat.

Așa se purtau cu el de cele mai multe ori, dar tot la el scăpau atunci când erau cuprinși de boli grele. Iar Iacov nu-i refuza niciodată. În vremea aceea citea rugăciuni și se ruga pentru mulți, printre care era și Gheorghe Anagnostopoulos. Acesta fusese bolnav grav și se făcuse bine cu rugăciunea lui Iacov.

În acești ani, până în 1947, Iacov lucra mult și cu osteneală, dar nu pentru sine însuși, pentru că se hotărâse mai demult să devină monah. Nici nu mai discuta despre asta. Avea însă pe Tasula, pe sora lui, care era cu 20 de luni mai mică decât el. Cu puțin înainte de a muri fericita lui mamă, în zilele cernite ale anului 1942, o încredințase pe Anastasia lui Dumnezeu și lui Iacov. Mai era și tatăl lor, Stavros, de la care Iacov moștenise bunătatea, dar acela slăbise și se vedea că nu o va mai duce mult, precum a și fost. A murit în 1949, mai mult din pricina șocului. S-au aflat niște ticăloși care într-o noapte l-au amenințat că îl vor omorî. Iar sărmanul Stavros, fiind și foarte slăbit, nu a mai putut rezista și a murit.

Așadar Iacov trebuia să facă tot ce îi stătea în putință spre a agonisi puțină zestre ca să se mărite sora lui. Sărmana Tasula era și puțin bolnăvicioasă, foarte sensibilă și aștepta ocrotire numai de la el. Dar și el o iubea într-adevăr mult pe sora lui mai mică. Iar aceasta a dovedit-o prin faptul că de dragul ei a întârziat să se facă monah, precum vom vedea și precum spunea și fericitul Stareț. Dar aici trebuie să arătăm și alte două pricini care i-au întârziat plecarea la mănăstire. Mai întâi condițiile acelei vremi: război, ocupație, război civil, lipsa monahismului adevărat în zonă. Apoi Pronia lui Dumnezeu, Care a rânduit ca viitorul Său Cuvios trebuia să trăiască mulți ani – treizeci și doi – în afara mănăstirii, ca să cunoască bine lumea, iar lumea să-l cunoască bine pe el. Astfel societatea cea suspicioasă l-a putut cunoaște pe viitorul Cuvios, iar el a putut cunoaște bine suferințele și patimile ei.

Soldatul 'părinte' Iacov

Iacov ar fi trebuit să meargă în armată în 1941, dar începând războiul, neorânduielele, ocupația, războiul răzvrătiților, nu a fost chemat decât abia în 1947, când el era deja de douăzeci și șapte de ani. S-a prezentat la Voios, a făcut perioada de instrucție și a fost avansat în urma unor examene. Cu toate că terminase numai Școala primară, a reușit foarte bine la examene și de aceea l-au trimis la Pireu, la Centrul de Aprovizionare și Transporturi. Astfel, fără s-o ceară, a evitat luptele de la Grammos și Bitsi*.

Dar și aici a avut lupte. Trebuia să lupte cu ironiile și batjocora soldaților. Nu pentru că îl urau, dar în dormitor soldații cu nimic nu puteau fi potoliți. "Părinte Iacov", încoace, "Părinte Iacov", încolo... și desigur acestea erau cele mai mici.

Prima lună a fost ceva mai grea. De îndată ce intra în dormitor, soldații căutau să se distreze, iar "Părintele Iacov" li se părea subiectul cel mai potrivit. El însă nu le răspundea nimic, ci zâmbea puțin și se ducea la patul

* Două localități din Grecia în care s-au dat lupte puternice în timpul celui de al doilea război mondial împotriva italienilor și în timpul războiului civil împotriva comuniștilor.

său. În tot cazul, cu cât venea mai târziu în dormitor, cu atât auzea mai puține ironii.

Sfârșindu-se luna, lucrurile s-au schimbat cumva. Primul soldat care s-a îmbolnăvit a avut lângă el pe Iacov, care-i dădea apă, câte o aspirină, medicamentul la ora cuvenită, și-i cumpăra și câte ceva de afară. La fel s-a petrecut și cu următorul soldat bolnav. Se îngrijea de ei cu o răbdare de mamă, iar aceasta se vedea mai mult sâmbăta și duminica, când toți dispăreau și puținii bolnavi ai Centrului de Aprovizionare și Transporturi rămâneau fără ajutor și însoțitori.

Iacov avea nevoie de puțini bani, deoarece atunci când avea liber duminica, se ducea dis-de-dimineată la biserică, unde dădea părintelui pomelnicul cu numele celor "vii" și al celor "adormiți" ca să-i pomenească la Proscomidie. Dar trebuia să pună și o drahmă. De unde s-o afle? Cine să i-o dea? Apoi miercurea și vinerea, ce putea să mănânce? În cazanul unității toate erau cel puțin cu untdelemn. El însă nu voia să strice postul acestor zile. Nici măcar cu untdelemn nu-și îngăduia să mănânce, pentru că mama lui nu mânca niciodată cu untdelemn miercurea și vinerea.

La fel, ba chiar și mai greu, era în Postul Nașterii Domnului și în cel al Paștelui. Nu știa ce să facă, unde să afle puțini bani ca să dea părintelui ceva, dar să-i rămână și lui să cumpere puțină halva, să poată trece miercurile și vinerile.

Însă Dumnezeu l-a luminat pe sârmanul soldat ascet și a ieșit în piață, să-și vândă pâinea militară ce i se dădea în unitate. De fiecare dată se găsea cineva s-o ia cu jumătate de preț. Astfel aduna de două ori pe săptămână puține drahme. Dădea părintelui și îi rămânea și lui pen-

tru puțină halva. Desigur, nu avea destulă pâine, îi revenea acum foarte puțină, dar se simțea minunat că își putea ține postul.

Mai mult sau mai puțin, militarii le vedeau pe toate acestea și erau oarecum influențați. Desigur că mereu îl necăjeau, dar odată cu trecerea timpului, din ce în ce mai puțin. Ai fi putut spune că începuseră să-l simpatizeze, ba chiar să-l și iubească. Și într-adevăr, dacă îl cunoșteai pe omul acesta, îți venea greu să nu-l simpatizezi. Poate nu l-ai fi urmat, n-ai fi făcut ce făcea el – căci aceasta ar fi fost foarte greu – dar totdeauna îți trezea simpatie. Trebuia să te stăpânească satana ca să-l urăști pe Iacov, pe acel bărbat slab și țeapăn, cu fața luminată și inima curată. Iar inima lui curată o vedeai întotdeauna prin fața lui luminată și îngerească. Semnificativ este răspunsul pe care Iacov l-a dat la observația unui erudit filolog:

– E băiat bun Iacov, dar l-a înnebunit Biserica.

– Biserica îi luminează pe oameni, nu-i înnebunește.

Subofițerii și ofițerii vedeau și auzeau cele despre Iacov, dar nu aveau timp să vorbească cu el. Nu s-a întâmplat același lucru cu comandantul unității, locotenent-colonelul Policarp Zois. Acesta, de îndată ce a aflat cele despre Iacov, l-a și chemat în biroul său. Acolo l-a văzut și l-a ascultat cu atenție. Era vineri și în unitate se pregătise mâncare de carne cu vinete.

– Soldat, du-te și mănâncă! i-a ordonat ofițerul.

Iacov însă a refuzat categoric.

– Dar nu te temi? l-a întrebat ofițerul.

– Nu mă tem de cei ce n-au putere să-mi ia sufletul. Nu vrea asta Hristos al meu.

Făcând pe mâniosul, Zois l-a întrebat:

– De unde le-ai învățat pe acestea?

– Acum m-a luminat Duhul Sfânt, a răspuns Iacov.

După aceea Zois l-a luat și s-au dus într-un restaurant să mănânce de post. Iar din ziua următoare l-a luat în serviciul său personal. Îl trimetea la treburi și mai ales acasă la el, ca să evite ironiile soldaților. Iar într-o zi i-a chemat pe toți soldații și le-a vorbit cu asprime. Le-a spus să nu își mai bată joc de Iacov Talikis numindu-l "părinte", pentru că Iacov "prin cele ce le face este într-adevăr părinte și într-o bună zi chiar va deveni părinte".

Locotenent-colonelul acesta era poate primul om care în mod serios și conștient l-a numit pe Iacov "părinte". Iacov le asculta pe toate cu capul plecat, roșu de emoție, mirându-se că un om atât de important se ocupa de un copil sărac de refugiat, că o "persoană oficială" (precum zicea întotdeauna Starețul) îi dădea atâta cinste.

Spre marea fericire a lui Iacov, s-a întâmplat ca soția lui Zois și mama ei să fie niște femei foarte evlavioase, care mergeau regulat la biserică. Și astfel Iacov a devenit împreună-lucrătorul lor. Făceau tămâie împreună, îngrijeau bisericuțe, mergeau la biserici la privegheri, iar uneori privegheau și singuri, dar întotdeauna cu Iacov. El pleca din Pireu cu bilet de voie de la locotenent-colonel și urca în Atena, deoarece casa lui Zois era în cartierul Fix.

Urca în Atena cu autobuzul. Din fericire, atunci soldații nu plăteau bilet. Nu cunoștea zona și nici drumul, însă după puțin timp a observat că pe tot parcursul drumului, uneori foarte aproape de drum, se aflau biserici mari și mici.

A văzut și locuri de închinare. Atunci s-a mâhnit făcându-și probleme de conștiință și și-a spus în sine: sa:

"Este rușinos să trec pe lângă biserici și să nu mă închin la sfinți".

A doua zi, la prima biserică pe care deja o observase de la fereastra autobuzului, a coborât să se închine. Apoi s-a urcat în alt autobuz și mai sus a coborât din nou. Încet-încet a descoperit atâtea biserici, paraclise și locuri de închinare în toată zona, încât nu se putea să te închini la ele și să folosești și autobuzul. Astfel a hotărât să pornească foarte devreme din Pireu pe jos, ca să se poată închina la toate bisericile. Ajungea desigur la Fix obosit, dar era mulțumit că se închina la toți sfinții și sfințele. Aceasta îi era îndeajuns ca să nu mai simtă oboseala.

Dar era firesc ca atâta mers pe jos și mai ales în fiecare zi, să lase semne. Acestea aveau să se descopere mai târziu, atunci când, ca monah, avea să facă nevoințe trupești și duhovnicești încă mai mari.

Acolo, în casa lui Zois, i se dădea prilejul să și citească puțin, cărți de cult și patristice. Arareori mai citea rugăciuni cuiva. În Atena lucra atunci mătușa lui, Sevastia, sora mamei lui, în casa unui judecător. Acesta, deși era un om bun, fusese înșelat de o femeie. Și aveau mereu tulburare în familie, căci diavolul îi întorsese pe toți pe dos.

Mâhnită, mătușa lui l-a chemat într-o zi pe nepot.

– Hai, măi Iacove, hai să le citești o rugăciune, pentru că nu sunt oameni răi și mă mâhnesc mult pentru stăpâna mea.

Iacov s-a dus cu cărticica de rugăciuni în casa judecătorului, a citit niște rugăciuni, după care a plecat. La amiază, când femeia judecătorului s-a culcat puțin, între somn și trezvie a văzut un înfricoșător câine negru. "A

ieșit din casa mea spunând deznădăduit: «M-a alungat ciolănosul acela!», povestea aceea mai târziu.

De atunci familia s-a eliberat de diavol și judecătorul s-a întors acasă.

Unele ca acestea se întâmplau și cu alții. Astfel familia Zois era încredințată de harismele duhovnicești ale soldatului "părinte" Iacov. Îl iubeau și-l cinsteau atât de mult, încât i-au făcut diferite propuneri să rămână în Atena împreună cu ei. Cu câteva luni înainte de a se elibera, la începutul lui 1949, Zois i-a propus să-l înfieze, căci nu avea copii. I-a făgăduit încă să-i facă și o biseriță pe moșia lui din Iraclio. I-au mai făgăduit că se va îngriji să-l hirotonească preot la biserica Sfântul Panteleimon din cartierul Fix.

Iacov și-a arătat prin toate recunoștința pentru ofertele familiei Zois, dar răspunsul lui a fost categoric:

– Eu am altă menire, domnule locotenent-colonel.

Și desigur nu spunea minciuni, deoarece de mic copil dorea din adâncul inimii lui să meargă la mănăstire și uneori spunea:

– Eu mă voi face călugăr.

Lucrează pentru sora lui, Anastasia

În 1949, anul în care s-a eliberat din armată, a murit și tatăl lui, bunul Stavros Țalikis. Plecase și acela de mic copil din Marasia Rodosului cu tatăl său, Iacov. S-a dus la Libisi să se înavuțească. Și s-a îmbogățit, dar turcii le-au distrus pe toate. A plecat din cele de aici descurajat de lume, dar plin de credință în Dumnezeu. Și-a dat sufletul în mizerabilul spital de la capătul Ambelokipului*. Era bolnav de inimă, dar nu știa. L-au înfricoșat unii într-o noapte și a suferit un șoc. L-au adus în Atena și s-a sfârșit la 9 februarie 1949, înainte de a se elibera din armată Iacov și celălalt fiu al lui, Gheorghe. Fiica lui, Anastasia, a rămas singură în sat. Cu toate acestea, ea urma să aibă un ocrotitor, pe fratele ei, Iacov.

Peste puțin și Iacov s-a întors în sat, în Farakla. Sărăcia și catastrofele războiului civil se răspândiseră peste tot. Sora lui era necăsătorită și trebuia s-o ajute să se căsătorească, căci făgăduise aceasta mamei sale în ziua când ea și-a dat sufletul. Desigur, era și celălalt frate, Gheorghe, dar acesta deja avea obligațiile lui, căci își întreameiase familie în Atena.

Așadar Iacov a început să lucreze ca să câștige ceva bani. Numai să câștige ceva bani. A lucrat pe ogoare, la

* Cartier în Atena.

o fabrică în Mantudi, la o fabrică de țiglă din Atena și la minele de magneziu ale lui Lambrinidi, din ținutul lor. La mine mergea în fiecare dimineață purtând sandale de lemn, împreună cu alți săteni. În diminețile de iarnă, fiind întuneric, luau cu ei o lampă cu acetilenă, ca să vadă cărarea spre Canalele Adânci.

Pe drum, mergând împreună cu consătenii lui la muncă, nu vorbea mult, dar când se ivea vreun prilej, le vorbea despre Biserică, despre Sfinți, despre credință. ceilalți nu erau prea atenți, însă socoteau ceva foarte firesc ca Iacov să le vorbească astfel. Precum mergeau împreună, tot astfel se și întorceau împreună de la mine. Într-o după-amiază la întoarcere, Iacov a găsit într-un pârâu sec un craniu de om. Binefacerile războiului civil! A luat craniul, l-a spălat și i-a oprit pe toți să stea acolo pe loc ca să-i cânte acelui om nefericit slujba de înmormântare. Apoi l-au îngropat, după care și-au continuat drumul spre satul lor. "Părintele" Iacov era liniștit că își făcuse datoria față de semenul său omorât și lipsit de slujba de înmormântare.

du-i epitrahilul, îl săruta și îl atingea cu evlavie de fruntea sa, în timp ce inima sa spunea cu dorire:

– Ah, părinte, mă va învrednici și pe mine vreodată Dumnezeu...

Nu îndrăznea să termine fraza nici măcar în sinea sa, deoarece se referea la liturghisirea preotului. Pentru preoți avea un respect adânc. Și l-a avut, până la adormirea lui, într-o asemenea măsură încât urzea mii de chipuri ca să poată săruta mâna preoților și a diaconilor ce se mărturiseau la el. Considera aceasta o binecuvântare deosebită.

Fericitul Stareț ajungea până acolo încât atunci când se mărturisea, săruta picioarele duhovnicului său. Pentru că la mărturisire stătea în genunchi, iar în vremea când îi citea rugăciunea de iertare totdeauna cădea la pământ. Cei ce îl mărturiseau se simțeau foarte stingheriți de nemăsurata lui smerenie.

Când ajungea părintele Tudose la biserică, ea era deja pregătită. Mergea dis-de-dimineață la strană. Vocea lui acum se maturizase mult și dobândise multă profunzime și o deosebită măreție. Nu știa muzică, dar cântarea lui cea simplă și vocea sa nemaîntâlnită erau o desfătare. Mi-a făcut o deosebită impresie răspunsul unor consăteni de-ai lui, la întrebarea mea:

– Cum se auzea atunci vocea lui Iacov?

– Ca și cum ar fi cântat foarte frumos zece oameni împreună. Vocea lui umplea biserica.

Și într-adevăr, fără să aibă o voce puternică, umplea biserica de o atmosferă dumnezeiască. Și aceasta s-a petrecut până în ziua adormirii lui, 21 noiembrie 1991, în care a cântat atât dimineața cât și după amiaza.

La marile sărbători și mai ales în Săptămâna Mare, nu ieșea aproape deloc din biserică. Uneori făcea privegheri chiar și de unul singur. Cu o lumânare aprinsă înaintea lui cânta sau citea în picioare la analog sau în genunchi. Stătea așa până dimineața când suna clopotul să se adune lumea. Arareori în privegherile sale lăsa să-l ia puțin somnul. De atunci Iacov s-a făcut un nevoitor neînduplecat. Omul acesta care ceda la slăbiciunile oamenilor, care și copiilor ce îi vorbeau urât le spunea "mulțumesc", căruia și femeile îi luau rândul la cișmeaua de apă, acest om fără trup, cum îl considerau mulți, lupta ca un leu cu trupul și cu patimile lui, cu gândurile nedumnezeiești și cu diavolii.

Ascundea înlăuntrul lui o nevoință fără măsură, care spărgea stâncile și încovoia fierul. De aceea nu l-au putut înțelege semenii lui, clericii, cântăreții, oamenii simpli, pentru că se nevoia mult mai presus de fire. Saltul său era foarte înalt, iar prăjina sa, care era dintr-o voință neclintită și o putere dumnezeiască, îl ridica la o înălțime amețitoare, încât oamenii îl pierdeau din ochi. De aceea mulți nu-l puteau suferi, însă primeau cu ușurință binefacerile lui, încât orice rău li se întâmpla, uitau pe părintele Tudose și alergau la "părintele Iacov" să le citească rugăciuni, să se roage pentru ei.

De altfel am spus că părintele Tudose îmbătrânise, avea parkinson și alte suferințe. Era atât de slăbit, încât odată, înainte ca fiul său, Teodor, să devină preot, a liturghisit, iar atunci când a ieșit să împărtășească lumea, mâinile îi tremurau înfricoșător. L-a strigat pe Iacov, iar acesta cu multă frică de Dumnezeu a apucat Sfântul Potir și a împărtășit lumea. Însă toți considerau lucrul acesta

firesc pentru Iacov, căci numai el avea frică și cutremur în orice făcea.

În aceeași vreme a fost nevoit să săvârșească aproape în întregime și Taina Sfântului Botez. Familia Ționi chemase pe părintele Tudose și pe părintele Constantin Kehriotis să le boteze pe micul lor Stavros. Dar primul preot nu vedea deloc și tremura foarte tare, iar al doilea era surd și vedea puțin și astfel l-au silit pe Iacov să citească exorcismele, să continue slujba Botezului, să rostească rugăciunile și să afunde pe copil în cristelniță. Aceia mai repetau din când în când câte ceva, însă pe toate le-a făcut Iacov.

Plecarea la Mănăstirea Cuviosului David. Dezamăgirea lui

Suferințele lui Iacov păreau să fi luat sfârșit, căci sora lui Anastasia se măritase. Și astfel în luna noiembrie a anului 1951 a îndreptat prora spre Mănăstirea Cuviosului David din Eubeea.

Mănăstirea aceasta, întemeiată de Cuviosul David în secolul al șaisprezecelea, se află în masivul muntos al muntelui Xiros, la o altitudine de 500 metri, mai sus de Satul Rovies aflat lângă malul mării. În partea de sud se înalță vârful Kavalaris, iar în partea de nord se află o albie mare, pe malul căreia se află micul sat Drimonas.

De mic copil auzise de mănăstirea aceasta și de Cuviosul David. Tot ținutul, de la Mantudi și până la Aidipso, îl avea ca ocrotitor pe Cuviosul David. Iar la pomenirea lui, la 1 noiembrie, toți mergeau pe jos să-i aprindă câte o lumânare și să se roage. Toate acestea le-au învățat și refugiații libisioți de la localnici.

Adeseori trecea prin mintea tânărului Iacov și Sfântul Mormânt de la Ierusalim, dar lucrul acesta era foarte îndepărtat, de nerealizat pentru el. Sărac cum era, nu putea călători să se închine la Sfintele Locuri, dar își aducea aminte totdeauna de cele ce i le spunea mama sa, că

acolo s-au nevoit strămoșii lui, Dimitrie și Ilie, care au devenit și slujitori ai Sfântului Mormânt. Însă acum, de zece ani și mai mult, mintea lui alerga numai la Cuviosul David.

Așadar, a pornit din Farakla înainte de a se lumina de ziuă, mergând pe drumuri și cărări umbroase. Până la Limni drumul era suportabil, însă de acolo înainte cărările erau foarte anevoioase. A ajuns la mănăstire cu puțin înainte de amiază, dar atunci când s-a apropiat de ea l-a cuprins deznădejdea și nemulțumirea. La poarta mănăstirii și lângă zidurile ei, o mulțime de capre și oi se adăposteau de arșița soarelui. Părăsire și nepăsare. Ciobanii stăpâneau locul și înăuntru și înafară. Unii dintre ei dormeau deja cu familiile lor înăuntrul mănăstirii în niște chilii mizerabile. Nimic nu era la locul lui. Clădirile le folosiseră mai demult răzvrătiții ca spital și nu mai fuseseră îngrijite deloc. Cei trei monahi care trăiau acolo păreau a fi resemnați cu starea jalnică a mănăstirii. Trăiau idioritmic. Fiecare se îngrijea de sinea sa, de măn-carea sa, de îmbrăcăminte sa etc... Cât despre slujbe... te cuprindea deznădejdea. Numai bătrânul Eftimie era conștient de menirea sa. Cei doi monahi, Antim și Macarie, erau străini de petrecerea monahală.

Acești doi monahi și ciobanii, precum și alte multe pricini, au contribuit la descurajarea lui Iacov. Toți l-au luat de rău și s-au purtat urât cu el. Iacov nu ceruse lux, dar l-au pus într-o chilie mizerabilă, cu acoperișul spart și ușa crăpată. Îi vorbeau urât, îl disprețuiau, nu-i dădeau de mâncare, și chiar îi spuneau în față: "Pleacă!". Iar tânărul egumen Nicodim Tomas, care abia luase egumenia, nu putea face mare lucru pentru că locuia permanent în Limni, unde era și preot slujitor.

Astfel, într-o zi de iarnă, când venise și sora lui, Anastasia, să-l vadă, aceasta l-a convins să se întoarcă în satul său. Aceea, desigur, îl voia pe fratele ei alături de ea și de aceea îi spunea să se călugărească acasă la ei sau undeva pe aproape. Iacov le auzea pe toate, le vedea pe toate, dar sufletul lui nu avea odihnă.

Casa de la Farakla nu-l mai încăpea, îl sufoca. Mănăstirea devenise o peșteră de tâlhari, care îl alungaseră ca să nu-l omoare. Pentru Iacov nu se întrevedea nici o ieșire. Cu toate acestea, trebuia să o afle.

Simțea înlăuntrul său că trebuia să se găsească o soluție. Altfel, ce noimă ar fi avut chemarea pe care o sădise Dumnezeu în inima lui? Dacă chemarea pentru monahism era atât de sigură și de adâncă, trebuia să hotărască ceva, fie și cu prețul oricărei jertfe din partea sa. În fața lui avea chilia casei care îl sufoca și mănăstirea murdară, unde îl amenințaseră chiar să-l omoare.

Pentru aceasta s-a rugat ore nesfârșite și multe nopți în șir. A făcut mii de metanii. A postit mai presus de om. O săptămână întreagă n-a băgat în gură nici o firimitură. A dormit pe pământ, lucru pe care obișnuia să-l facă adeseori. A privegheat de multe ori și în bisericuța Sfintei Parascheva. Și în cele din urmă, nesocotindu-le pe toate, a luat hotărârea cea eroică, zicând în sinea sa: "Fie mănăstirea peșteră de tâlhari, fie ea chiar și iad, trebuie să mă duc, căci acolo mă vrea Dumnezeu!".

Se întoarce la Mănăstirea Cuviosului David.

Antim face totul ca să-l alunge.

Prin răbdare îl biruiește pe satana.

Si astfel, încă fiind noapte și fără să spună ceva cuiva, Iacov a plecat din nou din satul său, spre Mănăstirea Cuviosului David. Era 15 iulie 1952. A ajuns înainte de amiază, iar locul de pîmprejur i se părea fermecător și luminos. Simțea emoție și mulțumire sufletească. Un monah necunoscut îl aștepta în poarta mănăstirii. Acesta i-a spus că va avea și el o căsuță luminoasă, dacă va rămâne în mănăstire. Apoi a intrat în biserică, s-a închinat la icoane și a îngenunchiat și la icoana Cuviosului David din catapeteasmă. După ce s-a rugat acolo vreme îndelungată, și-a ridicat ochii către icoană. Dar atunci când a privit-o, a rămas uimit și pentru o clipă s-a pierdut. Luând aminte mai bine, s-a încredințat că monahul necunoscut, care mai înainte îi deschisese poarta mănăstirii, avea chipul întocmai cu cel al Cuviosului David, așa cum este înfățișat în icoană. Acesta era semn că însuși Cuviosul David îl chema să se călugărească și să slujească în mănăstirea lui.

Iacov a tâlcuit corect semnul și i-a făgăduit Cuviosului să rămână acolo orice s-ar întâmpla, oricâte ar fi fost

nevoit să sufere. Și într-adevăr, s-au petrecut multe și a suferit nenumărate... Dar a făcut răbdare și Dumnezeu l-a răsplătit cu îmbelșugare.

L-au pus într-o chilie ruinată, aflată deasupra cișmelei de azi a mănăstirii. Când a intrat în mănăstire era vară și de aceea nu răcea, deși acoperișul era stricat și ușa spartă. El putea să sufere și căldura și frigul, și sărăcia și lipsa, dar ceea ce nu putea suferi acest sărac – dar întotdeauna curat – era murdăria, puricii și păduchii. Locul era plin de murdărie și din pricină că beciurile erau pe timpul nopții staule pentru capre și oi.

Văzând acestea, fratele Iacov a încercat să curețe cumva chilia sa și cele dimprejur. În această lucrare a reușit. Dar ceea ce nu reușea era că nu putea crea o legătură cu monahul Antim și cu ciobanii. Aceia dimpotrivă au început un război înfricoșător și periculos. Și aceasta deoarece prin prezența lui Iacov, egumenul Nicodim putea dovedi că mănăstirea funcționează; că se fac slujbele, deși Sfânta Liturghie se făcea foarte rar în duminici; că cineva cântă în biserică. Și pentru că se săvârșeau slujbele, deși numai cu Iacov și cu Eftimie, ciobanii trebuiau să plece din mănăstire. Acum părintele Nicodim putea insista în privința asta. Dar Antim și ciobanii știau pricina cea adevărată, care stricase atmosfera nenorocită a mănăstirii. Iar pricina era Iacov și pentru aceasta îl ocărau, îl batjocoreau, îi aruncau în față lucruri murdare, puneau și pe alții să-l amenințe că îl vor omori.

La începutul lui septembrie, văzând că Iacov le rabdă pe toate, și-au pierdut răbdarea și s-au sălbăticit. Fără să se gândească, au căutat omul potrivit pentru ceea ce plănuiseră. Au dat un cuțit unui cioban tânăr ca să-l

lovească pe ascuns pe Iacov. Din fericire, ciobanul s-a răzgândit. Astfel s-a izbăvit și Iacov, s-a izbăvit și copilul de cioban de pedeapsa cea veșnică.

Această nereușită a adus o liniște temporară. Lucrurile s-au mai potolit oarecum. Și era trebuință de liniște, ca mănăstirea să fie pusă puțin în rânduială. Iacov trebuia să alerge în toate direcțiile, atât înăuntrul cât și în afara mănăstirii. Nu l-a văzut nimeni vreodată stând și odihnindu-se. Zidea, săpa, mătura, semăna, uda, tăia lemne, avea grijă de cele două bostănării, pe care le cultiva pentru sine și pentru a da milostenie.

La noile provocări ale lui Antim, care s-a folosit până și de o femeie nemernică, ațățătoare și nerușinată, intenționând să-l descurajeze și să-l facă să plece din mănăstire, nefericitul începător a protestat, spunându-i doar atât:

– Îmi pare rău pentru sfinția ta, părinte Antim, îmi pare rău... Nu te gândești cel puțin cât rău poți face unui tânăr de 32 de ani? Cui îți vei da sufletul?

Dar acela își cânta melodia lui. Chiar și în biserică își bătea joc de Iacov, pentru că rămânea statornic în a-și continua slujba împreună cu bătrânul Eftimie.

Pe atunci în mănăstire era o sărăcie mai mare ca oricând. Nu călca om în ea, ba nici măcar o lumânare nu aprindea cineva vreodată. Numai la 6 august și la 1 noiembrie, când era prăznuirea Sfântului, veneau creștinii la mănăstire. În cealaltă vreme rămânea în sărăcia și ticăloșia ei materială și duhovnicească.

Cea mai mare parte din acoperișuri se prăbușiseră din pricina țișlelor sparte. Gardurile erau stricate. În timpul ocupației, germanii au ajuns până acolo încât au vrut să-i dea foc, drept represalii pentru că fusese folosită de

răzvrățiți. Atunci a ieșit înaintea lor monahul Eftimie și le-a spus:

– Omorâți-mă pe mine și lăsați mănăstirea.

Germanii, auzind acestea, s-au minunat de devotamentul și de eroismul monahului și au cruțat mănăstirea.

Fiecare monah avea câte o bostănărie, pe care o uda cu apa adunată într-un bazin. De asemenea cultivau și roșii, vinete, ardei etc..., iar ceea ce rămânea le vindeau țăranilor din împrejurimi.

Cu banii pe care îi adunau astfel își cumpărau câte o haină, încălțăminte sau alimente pentru iarnă. Mănăstirea le dădea untdelemnul, săpunul, puțin grâu, fasole, linte, năut.

Dar în felul acesta nu se putea întemeia o viață de obște. Hotărârea din anul precedent, de a transforma mănăstirea într-o chinovie, a rămas pe hârtie. Cu atât mai mult cu cât egumenul Nicodim locuia permanent la Limni și venea numai din când în când în mănăstire.

Monah și econom

Acum însă, prin prezența lui Iacov, toate au luat o întorsătură bună. Părintele Nicodim a înțeles foarte bine că odată cu venirea tânărului începător începe o nouă perioadă de înflorire pentru mănăstire. Și fiindcă devotamentul lui Iacov era exemplar, părintele Nicodim s-a îngrijit să-l facă monah cât mai repede. Tunderea lui în monahism s-a săvârșit la 30 noiembrie seara. Iar a doua zi l-a făcut economul mănăstirii, încredințându-i toate responsabilitățile... cheile magaziei și ale porții, cărțile mănăstirii... toate. Și aceasta nu numai pentru că s-a încredințat de devotamentul și de virtuțile lui, dar și pentru că numai el își putea asuma eficient aceste responsabilități.

Când părintele Antim și împreună-uneltitorii lui, ciobanii, au văzut toate acestea, au devenit ca niște fiare. N-a rămas lucru urât și jignire pe care să nu le fi folosit împotriva lui Iacov și aceasta, desigur, după ce pleca părintele Nicodim la Limni. Egumenul acesta, cu toate că nu știa multă carte, era un om capabil, se impunea credincioșilor și predica foarte mișcător în biserica sa din Limni. Cu toate că nu stătea în mănăstire ca să se îngrijească de ea, să lucreze și el însuși, să atragă lume, totuși iubea mănăstirea și făcea tot ce putea pentru reînnoirea

ei, deși de departe. În tot cazul, cel mai mare prinos pe care l-a adus mănăstirii a fost faptul că a încredințat aproape toată răspunderea ei monahului Iacov și că avea încredere în el în toate.

În îndatoririle sale, tânărul monah Iacov era neprihănit. Și cu cât ceilalți îl ocărau mai mult, cu atât el se purta mai politicos și mai smerit. Le vorbea frumos, le dădea mai multe alimente, așa cum îi poruncise egumenul, purtându-se ca și cum nu i-ar fi spus niciodată vreun cuvânt rău.

Pe cât a putut a pus rânduială în mănăstire. Eftimie încerca să-l urmeze. Macarie Karakalinos era leneș și atras de neîndreptatul Antim, care totdeauna se împotriva la tot ceea ce făcea Iacov. Îndeosebi îl întărâta evlavia și moralitatea lui, stăruința de a face toate slujbele, chiar și când ceilalți îl lăsau singur.

Atunci când egumenul mai venea din când în când la mănăstire, cei doi monahi îl cleveteau pe Iacov în tot felul. Spuneau minciuni, că nu le dă alimente, că se poartă cu ei cu trufie. Și cele mai multe necazuri i le făceau atunci când egumenul lipsea.

Atacurile lui Antim împotriva lui Iacov nu aveau nici sfârșit, nici măsură. Ai fi zis că Dumnezeu a îngăduit satanei să-l ispitească pe Iacov, ca să-l arate desăvârșit în ascultare și smerenie. Dar rănilor căpătate în lupta sa erau multe. Sărmanul Iacov s-a umplut de timpuriu de boli și de suferințe. Dar toate acestea i-au vătămat numai trupul, căci nici una n-a atins sufletul lui, nici una n-a întristat duhul lui. Aici n-a reușit nimic satana, fiindcă s-a lovit de răbdarea și de smerenia lui.

Preot al Celui Prea Înalt

În mănăstire nu exista nici un preot care să liturghisească regulat. Părintele Nicodim a înștiințat pe mitropolitul Halchidei, pe bunul mitropolit Grigorie despre noul monah și despre virtuțile lui și s-a hotărât să-l hirotonească. Auzind acestea, Iacov s-a umplut de o mare dorire și de multă frică. Sufletul lui plângea cugețând la măreția preoției. Plângea însă și de dorință și de frică. Îi venea să îmbrățișeze preoția și să moară pentru ea, dar se cutremura și îl cuprindea frica, acum, când se apropia vremea hirotoniei lui.

La 17 decembrie a coborât la Halchida. A doua zi mitropolitul l-a hirotonit diacon în biserița Sfintei Varvara. În seara de dinaintea hirotoniei mitropolitul l-a chemat la el și i-a spus:

– Vino, fiul meu, Iacove. Tu nu știi multă carte, dar ești evlavios și de aceea te hirotonesc.

În ziua următoare, 19 decembrie, părintele Iacov a fost hirotonit preot în paraclisul Episcopiei. După aceea a vorbit mitropolitul, povestind întâmplări minunate despre cuvioșii și sfinții Bisericii. Celor puțini, care erau de față, le-a grăit despre virtuțile tânărului preot Iacov, care stătea cu capul plecat. Iar lui însuși i-a spus un cuvânt proorocesc:

- Și tu, fiul meu, te vei sfinți. Să-ți continui nevoința cu puterea lui Dumnezeu și Biserica te va proclama sfânt.

Aceste cuvinte înfricoșătoare au trecut pe deasupra capetelor și nimeni nu părea să ia aminte la ele. Dar bătrânul mitropolit Grigorie știa ce spune, ceea ce îi insuflase Sfântul Duh. Preotul cel tânăr a făcut otpustul și a împărțit anafora. Iar prima care a luat anaforă a fost sora lui Anastasia, așa cum îi spusese mama lui în clipa morții. După aceea mitropolitul i-a cerut lui Iacov să facă aghiazmă în locuința sa și în locuința surorii sale. Iacov însă șovăia, se rușina, dar a făcut ascultare și l-a "sfințit" pe mitropolitul său.

În aceeași zi a pornit spre mănăstirea de metanie, pe care, în ciuda halului în care se afla, nu avea să o părăsească niciodată.

De îndată ce s-a întors în mănăstire a început să slujească zilnic. Făcea toate laudele: Vecenia, Pavecernița, Miezonoptica, Utrenia, Ceasurile și apoi Liturghia, pe care le săvârșea de obicei cu blândul Eftimie. Slujea Liturghia de trei-patru ori pe săptămână, pentru că în duminici avea poruncă de la mitropolit să liturghisească în sătulețele Damnia, Paliohori, Kalamoudi și Drimona.

Toate acestea erau bune și plăcute lui Dumnezeu, însă pentru satana erau rană.

Atunci când satana a văzut săvârșindu-se atât de des Liturghia în mănăstire, s-a sălbăticit și mai mult. Antim și prietenii lui începuseră să lucreze cu mai multă duritate. Și cu cât încerca Iacov să-i îmblânzească, cu atât mai sălbatici se făceau. Era în toiul iernii și tânărul preot se simțea încolțit de mii de ispite.

Și oare stătea într-o chilie suportabilă, ca să se adăpostească de ploaie și zăpadă? Nu, ci chilia lui era mai

rea decât toate, deși era economul și preotul mănăstirii. Dușumeaua era crăpată, iar dedesubt stăteau caprele mănăstirii. Dormea puțin, dar și puținul acela devenea primejdios. Odată, când a nins mult, tot spatele i-a fost acoperit de zăpadă în timp ce dormea. Sufla vântul și prin spărtura ușii băga zăpadă. Iar focul nu-l aprindea întotdeauna, pentru a face mai multă nevoie. Nici încălțăminte bună nu avea pentru iarnă. Odată soția colonelului Zois i-a trimis niște cizme militare vechi. Dar și acestea fiind purtate mereu, s-au ros, iar în loc de talpă, Părintele Iacov le-a pus cauciuc de la roțile de mașină aruncate.

De nesuportat și primejdioasă devenea situația duminica dimineața. Înainte de a se lumina de ziuă, pe ploaie, pe gheață, prin multă zăpadă, uneori până la genunchi trebuia să plece cu catărul Haido să liturghisească în sătulețe. Înăuntrul mănăstirii purta orice zdrențe găsea, peste care puneă o cergă găurită. Dar acolo unde mergea trebuia să fie îmbrăcat cuviincios. Însă hainele lui cele bune erau subțiri. Nu avea haine bune groase, de aceea tremura de frig și adesea se îmbolnăvea. Soția lui Zois a aflat de asta și i-a trimis o manta militară veche a bărbatului ei, pe care a vopsit-o în negru și a modificat-o puțin ca să semene cu o rasă. În felul acesta se mai proteja oarecum. Dar pe toate acestea, mai mult sau mai puțin, găsea un mod oarecare pentru a le înfrunța, însă cu ispitele lucrurile erau mult mai grele.

Noi nevoințe ascetice

La începutul anului 1953, după ce s-a topit zăpada din împrejurimi, s-a dus să caute peștera Cuviosului David. Bucuria i-a fost de nedescris atunci când a aflat-o. În inima sa se sădise adânc dorința de a-l imita pe Cuviosul David. Desigur, pe cât va fi putut.

"Acela a trăit atâția ani în pustie, împreună cu sălbăticiunile, în mica lui peșteră, iar eu să nu vin să mă nevoiesc aici!? Și mai aștept să mă liniștesc de ispite în mănăstire? Oare astfel voi spori în ascultare și smerenie?", cugeta Părintele Iacov în sine sa.

Așadar din primele luni ale anului 1953, și-a sporit nevoința. Cu cât mai mult își micșora voia trupului prin nevoință, cu atât mai ușor sporea în ascultare și smerenie. Și cu cât sporea în aceste virtuți, inima și mintea i se deschideau spre Dumnezeu. Părintele Iacov nu citise scrierile teologice și niptice adânci ale Sfinților Părinți ai Bisericii. Ci numai câteva cărți bisericești și morale pe care i le împrumuta morărița din satul său. Lua cartea de la aceea, o citea și după trei zile o înapoia. Nu știa deloc de Filocalie. Lua aminte însă mult la cele scrise în cărțile liturgice. Cu trecerea anilor înțelegea tot mai bine Penticostarul, Triodul etc. și aceasta fără să fi studiat greaca veche. Le sorbea în adevăratul sens al cuvântului. Dar

cartea care i se potrivea cel mai bine era Penticostarul. Bucuria și biruința Învierii din troparele lui intrau în inima Părintelui Iacov și îi întrăripau sufletul. Inima lui era inun-
dată atât de mult de bucurie încât se simțea ușor, gata să
zboare la înălțime.

Până acum când a adormit, spunea adesea:

– Inima mea este grădină... Eu, părintele meu, sunt
bucuros... Vezi, părintele meu, acum când te-ai mărturisit
cât ești de fericit și de bucuros? Eu mereu sunt așa...

Postul Mare l-a aflat cu multe treburi și obligații în
mănăstire. Nimeni nu lucra, nimeni nu se interesa de
nimic. Trebuia să fie prezent peste tot: în grădină, la ani-
male, la bazinul de apă, la curățenie, la lemne... peste
tot. Și slujbele, pe toate el le făcea. Blândul Eftimie era
singurul care îl urma. Și fiindcă egumenul lipsea, de orice
străin care venea în mănăstire se ocupa Părintele Iacov.
Însă treburile trebuiau făcute, iar nevoița nu trebuia
lăsată.

Postea câte trei zile – abțință de la orice fel de
mâncare și de la apă – după care continua cu mâncare
uscată. Punea linte și bob la înmuiat, pe care le mânca
împreună cu puțină pâine și apă. Aceasta era mâncarea
lui.

Noaptea avea alte nevoițe, altă asceză. După Pave-
cerniță mai lucra câteva ore, după care mergea la chilie.
Aici era marea arenă, aici se lupta satana cu omul lui
Dumnezeu. Aici copilul de refugiat se lupta cu arma
smereniei. Aici l-a biruit Iacov pe satana, pentru că a iubit
mult pe Dumnezeu.

În chiluța sa avea un pat de lemn, pe care era pusă
o zdreanță, dar nu dormea pe el pentru că citise mai de
demult despre culcatul pe jos al asceților și căuta să-i

urmeze... Și astfel în puținul timp de odihnă pe care și-l îngăduia, se culca pe jos.

În fiecare seară când intra în chiliuța sa aprindea o lumânare, o așeza înaintea lui, lua epitrahilul, se așeza în genunchi și începea să se roage. Începea să citească Paraclisele Maicii Domnului, al Cuviosului David și al Sfântului zilei. Acestea le citea în fiecare zi. Citea însă și altele, cât de multe putea. Apoi Psaltirea, pe care o citea în întregime. Pe lângă acestea mai făcea și metanii. În fiecare zi făcea mai mult de o mie, iar uneori ajungea până la trei mii, potrivit cu ziua, cu anotimpul și cu ispitele.

În timpul nopților, la lumina lumânării, a trăit cele mai înfricoșătoare, dar și cele mai dulci experiențe pe care le poate trăi omul. Diavolii îl luptau cu turbare. Făceau totul ca să-i dezlipească mintea și inima de la Domnul. Uneori chiar reușeau, pentru că adeseori intrau în chilie și-l tulburau cu strigăte, zgomote și chipuri sălbatice. Acela însă, înspăimântat, ridica în sus crucea de lemn și astfel diavolii dispăreau. Dar pentru toate acestea era răsplătit, căci în unele nopți în care priveghea și îl ruga pe Dumnezeu să-l elibereze de gânduri, să-l umple de dragoste pentru El, simțea înlăuntrul său o adiere dulce, care îl liniștea aducându-i o pace de nedescris. Era cuprins de o desfătare dumnezeiască, desfătare pe care o putea da numai Dumnezeu. Era o pregustare a fericirii împărăției cerurilor.

Iar atunci când a trăit aceste experiențe dumnezeiești avea 33 de ani, vârsta lui Hristos. Fericitul Stareț vorbea foarte puțin despre aceste experiențe ale sale, însă uneori mai destăinuia câte ceva vreunui fiu duhovnicesc.

Grădina și sărăcia mănăstirii

Începând cu luna martie, Părintele Iacov trebuia să pregătească grădina. De îndată ce se topea zăpada, începea să sape pământul. Monahii vechi nu se puteau obișnui cu viața de obște. Fiecare avea grădina lui și fiecare își pregătea mâncarea singur. Și lucrul acesta se întâmpla chiar și în ziua de Paști. Dar Părintele Iacov nu putea suferi o astfel de rânduială și de aceea îl chema pe muncitorul mănăstirii ca să mănânce împreună. Nu putea mânca singur într-o astfel de zi. Uneori și Părintele Iacov își pregătea singur mâncarea, pentru că mânca foarte puțin. Dar neștiind nimic din cele ale bucătăriei, se hrănea numai cu verdețuri și puține legume. Întotdeauna evita mâncărurile care pricinuesc plăcere. Niciodată nu mânca unt, dulciuri, paste făinoase, creme și alte preparate plăcute la gust. În ultimii lui ani, atunci când în timpul postului îi duceam quaker*, deoarece îl dureau stomacul și trebuia să ia medicamente pentru bolile lui, nu voia să-l mănânce, ci spunea:

– Oare sfinții noștri mâncau lucruri atât de plăcute?

* Produs alimentar din ovăz zdrobit.

Rar, câteodată duminica, mânca puțină supă de pasăre. Dacă-l sileau, punea în gură o bucătică de carne. Și asta din dreaptă socoteală, ca să nu se rușineze ceilalți care mâncau.

În grădinița pe care o pregătea cu sânguință și dragoste punea roșii, vinete, bame*, ardei, precum și ceapă și cartofi. Dar pe toate acestea nu le consuma el, ci le vindea țăranilor și ciobanilor la jumătate de preț. Iar puținii bani pe care îi câștiga îi dădea până la ultimul starețului Nicodim, care se mira cum putea Părintele Iacov să-i dea toți banii, câtă vreme el însuși nu avea haine și încălțăminte, și nu-și oprea nici măcar acei puțini bani care îi trebuiau să-și cumpere alimentele sau alte lucruri de nevoie. Câteodată unii săteni intrau noaptea sau când lipsea el din mănăstire și furau ceapă, roșii, ardei și altele. Uneori îi prindea, dar în loc să-i pedepsească sau să-i denunțe, îi ruga să-i lase și lui ceva, să nu i le ia pe toate.

Și este adevărat că părintele Nicodim folosea acești puțini bani pentru nevoile mănăstirii, mai ales că în timpul ocupației și războiului civil mănăstirea fusese golită de toate bunurile ei. Nu numai că nu avea pături și mobilă simplă, dar nici măcar câteva cuțite și furculițe. Când venea cineva, trebuiau să caute mult prin chilli ca să găsească un scaun, o furculiță etc...

Într-o astfel de paragină a aflat mănăstirea fericitul Stareț. Și nu este deloc ciudat faptul că părintele Nicodim, ca egumen, a dat poruncă Părintelui Iacov să nu dea nimic din mănăstire, nici cel mai mic lucru, nici vreunui străin, nici vreunei rudenii. Deoarece pentru o perioadă

* Legumă.

de timp cumnatul Părintelui Iacov, soțul surorii lui, Anas-tasia, a lucrat la mănăstire, părintele Nicodim, temân-du-se ca nu cumva Părintele Iacov să-i dea untdelemn, i-a spus apăsat:

– Untdelemnul îl avem pentru sfinți (pentru candelă), nu pentru cutare!

Părintele Iacov ținea cu scumpătate porunca stare-țului, pentru că trebuia să facă ascultare desăvârșită. După aceea însă au venit clipe în care a suferit nespus de mult pentru faptul că trebuia să respecte această porun-că.

O stea din cer coboară și îl conduce la Peștera Cuviosului David

După mai multe căutări a reușit să afle Peștera Cuviosului David. Atunci a fost cuprins de dorința arzătoare de a pustnici și el acolo. Dar mănăstirea nu avea oameni ca să poată funcționa. Dacă ar fi plecat și el, cu siguranță că s-ar fi distrus. Într-una din zilele de vară ale anului 1953 a pornit iarăși spre Peșteră. A ieșit pe poarta sudică a mănăstirii și a cotit imediat la dreapta. A luat-o pe cărarea ce mergea alături de apeduct, care cobora din bazinul aflat în partea de răsărit a muntelui Xiros, pe vârful numit Kavalaris. Mersul pe acea cărare este o adevărată desfătare atât în timpul verii cât și al iernii. Înainte de a ajunge la bazinul de apă a luat-o puțin la dreapta și a urcat prin pădurea deasă de platani, pini și brazi, până la castanul cel mare. Fără să-și dea răgaz să răsuflă, a intrat pe drumul obișnuit și a urcat la stânga, spre șaua de deal pe care este pusă o cruce de lemn. De pe înălțime a privit înapoi spre mănăstire. De cealaltă parte erau munții și marea. Erau frumoase, foarte frumoase, dar nu avea timp să le admire.

Apoi a coborât, a trecut râulețul, a lăsat drumul și a luat-o la dreapta pe cărarea spre Livadaki – o întindere de teren arabil cu ogoarele mănăstirii. A luat-o iarăși la

dreapta și peste puțin a apărut în dreapta lui "Sendonaki"*. Când l-a văzut a fost impresionat. "Sendonaki" era o stâncă abruptă de 150-180 metri înălțime, având în partea de jos copaci, aflată față în față cu Peștera, care este cam cu 200 m mai jos. Deodată i-a venit dorința să urce acolo sus, deoarece acolo, precum spune tradiția, urca și Cuviosul David. Acesta întindea pe vârful stâncii un cearșaf mic, pe care i-l dăduse mama lui, ingenunchea pe el și se ruga pentru patria lui, Lokrida. Într-adevăr, odată ajuns acolo, poți admira o priveliște încântătoare, de basm. Jos înaintea ta se întind coaste de munți, păduri dese și vârfuri acoperite cu copaci. După aceea ochiul se rostogolește în marea de un albastru închis a Eubeii. Iar după ce se satură de întinderea nesfârșită a mării, urcă să vadă pământul Lokridei, Arkita și Livantele, patria Cuviosului David.

Părintele Iacov a rămas acolo numai puține minute. Parcă se temea ca nu cumva să fie prea atras de frumusețea locului, și printr-o nostalgie romantică să-și neglijeze asceza. A coborât repede și a luat-o pe cărarea ce cobora către Peștera care era formată din două stânci ce căzuseră una peste alta și formaseră o încăpere mare între ele, cu o mică deschizătură spre N-V. Așadar aici înăuntru pustnicise Cuviosul David. Părintele Iacov a ingenunchiat, a aprins lumânarea și s-a rugat mult timp. Dar trebuia să se întoarcă pentru Vecernie. Și-a făcut Cruce, a cerut ajutorul Cuviosului și a plecat spre mănăstire, care se afla la o distanță de vreo trei kilometri.

În mănăstire toate mergeau din ce în ce mai bine, și aceasta datorită rugăciunilor și ostenelilor făcute de

* Sendoni (gr.) = cearșaf, sendonaki (diminutivul) = cearșaf mic.

Părintele Iacov. În același timp însă se măreau și problemele create de monahii nemonahi.

Odată cu venirea toamnei s-au înmulțit și ispitele satanei, care devenea tot mai sălbatic văzându-l pe Părintele Iacov smerit și statornic. Namila diavolească încerca să-l surpe pe titanul cel sfânt al smereniei, pe Părintele Iacov. Neînchipuite greutăți îl ajunseseră pe sărmanul Părinte. Nu le ajungea că îl ocărau și îl smereau înaintea lumii, ci îl mai și clevețeau la stareț, atunci când acesta venea câteodată la mănăstire. În general egumenul avea încredere în Părintele Iacov, dar adeseori se pleca clevețirilor și îl canonisea greu. Antim și Macarie îl clevețeau cu măiestrie, dar el nu voia de fiecare dată să explice în amănunt cum stăteau lucrurile, ci punea îndată metanie și cerea iertare, deși nu era vinovat.

Ca să biruiască ispitele, dar și ca să-l imite pe Cuviosul David, s-a hotărât să se roage în timpul nopților în Peșteră, atunci când nu ploua mult și când nu era multă zăpadă.

A făcut așadar Vecernia în mănăstire, iar după ce s-a înnoptat și ceilalți monahi s-au retras, și-a luat toiagul, a încuiat porțile mănăstirii și a pornit spre Peșteră. Pe atunci, din pricina sărăciei, nu existau în mănăstire nici felinar, nici lanternă. A apucat așadar fără lumină pe cărarea de pe lângă apeduct. A încercat să urce spre castanul cel mare, dar nu putea afla cărarea pentru că nu era lună. Din această pricină adeseori cădea. În cele din urmă a intrat și pe drumul cel mare pe care mergea mai ușor. Apoi când a luat-o la dreapta, spre cealaltă cărare, s-a rătăcit. Nu mai știa unde merge. S-a încurcat în rugi, s-a zgâriat, s-a lovit, s-a pierdut în văioagă.

Din fire era fricos, precum el însuși spunea, dar acum, în toiul nopții, s-a temut și mai mult. Atunci s-a rugat:

– Dumnezeu meu, luminează-mi calea ca să ajung la Peșteră.

Iar ocrotitorul lui, Cuviosul David, l-a ajutat să ajungă acolo. El însuși povestind această peripeție nocturnă, a continuat:

– Și Bunul Dumnezeu a ascultat cererea mea. Din nenumăratele stele ale cerului mi-a dat și mie una. Ea mergea înaintea mea și îmi lumina calea, iar eu o urmăream. Și astfel am ajuns la Peșteră, unde m-am rugat. Apoi, la întoarcere, steaua a mers iarăși înaintea mea și mi-a luminat calea până la poarta mănăstirii. Părinții dormeau și n-au observat nimic din toate acestea.

Mergerea la Peșteră în fiecare noapte era chinuitoare, dar și plină de har. Steaua nu se arăta întotdeauna ca să-l povățuiască, ci numai atunci când era absolută nevoie, adică atunci când se pierdea în pădure prin văioage și nu mai afla cărarea. Pe atunci era mult mai greu să umbli pe acolo decât este astăzi, pentru că acum pădurile s-au rărit mult și cărările s-au bătătorit. Dar și astăzi, dacă merge cineva noaptea spre Peșteră, n-o poate afla.

Atunci când părintele Iacov s-a apropiat pentru prima dată de Peșteră, a fost cuprins de frică. "Cum voi intra și cum voi rămâne toată noaptea în peștera cea pustie?", cugeta el în sine. De aceea înainte de a intra în Peșteră a cerut și un alt har de la Cuviosul David:

– Sfinte David, dacă vrei, vino și te roagă împreună cu mine! Dar să vii cu un chip cunoscut, ca să nu mă înfri-coșez.

Și îndată după ce a intrat, a simțit alături de el pe egumenul Nicodim. A aprins două lumânări. Au îngenu-

chiat. Au citit paraclise. Au citit toată Psaltirea, au tras la ațe*. Iar dimineață, după ce s-au sculat de la rugăciune, Părintele Iacov a auzit cum părintele Nicodim a ieșit din peșteră și s-a îndepărtat. Acesta fusese Cuviosul David, care luase chipul egumenului Nicodim, ca să nu-l înfri-coșeze pe Părintele Iacov.

Înainte de începerea slujbei, Părintele Iacov se afla deja în mănăstire. Își arunca puțină apă pe față și suna clopotul. Făcea slujba până târziu și mai întotdeauna liturghisea de trei patru ori pe săptămână. Nemonahii monahi abia atunci se sculau pentru a lua micul dejun. Părintele Iacov, îndată după săvârșirea slujbei, începea treburile mănăstirii fără să se mai odihnească câtuși de puțin.

Iar atunci când avea să se lupte cu multele și grelele ispite, nu mânca nimic, îndestulându-se numai cu Sfânta Împărtășanie și cu anaforă. Adică făcea ceea ce făcuse timp de mai mulți ani și Cuviosul David, pe care îl avea drept pildă și ocrotitor. Din mâncarea cea simplă gusta numai sâmbăta la amiază și duminica. Iar sâmbăta nu întotdeauna. Cum de rezista să țină un asemenea post cu atât de multă muncă, numai Dumnezeu o știe. Și a știut-o și i-a răsplătit Dumnezeu cu dărnicie. Vedeți, l-a voit pe Iacov, atletul cel ales.... ceva mai mult, l-a voit campion. De aceea a îngăduit Satanei să-l ispitească mult pe iubitul Său Iacov, căruia în același timp îi dădea putere nemăsurată să-i poată sta împotrivă. Adică Dumnezeu îi dădea multă dragoste pentru El.

* Adică s-au rugat cu Rugăciunea lui Iisus folosind șiragul de metanii.

Și Peștera îl avea întotdeauna pe Iacov, în afară de nopțile cu ploaie și zăpadă. Când era lună găsea cărarea. Altfel cobora din cer steaua pe care i-o hărăzise Dumnezeu. Toate mergeau bine, dar diavolul nu se liniștea. Și astfel, într-o noapte la Peșteră, i s-a arătat diavolul în chip de scorpioni. Părintele Iacov stătea în genunchi pe pământ, cu lumânarea aprinsă înaintea lui și citea cu multă umilință.

De la paraclise trecuse la Psaltire. În noaptea aceasta însă simțea mai mult har în rugăciune. Când a început cu "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!", a simțit o nespusă desfătare lăuntrică. Dar nu după mult timp s-a declanșat ofensiva. Peștera s-a umplut de mii de scorpioni, care se aflau peste tot în jurul lui, oriunde ar fi privit. Atunci ridicându-și ochii, a văzut că și de stâncă erau agățați ca ciorchinii nenumărați scorpioni. Părintele Iacov s-a înspăimântat, s-a pierdut, dar numai pentru câteva clipe. "Sunt diavoli", s-a gândit și îndată s-a umplut de o putere dumnezeiască și le-a poruncit:

– Până aici! Acolo să stați! Să nu vă mai apropiați!

Și luând o pietricică a trasat un cerc în jurul lui în care scorpionii nu aveau voie să intre. Apoi și-a continuat fără frică rugăciunea și pe toată durata nopții, până la ziuă, nici un scorpion n-a trecut peste cerc. Porunca și diavolilor, semn că înlăuntrul lui se zămislise împărăția cerurilor, desigur într-o mică măsură, dar marea minune se săvârșise. Dumnezeu îi dăduse stăpânire, adică îi hărăzise să folosească uneori, în parte, puterea dumnezeiască. Astfel lucrează El cu și prin sfinții Săi.

Experiențe dumnezeiești în Peșteră

Părintele Iacov se istovea cu muncile obositoare de fiecare zi. Săpatul, măturatul, tăiatul lemnului cu secura cea mare, spălatul... pe toate trebuia să le facă el singur. Nu exista om căruia să-i fie milă de el, și de aceea nu avea nici o mână de ajutor de nicăieri. Iar egumenul, atunci când urca la mănăstire, le voia pe toate desăvârșite. Cu toate acestea, Părintele Iacov nu s-a împuținat cu sufletul. Lucra mai presus de puterile omului, postea ca un înger și asculta ca un rob netrebnic.

Chiar și atunci când era aproape mort de oboseală, înțuia mănăstirea și apuca pe cărarea ce ducea la Peșteră. Suia cu atâta osteneală de ziceai că era Golgota. În una din nopțile de toamnă ale anului 1954, pe când urca, l-a atacat un câine negru, care era atât de fioros încât pricinuia frică. L-a văzut bine, căci era lună. Sălbăticia lui l-a făcut imediat să înțeleagă că acel câine era diavolul preschimbat, care îl înfricoșa ca să nu se roage. Atunci Părintele Iacov și-a scos îndată Crucea de lemn, a îndreptat-o spre câine, iar acela a dispărut. Mai sus, în timp ce înainta, auzea în jurul lui zgomote puternice, un croncănit sinistru și altele. Toate acestea erau ale satanei.

Ajungând la Peșteră, a început citirea paracliselor. Vremea trecea. Se termina o lumânare, aprindea alta și

după aceea alta. Citise Psaltirea în întregime, iar acum se ruga cu rugăciunea lui Iisus, când deodată l-a furat somnul. Atunci l-a văzut pe Cuviosul David în chipul egumenului Nicodim, spunându-i cu bunătate:

– Mai stai și odihnește-te puțin, căci ești obosit!

Peste puțin și-a deschis ochii și a văzut pe cineva ieșind din Peșteră.

Înainte de a se lumina de ziuă, s-a întors în mănăstire și era plin de bucurie că sfântul său a stat lângă el. Se simțea foarte mulțumit că nu s-a mâniat Cuviosul David pentru moțaiala lui.

"Dacă sfântul are atât de multă dragoste, cu cât mai mult Domnul nostru. Dar cine sunt eu, care îndrăznesc să cer milă? Un nimic, care întinez aerul, măhnesc pe sfântul și pe Domnul meu. Oare ce răspuns voi da la judecată?". Pe acestea le cugeta și le spunea adeseori, până la fericita lui adormire. Dar cine spunea acestea? Cel care avea stăpânire asupra satanei și cerea poruncitor de la Cuviosul David și de la Sfântul Ioan Rusul să facă cutare sau cutare bine.

Întorcându-se, a descuiat poarta mănăstirii și a intrat. Monahii dormeau. A sunat clopotul, a făcut Utrenia și înainte de răsăritul soarelui era gata de plecare, pentru că era duminică și trebuia să meargă în sat să liturghisească. A pus samarul pe catâr, și-a pus cărțile în desagă, și-a împăturit cu grijă veșmintele în boccea, le-a luat la subțioară și a ieșit din curte. A tras catârul lângă un dâmb, s-a suit pe samar și a pornit spre locul unde avea să liturghisească. Terminând acolo trebuia să urce și la Drimona, un sătuleț aflat mai sus de mănăstire.

Acolo avea să săvârșească o cununie. După ce a terminat slujbele, și-a luat animalul și voia să se întoarcă la

mănăstire. Atunci un cioban bine făcut îi spune: "Vom merge împreună, Părinte". Acela însă se lepăda, căci nu vedea pricina pentru care să se ostenească acel voinic. Și fiindcă acela insista, Părintele Iacov a cedat.

Pe drum au vorbit despre diferite lucruri, dar de îndată ce au ajuns la pârâul cel mare, puțin mai jos de mănăstire, voinicul s-a oprit spunând: "Ei, de acum mergi singur, Părinte!". Părintele Iacov a insistat atunci ca să afle pricina. Nu cumva tânărul voia să se spovedească, nu cumva voia să ceară ceva de la el? Dar nimic din toate acestea. Tânărul voise numai să-l apere pe Părintele Iacov. I-a explicat că ceilalți ciobani și unii săteni se înțeleseseră să-l bată. Voiau să-l lovească pe monahul care, prin prezența sa, nu-i lăsa să devină stăpâni pe mănăstire, pe monahul care liturghisea în fiecare zi în mănăstire și din pricina căruia se sălbaticea un alt monah. L-ar fi lovit înainte de a începe suișul spre mănăstire, la pârâu, căci acolo nimeni nu i-ar fi putut vedea și auzi.

Cu sfântul Cap al Cuviosului David

Părintele Iacov nu avea numai evlavie la Cuviosul David, ci se încredințase cu totul lui. Atunci când se afla în biserică, când lipseau sau credea că lipsesc ceilalți, lua Capul Sfântului, îl puneă jos înaintea lui și, fie în genunchi, fie pe brânci i se ruga. Cereă de la sfânt cu lacrimi fierbinți să-i dea smerenie și ascultare. Apoi se ruga pentru mănăstire, pentru monahi și pentru toți cei care cereau ajutorul sfântului.

Din când în când, la cerința oamenilor, Părintele Iacov se ducea cu Capul Cuviosului David prin satele Eubeii de Nord. Iar oamenii alergau să se închine, după care lăsa și ceva bănuți... puțini, dar foarte folositori pentru mănăstire. Părintele Iacov nu folosea nici un ban pentru sine. Și erau zile când de dimineață până seară nu mânca decât un cartof mic. Se întâmpla adeseori, mai ales iarna, să aștepte gândindu-se că poate va veni cineva din Limni să aducă puțină pâine. Nu se mânia pentru sine, căci astfel avea prilej să postească mai mult, ci atunci când avea pe cineva în mănăstire, trebuia să-i dea ceva de mâncare.

Așadar își puneă singura rasă bună pe care o avea, încălțăminteă cârpită, puneă sfântul Cap în desaga din pâr de capră și pornea la drum. Toamna sau primăvara,

atunci când ploua mult, nu avea umbrelă, căci pentru el costa mult. Despre a doua rasă nici nu încăpea discuție. Iar încălțăminte bună... de unde să se găsească?

Într-o dimineață de primăvară a anului 1955, și-a făcut semnul Sfintei Cruci și a pornit pe jos la Spatari și Țonca (astăzi Izvorul Tămăduirii). Trebuia să meargă cale de cinci ceasuri. Satele le cunoștea, deoarece atunci când era mirean lucrase acolo ca zidar cu tatăl său. Dar când s-a apropiat de sat vremea s-a schimbat. Trebuia să ajungă înainte de începerea ploii, dar iată că ea l-a prins pe drum. Cinstitul Cap se primejduia să se vatăme din pricina apei... S-ar fi săvârșit o ierosilie* dacă l-ar fi plouat. Iar el cum ar fi putut sta ud ținând sfântul Cap în mâini, ca să se închine credincioșii? Ar fi fost nevoit să meargă în vreo casă, să-și scoată rasa și dulama. Dar să-l vadă oamenii astfel, i se părea aceasta ca o nenorocire. Au început să cadă primele picături de ploaie și dinspre sud se apropia o negură. A grăbit pasul pe cât a putut, strângând sfântul Cap în brațe și vorbindu-i sfântului cu familiaritatea obișnuită. Ploaia se întetea dar pe el nu îl uda. Mergea grăbit și puțin aplecat. În jurul lui lumea se prăpădea din pricina furtunii înfricoșătoare. Ai fi zis că se deschiseseră cerurile. Un metru în jurul lui (da, un metru înainte, înapoi, la dreapta și la stânga) nu cădea nici o picătură. În cele din urmă a ajuns în sat și a intrat în biserică neudat, atât el cât și sfântul Cap!

A doua zi după-amiază trebuia să se întoarcă la mănăstire, dar a întârziat pentru că a așteptat ca toți să se închine. Însă pentru a ajunge mai repede, a luat-o de-a dreptul, pe cărări. A trecut de Damnia și a ajuns, așa

* Ierosilie = profanare de cele sfinte.

cum credea el, la pârâul mare, care era mai jos de mănăstire. Era întuneric și nu se vedea absolut nimic. Pierduse cărarea și nu mai știa unde merge. Atunci a strâns cu putere sfântul Cap în brațe și i-a spus ceva Sfântului. Deodată a apărut o luminiță înaintea lui, care l-a călăuzit pe cărarea cea bună până la mănăstire.

Întotdeauna când mergea cu Capul Cuviosului David prin sate se petreceau astfel de semne minunate. Odată Cuviosul i-a arătat bunăvoința sa deschizându-i poarta mănăstirii. Se întorcea noaptea cu sfântul Cap și apropiindu-se de poartă, monahul Eftimie i-a deschis înainte ca el să bată. I-a făcut închinăciune și s-a dus să pună sfântul Cap în biserică. Apoi a urcat la chilia părintelui Eftimie, care a rămas uimit de cele spuse de Părintele Iacov. Nu știuse că venise Părintele Iacov și firește, nu-i deschisese el poarta. I-o deschisese Cuviosul David care luase chipul părintelui Eftimie.

Apariția cuviosului în chipul unui alt monah devenise un lucru foarte obișnuit; doar o ceruse odinioară însuși Părintele Iacov ca să nu se înfricoșeze.

Mergea cu Capul Cuviosului David și în ținuturile natale ale sfântului, în Livanates. Îl ducea în dăsață până la Rovies, satul de lângă mare. Ca să nu-l vadă ciobanii și sătenii, intra într-un desiș și scruta marea Eubeii ca să vadă când va veni de dincolo, din Livanates, barca să-l ia. De îndată ce o vedea apropiindu-se, se ducea repede la cheiul mic și sărea în barcă.

În anul acela ținutul suferea de o secetă îndelungată. Barcagii care îl cunoșteau pe Părintele Iacov se rugau și ei pentru ploaie. Părintele Iacov i-a ascultat și apoi s-a așezat într-un capăt al bărcii, care se apropia încet de

Livanates. Apropiindu-se de țarm, Părintele Iacov îi spuse cuviosului în timp ce ținea desaga cu Capul lui în brațe:

– Părinte, iată au venit sătenii tăi ca să te roage pentru ploaie. Te rog ca acum când vom merge să tuni. Ia aminte să nu mă rușinezi, căci altfel te vei face și tu de răs și mă voi face și eu.

De îndată ce au ieșit pe uscat, a și început să tune. După treizeci de ani de la această minune spunea:

– Eu, fratele meu, le spun la urechea sfântului, iar el ia legătura cu Hristos.

Explicația aceasta cuprinde teologia a mii de teologi, deoarece putere făcătoare de minuni, har dumnezeiesc și energii necreate are numai Dumnezeu. Iar El le dă de obicei prin oamenii Săi aleși, prin sfinți, care, pentru că L-au iubit mai presus de orice și s-au curățit prin tot felul de nevoințe, au căpătat multă îndrăzneală la Dumnezeu.

Adică acestora li s-a hărăzit privilegiul să ceară orice de la Dumnezeu, iar El să-i asculte și să le împlinească cererile.

Atacurile Satanei îl lovesc fără milă

Satana a întrebuițat tot meșteșugul pe care îl are, încercând prin ispite să-l abată pe Părintele Iacov de la nevoința lui. N-a lăsat nici un vicleșug nefolositor, dar n-a reușit, pentru că părintele Iacov mereu spunea:

– Pentru tine, Cuvioase al meu David, le voi suferi pe toate.

A înțeles că pe toate le făcea satana ca să-l alunge din mănăstire. De aceea orice se întâmpla, se nevoia să facă răbdare și să rămână smerit. Știa că smerenia și răbdarea îl vor mântui. Și nu numai atât, ci presimțea că aceste virtuți "îl vor pricopsi într-o zi". Acestea le spunea și spre sfârșitul vieții sale.

Astfel stând lucrurile, satana a fost nevoit să joace și cartea sa cea mai eficientă. Și o juca adeseori, trimițând pe ucenicii lui, diavolii, să-l atace trupește pe Părintele Iacov.

În octombrie 1954 egumenul Nicodim a venit în mănăstire pentru două zile. A dat îndrumări tuturor, a văzut ce înfăptuia Părintele Iacov și a plecat dimineața, după Sfânta Liturghie. Părintele Iacov a început de îndată treburile. Mai întâi s-a apucat de curățirea bisericii, pe care o curăța cu multă atenție, pentru că, precum spunea el, acolo locuiau Hristos și Cuviosul David. După aceea, cu puțin înainte de ora 11, a luat scara ca să se urce în

camera oficială, în chilia cea bună în care dormea părintele Nicodim atunci când venea în mănăstire și care se afla deasupra bucătăriei.

Așadar a intrat în chilie și a început s-o măture. Era obosit și mijlocul îl durea tare. Când a ajuns lângă pat cu măturatul, s-a gândit să se întindă câteva minute pentru a-și odihni puțin mijlocul. S-a întins pe pat și în stare de veghe a văzut intrând pe ușă un diavol sălbatic, cu chip de mongol. Acesta l-a atacat într-o fracțiune de secundă, după care au intrat și alți diavoli în cameră.

Părintele Iacov a înțeles ce voiau diavolii să facă, dar era prea târziu. A vrut să-și facă cruce, dar diavolul cel sălbatic l-a lovit cu putere peste braț. A încercat din nou, dar acela i-a mai dat o lovitură și mai puternică. În durerea sa a încercat să o cheme pe Maica Domnului. Dar de îndată ce apuca să rostească "Ma...", diavolii îl loveau cu pumnii în gură. L-au lovit mult și și-au bătut joc de el pentru că nu li s-a putut împotrivi. Îi spuneau amenințători: "Noi ți-am făcut atunci aceea..., noi ți-am făcut cealaltă, noi te-am prins de gât și nu puteai spune Evanghelia în zilele trecute...". L-au înjurat, l-au înfricoșat și mai ales l-au bătut peste mâini, peste gură, peste piept...

La un moment dat, după o lovitură puternică peste braț, mâna i-a fost azvârlită și s-a lipit de frunte, iar buzele lui au apucat să șoptească: "Maica Domnului". Atâta a trebuit, căci diavolii au dispărut imediat. Dar Părintele Iacov era într-un hal de nedescris. Îl zdrobiseră în bătaie și de aceea avea niște dureri înfricoșătoare. Nu mai avea putere nici măcar să strige. A rămas acolo pentru puțin timp, căci nu se putea mișca deloc. Avea nevoie de ajutor, dar nu venea nimeni. Încercând să se coboare din

pat a căzut. Măinile îl dureau atât de tare, încât nu le putea folosi. S-a târât cu multă osteneală și i-a trebuit multă vreme ca să ajungă la scară. De acolo s-a rostogolit și, auzind zgomot, părinții au alergat să vadă ce s-a întâmplat. Când l-au văzut vântat și umflat s-au înfricoșat și s-au nedumerit. L-au apucat să-l ridice, dar îl durea peste tot. Părintele Eftimie l-a ajutat mult. L-a pus cataplasme și l-a tratat prin metode practice. A folosit și alifii. A suferit mult timp. A trebuit să treacă șase luni ca să se facă bine. Dar sănătos cu desăvârșire nu s-a mai făcut niciodată. Fălcile l-au durut până la adormirea sa, atunci când se schimba timpul și când era multă umezeală.

Aceași tactică a repetat-o satana și în alte prilejuri. Unui astfel de atac l-a supus și în 1958, care a fost la fel de cumplit. Satana l-a atacat sub chipul înfricoșător al unei matahale de om, sălbatic și negru. Era la muzeul vechi, acolo unde acum este chilia monahilor Pavel și Efrem. Mai întâi acea matahală, apoi diavolii cei mai mici care îl însoțeau, l-au lovit în față și peste mâini, ca să nu poată face cruce și să nu o poată chema pe Maica Domnului. L-au poreclit "ciolănosul" și i-au făgăduit că niciodată nu-l vor lăsa liniștit.

Gălăgia și strigătele făcute de diavoli se auzeau până jos, deși puțin. Doi monahi ce se aflau în bucătărie au auzit zgomot, dar nu și-au închipuit că se întâmplă ceva rău în chiliile de sus. Părintele Iacov s-a târât cu anevoie afară din chilie, fiind cu totul istovit și pe jumătate leșinat. A rămas acolo mult timp, până când din întâmplare a fost aflat de niște călugări. Când și-a revenit, li s-a plâns:

– N-ați auzit fraților... Nu ați venit să mă ajutați... M-au zdrobit diavolii...

Iarăși cataplasme, iarăși frecții... Cu toate acestea, semnele au rămas pe trupul său luni de zile.

În anul acela, 1958, a avut și o altă încercare mare. La începutul lui ianuarie a murit sora lui, Anastasia. O iubise mult și pentru ea întârziase să intre în mănăstire. Era bolnăvicioasă și săracă. Grav bolnavă, au luat-o cu un catâr din Farakla și au dus-o la Atena, de unde nu s-a mai întors.... nici moartă. A lăsat doi orfani, pe Maria și pe David. Această moarte s-a făcut pricină de durere și plâns pentru Părintele Iacov, dar acest eveniment dureros el l-a schimbat în cuptor de curățire duhovnicească. În ciuda dragostei ce i-o purta și a binecuvântării ce o primise de la egumen, și-a impus sieși să n-o viziteze în ultimele ei zile, la spital, nici s-o vadă moartă.

Deși o iubise mult pe sora sa, a voit ca virtutea monahală a depărtării de lume și de rudenii să stăpânească înlăuntrul lui cu desăvârșire. În acest moment critic a încercat să rupă, ca monah, dependența de persoanele înrudite, iubite. Dar se interesa și se ruga neîncetat pentru mântuirea sufletelor lor. Și a simțit o odihnă și o mângâiere nespuse atunci când Dumnezeu i-a descoperit că sora sa Anastasia se află plină de negrăită veselie "în cortul ceresc al Sfântului Ioan Rusul". Toate acestea se descriu în chip minunat în scrisoarea de răspuns a Starețului adresată prietenului lui, preotul Teodor Teodosiu. (Părintele Teodor este fiul părintelui Dimitrie Teodosiu, care ca preot de mir avea responsabilitatea duhovnicească și peste satul Farakla, unde l-a cunoscut pe micul Iacov). Deoarece conținutul scrisorii arată modul de gândire și trăire a Starețului, și deoarece descrie niște vedenii și

descoperiri, o adăugăm întreagă cu ortografia ei, îndreptând numai punctuația:

Sfânta Mănăstire a Cuviosului,

10 martie 1958

Cine ne va despărți de dragostea lui Hristos?

Cucernice și prea iubite al meu Părinte Teodore, închinăciune. Îți sărut mâna cu multă evlavie și respect. Am primit cinstita și sfânta ta scrisoare și îți mulțumesc cu căldură pentru toate cuvintele tale de mângâiere, care sunt ca un balsam pentru sufletul meu îndurerat, precum îți mulțumesc și pentru rugăciunile tale făcute pentru sora mea. Și eu, cucernice al meu părinte, înalt rugăciuni pentru toți cei care au plecat din această viață vremelnică și mai ales pentru neuitatul părinte Dimitrie, pe care atât de mult l-am iubit de mic copil. Părinte Teodore, m-am mâhnit ca un om pentru sora mea, dar lucrul cel îmbucurător este că smerita Tasia s-a învrednicit să se veselească în corturile cele iubite ale Cuviosului Ioan Rusul. Părintele meu, în descoperire și în vedenie am văzut-o pe sora mea în corturile cerești ale Sfântului Ioan Rusul. Părintele meu, tremur cu totul de cele ce îți scriu: n-a avut greutate nici la suire, nici la judecată. A fost însoțită de Cuviosul David și de Sfântul Ioan Rusul. Viu este Domnul Dumnezeu. Acum nu mă mai mâhnesc, deoarece mi s-a poruncit să nu mai plâng, ci să mă bucur pentru ea, căci s-a învrednicit de cămărilor cerești. Sfinții Părinți îți aduc respectele lor. Harul Cuviosului David să te umbrească totdeauna și să te întărească. Respectele mele preotesei și lui Dimitraki, și în mod deosebit stare-

ței. Părinte Teodore, creștinul pleacă din viața cea deșartă de acum și ajunge la limanurile cerești, acolo unde nu se primejduiește de furtuni și unde nu are loc nici un naufragiu. Acolo nu există dușmani și prigoane. Măhnirile, durerile și primejdiile nu au intrare. Întâlnindu-se acolo cu persoane iubite și alese, descoperă în aproapele chipul Mântuitorului și locuiește împreună cu El în patria Sa veșnică și în preaslăvita casă a Părintelui Său. Desigur, ca oameni ne mâhnim, deoarece a plecat de lângă noi o persoană iubită. Doar și Domnul a lăcrimat atunci când s-a apropiat de Lazăr. Voi face răbdare pentru dragostea Domnului meu și a Cuviosului David.

Să mă ierți pentru cele neserioase scrise de mine, dar îl știu pe Cuviosul meu părinte Teodor cât mă iubește și nu mă va lua în nume de rău. V-am obosit, părintele meu, dar credința este vie și toate sunt sfinte. Cu multă dragoste, evlavie și respect îți sărută sfântul cap cu sărutare sfântă.

Smeritul rob al Domnului,

† Iacov

Porunca arhanghelilor

În 1961 egumenul Nicodim și ieromonahul Iacov au hotărât să zidească o bisericuță în cinstea Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril. Egumenul a ales locul și a pus țărugi drept semne. Apoi el a plecat la Limni. În noaptea aceea i-a apărut Părintelui Iacov un ofițer înalt, blond și frumos, cu o sabie de aur, care i-a spus:

– Părinte, sunt Arhanghelul Mihail. Nu doresc ca biserica mea să se zidească în locul acela ce s-a însmenat cu țărugi, ci acolo unde îți voi arăta eu. Și aplecându-se, a mutat țărugi mai încolo.

Dimineața Părintele Iacov s-a dus și a aflat țărugi mutate. Paraclisul urma să se zidească provizoriu din lut și paie, deoarece nu existau acolo materialele necesare. În noaptea următoare însă, s-au arătat Părintelui Iacov doi ofițeri cu săbii de aur și i-au spus:

– Suntem Arhangheli Mihail și Gavriil. Să-i spui egumenului că noi nu voim să se zidească din lut și paie casa noastră, ci din nisip, var și lemne, iar pe acoperiș să puneți țiglă.

Dar aceste materiale nu existau sus în munte. Era sărăcie mare și nu exista nici drum bun pentru a fi trans-

portate. De aceea Părintele Iacov i-a întrebat de unde să ia aceste materiale. Atunci aceia i-au răspuns:

– Părinte, nu te mâhni, căci noi ne vom îngriji de aceasta. La noapte va ploua și râul va aduce mult nisip. Iar materialele de construcție vor fi dăruite de creștinii evlavioși.

Și toate s-au făcut așa cum au spus arhanghelii de mai înainte și cu ajutor minunat.

Emanația harică nu se poate ascunde

În 1962 preotul satului Izvorul Tămăduirii, despre care am pomenit mai înainte, s-a dus să-l vadă pe părintele Iacov la mănăstire. Era fiul preotului Dimitrie, care liturghisise mai demult și în Farakla. Se cunoșteau din anii adolescenței lor și de aceea Părintele Iacov îi putea vorbi fără reținere. I-a vorbit despre câteva din ispitele lui și mai ales i-a povestit despre atacurile satanei, precum și despre unele experiențe sfinte ale sale. Dar totodată i-a mărturisit temerile și îndoielile sale.

– Cum să le spun, părintele meu? Unii spun că am pățit ceva, că mi-am pierdut mințile... De vreme ce un diavol spunea altui diavol: "Rupe-i mâna cu care face cruce!", de vreme ce văd cele ce se petrec în Sfântul Altar cu sfântul Cap, îmi vor mai spune că am ceva? Cuviosul David este viu...

Și încet-încet i-a povestit, uneori descoperit, alteori cu jumătăți de cuvinte, aparițiile și minunile Cuviosului David. La un moment dat nu s-a mai putut abține:

– Mă mâhnesc și sufăr, părinte Teodore... Dar stau aici numai pentru cuviosul. Am venit un sărman copil de refugiat și nu i-am adus nimic, ci i-am dăruit numai inima

mea... Vezi în ce hal am ajuns... Cred că voi muri în curând...

De la începutul anului 1960 au început să se accentueze mult două lucruri pe chipul său. Și aceasta în același timp. Sporirea lui duhovnicească, care făcea ca fața să strălucească, și istovirea organismului său.

De acum nu mai avea noaptea lupta diavolilor, ci "lupta" sfinților și a lui Dumnezeu. Iar aceasta nu pentru că au încetat cu totul ispitele, ci pentru că avea o dăruire și o dragoste atât de fierbinte față de sfinți și de Dumnezeu, încât aceasta îi inunda sufletul în întregime și se revărsa și asupra celorlalți. În mintea și inima sa n-a rămas nici un colțișor gol în care să se încuieze ispita. Această dragoste a sa îl încălzea și îl absorbea atât de mult încât uita de boala sa trupească și de înfricoșătoarea oboseală. Devenise cu totul duh. Vorbea cu sfinții, în jurul lui zburau îngerii, în întreaga lui ființă stăpânea bucuria. Fericirea împărăției cerurilor era în parte aici, în camera vasului ales, adică în inima și în mintea Părintelui Iacov.

Atunci când un monah l-a silit mult să-i spună despre aceste experiențe dincolo de jumătățile de cuvinte și de subînțelesuri, i-a spus cu o veselie smerită:

– În seara asta, fiule, m-am aflat și am împreună-liturghisit cu sfinții și cu îngerii la jertfelnice care nu se pot descrie.

Și fața lui s-a umplut de lumină. Atunci monahul a întrebat:

– Cum se face asta?

– Părintele meu, nu întreba! Acestea sunt lucruri duhovnicești, a răspuns fericitul Stareț.

Dar când monahul a insistat, Starețul a cedat cu o condiție:

– Părintele meu, să nu spui nimic până ce voi muri. Atunci să spui că "un oarecare stareț mi-a spus că liturghisea în timpul nopților împreună cu îngerii și cu sfinții și că trăia în fiecare zi prezența Sfintei Treimi". Ai văzut, părintele meu, ce fericire avem noi monahii și mai ales clericii?

Din acestea poate înțelege oricine de ce Părintele Iacov nu se temea de moarte, ci dimpotrivă, o aștepta în fiecare zi, în fiecare ceas și în fiecare clipă. Unii se mirau atunci când îl auzeau cântând atât de des slujba înmormântării în ceasurile în care făcea diferite treburi. Obişnuia să facă și altceva, ca să se familiarizeze cu moartea. Se întindea pe pământ, își încrucișa mâinile și începea slujba înmormântării. Câteodată, vrând să folosească pe câte unul, îi spunea:

– Vino să-ți cânt un cântecel! Și cânta tropare din slujba înmormântării.

Cutremurătoare erau și experiențele lui în biserică, în timpul Sfintei Liturghii. Nespuse și minunate erau cele pe care le vedea și le trăia. Făcea Proscomidia și adeseori vedea starea duhovnicească a morților pe care îi pomenea. Prin ușa altarului pe jumătate deschisă îl vedeau înaintea Proscomidiei stând la înălțime, neatingând podeaua. Odată a uitat s-o pomenească pe mama lui, iar aceea i-a apărut, dojenindu-l:

– Iacove al meu, tuturor le-ai dat daruri, iar mie astăzi nu mi-ai dat.

Povestea că la fel s-a întâmplat și cu Macarie* al Ciprului. Părintele Iacov, terminând Proscomidia și întor-

* Arhiepiscop al Ciprului și conducător al națiunii (n.t.).

cându-se să meargă la Sfânta Masă, l-a văzut pe episcop că stătea de-a dreapta lui, cu palmele una în alta, așa cum se împărtășește preotul cu Trupul Domnului. În pomenirea și rugăciunea pentru cei adormiți era foarte meticulos. Pomenea pe foarte mulți. Chiar și pe monahul Antim, care l-a chinuit atât de mult. Odată l-a rugat pe Dumnezeu să-i arate unde s-a dus Antim după moartea sa. L-a văzut într-o noapte foarte mâhnit într-un subsol nenorocit și întunecat. Când l-a heretisit, Antim i-a spus:

– Sunt aici... Atunci când mă pomenești trece o rază de soare și văd puțin.

Dar toate acestea erau pentru el ceva firesc. În vremea heruvicului fericitul liturghisitor de multe ori nu se afla singur în altar, ci era înconjurat de îngeri care slavosloveau pe Dumnezeu, înveseleau atmosfera și participau și ei la Sfânta Liturghie. Stăteau atât de aproape de el încât îl atingeau cu aripile, iar el privea la chipurile lor tinerești. Odată, atunci când a făcut Vohodul Mare, o călugăriță ce era de față l-a văzut că merge prin aer, că intră în altar fără să pășească pe dușumea. S-a pierdut cu firea și și-a făcut cruce, deoarece era pentru prima dată când a văzut o minune. Atunci când s-a terminat Liturghia și călugărița s-a dus să ia binecuvântare ca să plece, Părintele Iacov îi spuse cu naivitate:

– Astăzi Liturghia a fost altfel.

Auzind acestea, aceea a prins curaj și a început să-i descrie cum l-a văzut la Vohodul cel Mare. Dar Starețul a apucat mai înainte și i-a spus să tacă, să nu spună nimănui nimic.

Mai târziu i-a explicat unui diacon îndatoririle sale. Și ca să-l facă mai atent, i-a vorbit cu o adâncă evlavie despre experiențele și vedeniile lui:

- Ah, părintele meu, dacă ați vedea ce se petrece în timpul heruvicului, când preotul citește rugăciunea, ați fugi cu toții... Îngerii urcă și coboară nevăzut și de multe ori simt aripile lor cum mă lovesc peste umeri.

În vremea Sfintei Liturghii, a heruvicului și mai ales a epiclezei, chipul Părintelui Iacov strălucea și emana curăție, fericire și măreție. Da, acest ieromonah istovit, care din 1960 și după aceea se nevoia și lucra întotdeauna cuprins de câte o boală grea, făcea în timpul Sfintei Liturghii mișcări mărețe, dar nu teatrale. Avea un mod de a liturghisi înălțător. Și fiecare simțea că această măreție ieșea din respectul nemărginit ce îl avea față de Taina Euharistiei. Și ceva mai mult, aceasta o făcea în mod firesc datorită prezenței în altar a îngerilor, a arhanghelilor și a sfinților. Apoi i-a mai spus că de multe ori a văzut pe Sfânta Masă cum îngerii și arhanghelii țineau Trupul Domnului.

Toate acestea s-au făcut foarte repede pricina unei străluciri a feței Părintelui Iacov, care la început era mică, dar care creștea în chip statornic. În cătunele unde liturghisea, și oriunde mergea cu Capul Cuviosului David, creștinii fie că voiau, fie că nu voiau, erau mișcați sufletește. Ceva li se transmisea, ceva îi inspira, deși Starețul nu spunea nici un cuvânt. Fața lui senină și plină de dragoste, fruntea lui luminată, ochii care înveseleau pe om și vocea lui impunătoare și mângâietoare, toate acestea îi uimeau pe oameni. Trebuia să fie cineva de piatră sau lipsit de orice sentiment ca să nu simtă că monahul acesta are ceva deosebit. Și acest ceva deosebit nu putea fi decât ceva dumnezeiesc, deoarece insufla dragoste și aducea pace în jurul său.

Într-adevăr, atunci când stăteai lângă el, fie că vorbea, fie că nu vorbea, te linișteai fără să-ți dai seama. Îți transmitea blândețe și pace lăuntrică. Darul acesta îl au numai oamenii lui Dumnezeu, vasele cele alese ale Lui, cei care Îl iubesc mult și-l slujesc cu multă dăruire.

Fericitul Iacov, într-adevăr, a slujit lui Dumnezeu cu desăvârșită dăruire. I-a slujit cu dăruire în chipul cel mai înalt al slujirii, I-a slujit ca liturghisitor. Nimic nu era pentru el mai înalt, mai sfânt și mai dulce! Dar totodată nimic mai înfricoșător decât Sfânta Liturghie. Se scula cu temperatură, cu bătăi neregulate ale inimii, cu o strângere puternică în piept, cu o flebită înfricoșătoare... dar liturghisea. Mai ales în ultimii ani, când avea mereu probleme cu inima – din 1986 i-au pus aparat de reglat bătăile inimii – se trezea foarte devreme ca să se pregătească pentru Sfânta Liturghie, după care aștepta să-și revină ca să coboare în biserică. Și îl ruga pe Cuviosul David nu ca să-l vindece, ci să-l ajute să stea în picioare pentru a putea liturghisi. Da, numai să liturghisească... și apoi ce va vrea Dumnezeu. Numai să apuce să liturghisească. Atât de multă râvnă avea fericitul pentru liturghisire. Se întâmpla uneori ca din pricina bolilor lui și a spovedaniei ce o făcea până la orele 3 dimineața, să cugete: "Astăzi n-o să reușesc să liturghisesc, nu voi putea rezista și sărmanii oameni au venit de departe la Sfânta Liturghie".

Atunci îi apăreau sfinții și-i spuneau:

– Iacove, noi am venit de departe și tu nu liturghisești?

Atunci se hotăra să slujească și pe măsură ce înainta Slujba se simțea mai bine. Iar atunci când începea Liturghia de multe ori nu mai simțea că este bolnav. La sfâr-

șit, precum spunea el însuși, devenea atât de ușor încât credea că zboară. Totdeauna se îmbrăca cu un veșmânt ieftin. Niciodată n-a avut și n-a dat bani pentru un veșmânt preoțesc mai bun. Numai în ultimii săi ani a avut veșminte bune, daruri ale fiilor lui duhovnicești. Dar și din acestea purta din când în când câte unul, numai atunci când avea lume și la sărbători.

Închinătorii de atunci erau cei mai fericiți oameni, pentru că fiind puțini putea să stea de vorbă mai mult cu ei și să-i asculte în tihnă. Începând din 1960 bunul episcop Grigorie al Halchidei trimetea vara la mănăstire copii, studenți la Teologie și alții. Toți aceștia au cunoscut nemăsurata dragoste dumnezeiască a Părintelui Iacov, pe care și l-au făcut părintele lor duhovnicesc și pe care îl respectau și iubeau nespus de mult. Aceasta o voia și bunul episcop Grigorie, care cunoștea sau bănuia harismele duhovnicești ale Părintelui Iacov, cel cu puțină știință de carte. De altfel nu-i spusese la hirotonia sa că într-o zi Biserica îl va proclama sfânt?

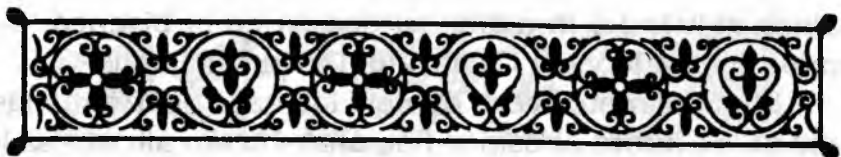
Dar nu toți aveau sentimentele bătrânului episcop. Unii vedeau cum lumea – tineri, bătrâni, țărani, oameni de știință, meșteșugari – îl cinsteau și îl respectau pe Părintele Iacov și de aceea îl invidiau. Oamenii care nu aveau prejudecăți își dădeau seama, sau alte ori pur și simplu bănuiau, că monahul Iacov se deosebea de ceilalți călugări. În mod conștient sau nu, oamenii trăiau alături de el pentru câteva clipe ceea ce nu trăiseră nicăieri în altă parte. Dar aceasta nu-l făcea trufaș pe harismaticul monah.

Și aceasta pentru că fericitul Părinte Iacov lua aminte atât de mult la virtuțile monahale, la smerenie și ascultare, încât el însuși spunea:

– Niciodată n-am trecut cu vederea porunca părintelui Nicodim și nici prin gând nu mi-a trecut să nu-l ascult.

La fel putea spune și despre virtutea neagoniselii. Era însă ușoară și mică în ochii lui și de aceea nu vorbea despre ea. Vorbea și înfăptuia pe cea mai presus de ea, adică milostenia. A trăit foarte sărac și lipsit și tot astfel a închis și ochii. Deși în ultimii ani a avut multe, niciodată n-a ținut nimic pentru sine. Începând din 1960, mănăstirea a început să aibă ceva venituri. Și el însuși primea atunci salariu de preot slujitor, dar nu-i rămânea nici o drahmă. De atunci a început milostenia lui proverbială. Mai întâi sute, apoi mii de oameni au fost miluiți cu sume mari și mai ales cu trimiteri regulate de bani. Până a ajunge egumen, totdeauna îl întreba pe părintele Nicodim atunci când voia să dea ceva din mănăstire. După ce a devenit egumen în 1975, i se dăruiau mulți bani, dintre care cei mai mulți îi dădea la săraci și mai ales la bolnavi. Lumea îi ducea sau îi trimetea, iar el îi împărțea acolo unde trebuia. Numai de două-trei ori l-au înșelat niște escroci cărora le-a dat bani. Dar nu s-a mâhnit, căci foarte repede i-au trimis cu mult mai mulți pentru săracii și bolnavii lui.

Înmulțirea prescurei și a pastelor făinoase

În august 1963 au venit la mănăstire 75 de livanați*. Au lucrat de bunăvoie pentru bazinul de apă al mănăstirii. Mulți creștini din Livanates, patria Cuviosului David, făgăduiseră să ofere ceva mănăstirii în bani sau muncă. Așa au ajuns atunci acești 75 de bărbați să lucreze la bazin. În mănăstire se mai aflau încă 15 bărbați care voiau să ajute. Părintele Iacov coordona lucrările, dar era și singurul care trebuia să se îngrijească de mâncarea și găzduirea acestor oameni buni.

A folosit tot ce exista în magazie. Dar într-o bună zi s-au terminat alimentele. Bani nu avea. A căutat pe toate rafturile, prin toate colțurile și a reușit să afle numai două ocale și jumătate de paste făinoase, iar ca pâine numai o jumătate de prescură. I-a dat și bătrânul Eftimie o jumătate de pâine neagră. Dar acestea erau niște cantități neînsemnate pentru cei aproape o sută de oameni care lucrau toată ziua.

Se mâhnea și nu știa ce să facă. Îl cuprinsese deznădejdea și aproape că plângea când se gândea că trebuie să lase lumea flămândă. Deodată i-a venit o idee: a adus cratița cea mare, a aruncat în ea pasteale făinoase și

* Săteni din Livanates.

pâinea și luând-o în mâini s-a dus cu ea în biserică. S-a oprit înaintea icoanei Cuviosului David și i-a spus:

– Sfinte al meu, acești oameni lucrează pentru mănăstirea ta. Se întorc obosiți și flămânzi. Nu am altceva să le dau ca să mănânce, fără numai două ocale și jumătate de paste făinoase cu puțin untdelemn, o jumătate de prescură și o jumătate de pâine (și le arăta sfântului). Te rog să le binecuvintezi, să mănânce și să se sature.

După ce a făcut mâncarea în acea cratiță, a început să o împartă la muncitori, dar ea nu se termina. S-au săturat cu toții și a mai prisosit o jumătate de cratiță. Aceasta au văzut-o mulți, între care și egumenul de acum, părintele Chiril. Mulți ani după aceea, povestind minunile Cuviosului David, Părintele Iacov spunea:

– Fratele meu, atunci s-a repetat minunea cu cele cinci pâini.

Cel prea milostiv a lăsat flămânzi pe orfanii surorii sale

În primii ani milostenia nu era ușor de făcut. Până în 1975 nici lumea nu-i dădea destui bani și nici el nu putea milui ușor fără binecuvântare. Iar atunci când nu putea milui se mâhnea mult. Când îl vedeai și se făcea milă de el. Pe acel chip luminos și totdeauna încurajator apărea o măhnire adâncă care îți sfâșia inima. Suferea mult atunci când nu putea da milostenie. Odată, în 1965, la 6 august, a trăit măhnirea cea mai zguduitoare a vieții sale.

Sora lui, Anastasia, de care se îngrijise și pe care o iubise atât de mult, lăsase în 1958 doi orfani mici, David și Maria. În Farakla, unde locuiau copiii, era sărăcie mare. Și astfel cei doi copilași nu aveau nici bunuri materiale și nici mamă. Mâncarea, o hăinuță, încălțăminte, fiind mi-cuți, le puteau uita. Însă căldura, îmbrățișările și afecți-unea mamei cum să le uite? Tatăl lor se recăsătorise. Copilașii auziseră de la vecini că vor merge de praznicul Schimbării la Față la Mănăstirea Cuviosului David. Inimile le săltau de bucurie, deoarece auziseră că bunul lor unchi era monah acolo. Fără a sta mult pe gânduri și fără să socotească distanța, s-au hotărât să meargă și ei. Dar trebuiau să meargă pe jos cel puțin șase ore. Mâncare nu

exista să ia cu ei, nici încălțăminte nu aveau să pună în picioare pentru drumurile de munte, ci aveau în inimi numai dorința de a-l vedea pe unchiul lor și o nădejde adâncă că vor afla de la el ceva din afecțiunea mamei lor.

La 5 august după-amiază, sătenii au pornit la drum, iar în urma lor mergeau și cei doi frățiori. Drumurile erau nesfârșite, rele, abrupte, treceau prin râuri, păduri... Copiii au obosit, au flămânzit, i-au durut piciorușele, dar au continuat drumul pentru că se gândeau că îl vor întâlni pe unchiul lor. Într-un târziu au ajuns, dar pe unchiul lor nu l-au putut vedea, deoarece era ocupat cu multe treburi. În acea noapte însă nu s-a îngrijit nimeni de cei doi copii și de aceea s-au retras undeva într-un colț, unde au adormit flămânzi.

Dimineața i-a trezit zgomotul închinătorilor. N-au intrat decât câțiva pași în biserică, pentru că nu aveau nici hăinuțe bune și erau și desculți. După ce s-a terminat Sfânta Liturghie, nepoții așteptau să iasă unchiul lor. În cele din urmă acesta a ieșit și atunci copiii s-au apropiat de el și i-au sărutat mâna. Când i-a văzut, Părintelui i-a tresăltat inima de bucurie, dar repede o mâhnire adâncă i-a întunecat fața, făcându-i-o asemenea cu a unui mort. Dar făcându-și puțin curaj, și-a ridicat mâna și a mângâiat căpșoarele sărmanilor desculți ai surorii sale. N-avea nici o drahmă ca să le dea, și nici măcar o prescură. Iar din mănăstire nu trebuia să dea nimic. Atunci inima sensibilă a ascetului care trăia numai pentru dragoste și miluise pe mulți s-a strâns și s-a topit în el. Fața lui luminoasă devenise palidă.

Avea poruncă aspră de la egumen să nu dea nimic din mănăstire la rude. Sfântă e virtutea ascultării, iar el era un monah adevărat și trebuia să o țină. A încercat să se

stăpânească, însă două lacrimi nu le-a putut ține. Apoi le-a mângâiat capetele cu mâna tremurândă și le-a spus: "Drum bun, copiii mei!".

Copilașii au fost cuprinși de o deznădejde cumplită... Trăznetul de ar fi căzut peste ei, nu s-ar fi mâhnit atât de mult. Și-au plecat capetele... Parcă se prăbușise lumea... Cu toții mâncau câte ceva și se pregăteau pentru drumul de întoarcere spre satele lor, numai nepoții cei orfani ai unchiului sfânt nu aveau nici măcar anaforă să pună în gură.

Peste puțin sătenii din Farakla au pornit la drum. Trebuiau să-i urmeze și orfanii, așa flămânzi cum erau, pentru că singuri nu știau drumul. Coborând spre pârâu, i-a văzut din întâmplare un monah tânăr, părintele Chiril, egumenul de azi al mănăstirii. Le-a vorbit, a văzut în ce hal erau și a înțeles ce se întâmplase. Le-a dat o prescură să mănânce, ca să li se întărească piciorușele. Cineva îi dăduse câteva drahme, iar el a dat 20 drahme lui David și 5 Mariei. Copilașii s-au întors ruși de oboseală în satul lor Farakla, unde îi așteptau durerile vieții de orfan. Cum ar fi putut înțelege atunci sărmanii copii sărăcia și ascultarea unchiului lor? Ar fi putut înțelege aceasta numai dacă ar fi fost mari, destul de maturi ca să-l înțeleagă și să se convingă că ceea ce a făcut n-a fost din nepăsare.

Cât despre Părintele Iacov, cu atât mai mult n-a uitat mucenicia sa din ziua aceea. Nu putea să uite că avusese înaintea lui pe micii orfani ai surorii sale și nu-i ajutase.

După 20 de ani și mai bine, spunea adeseori nepoatei sale, Maria, copilă flămândă și orfană din 1965:

– Ah, Maria mea, dacă ai ști cât m-a durut atunci!

Bolile l-au marcat devreme

Munca aspră, slujbele lungi și privegherea de fiecare noapte din chilie i-au șubrezit sănătatea. Ținea și post aspru, care adeseori îl aducea într-o stare de mare slăbiciune trupească. Astfel istovirea trupului său s-a accentuat mult. Lucru care în mod normal ar fi trebuit să se întâmple mai devreme. Dar nu voia să-și micșoreze nevoința cu nici un preț. Cu cât puterile lui duhovnicești înfloreau, cu atât stăruia în nevoință mai aspră. De altfel, scopul nevoinței era tocmai acesta, să-și mențină puterile duhovnicești libere de înrăurirea patimilor, a ispitelor și a materiei, astfel încât ele să se îndrepte neîmpiedicate spre Dumnezeu și să fie sfințite de El.

Cu toate acestea trupul a cedat. Din 1956 a început să-l doară îngrozitor mijlocul. Despre durerea de la picioare nu spunea nimic deoarece o răbda. Dar durerea de mijloc era cu neputință de suferit. Și cum să nu-l fi durut dacă nici două ore din 24 nu-l odihnea? E de mirare dacă se întindea două ore în timpul nopții. Și asta se întâmpla atunci când îl dureau tare mijlocul și când nu liturghisea, deoarece atunci când avea să liturghisească și mai ales în ajunul unei sărbători mari, nu dormea deloc, nici măcar în ultimii lui ani, atunci când avea și aparatul pentru reglat bătăile inimii.

Fratele care-l îngrijea mergea lângă el și-i spunea:

– Părinte, ai obosit. Hai să te odihnești puțin!

Iar acela-i răspundea:

– Du-te, părintele meu, eu voi rămâne aici. E mare noaptea aceasta, nu sunt obosit.

Dimineața, când se sculau cu toții, îl găseau tot în genunchi rugându-se.

În astfel de zile, după privegherea de toată noaptea pe care o făcea în chilie, cobora în biserică pentru Sfânta Liturghie fără să vorbească cu cineva. Nici el nu voia să i se vorbească, căci se afla altundeva, trăia în altă lume!

Așadar pentru mijlocul lui trebuia un medic. I-au făcut 80 de injecții, dar răul continua, și tămăduire nu se întrezărea. La treburi și la slujbe se târa în adevăratul sens al cuvântului. Într-o zi la amiază n-a mai rezistat și a căzut pe patul său de scânduri. Acolo i-a apărut Cuviosul David în chipul părintelui Spiridon aghioritul pe care îl găzduiau atunci în mănăstire. "Părintele Spiridon" l-a ajutat să se ridice și i-a spus:

– Sprijinește-ți mijlocul de mijlocul meu cel îmbătrânit.

După ce l-a ajutat să se sprijine, sfântul și-a întors mâinile și l-a apucat pe Părintele Iacov de mijloc. Când l-a ridicat s-a auzit o trosnitură. Asta a fost. Durerea a dispărut. Atunci sfântul l-a întrebat:

– Cine sunt?

– Părintele Spiridon, i-a răspuns Părintele Iacov.

– Nu!, a spus sfântul. Mă știi, dar nu vrei să-mi spui numele. Și mai stai încă și în casa mea.

Apoi Părintele Iacov l-a văzut pe sfânt deschizând ușa și coborând scările.

În 1964 a suferit mult din pricina amigdalelor. Îl dureau îngrozitor și-i cădea puroi în rinichi. De multe ori îl cuprindeau dureri insuportabile în timpul Sfintei Liturghii și se înnegrea cu totul, dar niciodată nu s-a întâmplat să întrerupă Sfânta Liturghie. Oricât de mult suferea, el tot o termina.

În 1962 se milostivise Dumnezeu de el și îi trimisese în mănăstire un monah bun, pe părintele Chiril, care astăzi este egumenul mănăstirii. Acesta l-a îngrijit și l-a ajutat cât a putut de mult pe Părintele Iacov, nevoitorul cel bolnav, ale cărui chinuri nu aveau sfârșit.

În 1967 l-au ajuns alte suferințe. A făcut o operație grea: hernie, peritonită și prostată. Suferea mult și nu știa ce are. La spital însă nu voia să meargă. Se învinețea, se încovriga și se zvârcolea de durere. Părintele Chiril l-a găsit într-o stare disperată. Nu putea merge, ci mai mult se târa. Mergea puțin, apoi cădea și se târa de-a bușilea. După o scurtă vreme a suferit o criză înfricoșătoare și căzând în nesimțire, l-au dus la spitalul din Halchida. Acolo au crezut că are o apendicită simplă. După mii de rugăminți ale medicilor și ale clericilor a primit să i se facă operație. Dar refuzul lui se datora faptului că nu voia să-și scoată hainele, deoarece doctorii i-ar fi văzut trupul gol. Considera aceasta o desăvârșită înjosire.

– Părinților, voi deveni teatru. Nici un om nu m-a văzut vreodată gol.

Și într-adevăr, era atât de curat și lua aminte atât de mult să nu-și vadă trupul, încât el însuși "niciodată nu și-a întins mâna să-și apuce trupul", precum spunea egumenul Nicodim, care îl cunoștea cel mai bine. Chiar și pe pruncii pe care îi botezase atâtea ani la rând, nu-i privea

niciodată. Își ținea ochii în sus și mărturisea cu o sfântă simplitate:

– N-am văzut niciodată cum sunt organele copiilor.

I-au spus, deci, minciuni, că nu-i vor scoate hainele, ci îi vor face numai o gaură în dulamă. Numai așa a primit să i se facă operația. În ziua de 4 octombrie aștepta în salonul mic pentru operație. Erau de față arhimandriții Nicodim, Policarp, Vasile și încă cineva. Părintele Iacov s-a rugat mult și, printre altele, a spus, precum a povestit după aceea:

– Cuvioase David, dacă vrei să mă întorc în mănăstirea ta, vino și fă-mă bine... Într-un sfert de oră trebuie să fii aici... Și dacă vii, treci te rog și ia-l și pe Cuviosul Ioan. Este în drumul tău, te vei întoarce la dreapta pe o străduță strâmtă și-l vei afla.

Peste câteva minute le-a vestit celorlalți cu o voce solemnă că au ajuns Cuviosul David (transpirat pentru că îi ceruse să vină foarte repede) și Cuviosul Ioan. Sfinții s-au oprit în ușă și dându-i binețe i-au spus:

– Eu sunt Bătrânul David și alături (arătând cu mâna) este Cuviosul Ioan Mărturisitorul. Nu ne-ai chemat? Iată că am venit. Nu te neliniști, te vei face bine!

Văzând că clericii de față n-au heretisit pe cei doi sfinți, Părintele Iacov i-a întrebat:

– Părinților, nu vă ridicați în picioare? Nu-i salutați?

Aceia au rămas uimiți, iar părintele Nicodim a spus cu părere de rău:

– S-a terminat cu Părintele Iacov. Și-a pierdut mințile...

Apoi l-au dus în sala de operație, i-au făcut anestezie, i-au scos rasa, dulama și celelalte. Înainte ca anestezia să-și fi făcut bine efectul, Părintele Iacov a văzut cum se

deschide ușa și intră cei doi sfinți. Atunci când chirurgul Spiridon Kaloheris l-a deschis, a rămas trăsnit. Nu era o simplă apendicită, ci o peritonită avansată. Într-o astfel de stare bolnavul ar fi trebuit să moară. Chirurgul nu avea de ales și de aceea a hotărât să continue operația și ce va da Dumnezeu. În cele din urmă operația multiplă a reușit, iar nevoitorul s-a întors la chilia sa. Celor care mergeau să-l vadă, le spunea: "Ce chirurg bun este domnul Kaloheris", și se ruga pentru sănătatea lui. Atunci Cuviosul Ioan, "pierzându-și răbdarea", s-a arătat într-o noapte Părintelui Iacov și i-a spus mânios:

– Iacove, de ce îl lauzi mereu pe medic? Eu te-am făcut bine, eu am avut poruncă să te operez. Ce putea face medicul singur?

După câteva zile medicul Kaloheris s-a dus la mănăstire să-l vadă pe Părintele Iacov, căruia i-a mărturisit:

– În timpul acelei operații grele am simțit că cineva îmi conduce mâna. Și acum am simțământul că n-am făcut eu operația...

Osteneala trupească și duhovnicească de zi și de noapte i-a pricinuit de asemenea o flebită gravă la picioare. Îl dureau atât de cumplit picioarele, încât nu mai putea merge.

În 1974 l-au dus la spitalul Nimits pentru operație. A primit, pentru că încercările operațiilor le vedea ca pe o lucrare pedagogică a lui Dumnezeu, și spunea:

– Dumnezeu a îngăduit să merg de atâtea ori la spitale și să fac operații, ca să mă smeresc.

De data aceasta a stat în sala de operație șase ore și mai mult. Chirurgul Kordellis G. a trebuit să facă tăieturi foarte mari, deoarece avea multe vene putrede.

Acolo, în salonul spitalului, în timpul convalescenței i-a apărut Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu ca să-l întărească, precum a povestit fiului său duhovnicesc, părintele Pavel, care l-a vizitat la spital:

- Ieri, fiul meu, la un moment dat a intrat la mine în salon o oarecare femeie îmbrăcată ca o infirmieră. Ținea un copilăș în brațe și m-a întrebat: "Ce faci, părintele meu?". "Ce să fac, doamnă, sunt bolnav și mă mâhnesc că am plecat din mănăstirea mea". Apoi m-am întrebat în sinea mea: "Oare aici infirmierele își aduc și pe copiii lor la spital?". Aceea însă mi-a zâmbit și mi-a spus: "Nu te teme, te vei face bine!". Atunci am întrebat-o: "Cine sunteți, doamna mea?". Dar aceea mi-a zâmbit din nou fără să-mi spună nimic altceva. Nedumerit m-am întors spre bolnavul de alături ca să-l întreb dacă nu cumva știa cine era doamna aceea. Dar acela plin de uimire mi-a răspuns: "Despre care doamnă vorbiți?". Când m-am întors nu am mai văzut pe nimeni. Atunci am înțeles, fiule, că doamna aceea fusese Maica Domnului.

Părintele Iacov s-a întors la mănăstire, dar nu mai putea lucra mult. Multe ceasuri din zi stătea în genunchi și mărturisea. De acum și până la sfârșitul vieții sale cele mai multe spovedanii avea să le primească stând în genunchi.

La toate acestea s-au adăugat durerile înfricoșătoare de cap. Ca să i se ușureze durerile și să poată liturghisi, se ruga mult Maicii Domnului și Cuviosului David. Iar ei îl ușurau și astfel putea sfârși Sfânta Liturghie. Dar apoi durerile începeau iarăși. La fel de mult suferea și din pricina dereglării sistemelor urinar și digestiv. Și astfel Părintele Iacov avea mereu probleme serioase de sănătate.

'Acestea sunt lucrurile lui Dumnezeu'

Deoarece Părintele Iacov era preot slujitor și al celor trei sătulețe, trebuia să meargă și acolo în duminici și în alte câteva zile, atunci când era nevoie. Și trebuia să meargă cu catârul pe frig, pe zăpadă, pe gheață, sau prin arșița soarelui. Nu de puține ori catârul său, Haido, l-a chinuit, lovind cu copita și enervându-se. Odată, în timp de iarnă, animalul s-a poticnit în pădure și l-a aruncat în zăpadă pe Părintele Iacov. Acesta s-a lovit rău și și-a pierdut și mănușile de lână groase, pe care i le trimisese doamna Zois pentru anotimpul rece. Deoarece totdeauna era epuizat din pricina nevoinței, răcea tare, îi înlemneau mâinile, încât îi venea foarte greu să liturghisească.

De multe ori mergea prin sate pentru diferite pricini, fără să ia catârul. Odată se întorcea de la Damnia fiind încărcat cu destule kilograme în spate. Cu doi kilometri înainte de a ajunge la mănăstire a trecut un taxi cu un călător care îl cunoștea pe Părintele Iacov și de aceea i-a propus șoferului să îl ia și pe el. Dar șoferul a răspuns:

– Lasă-l, călugării n-au nevoie!

Au continuat drumul și ajungând la mănăstire au bătut în poartă și le-a deschis însuși Părintele Iacov.

Taximetristul și călătorul au rămas ca trăsniți. Cel dintâi și-a cerut iertare.

Unele ca acestea erau foarte obișnuite pentru Părintele Iacov. Dar să mai povestim un caz. O mamă care avea copilașul bolnav și venea cu hăinuțele lui la Părintele Iacov să i le "citească", le-a adus la mănăstire în iarna anului 1970. Deoarece încă nu era făcut drumul cel mare, din pricina noroaielor taxiul s-a împotmolit exact la intersecția unde o ia drumul spre Peștera Cuviosului David. Au coborât și au vrut să continue drumul pe jos. Deodată a apărut Părintele Iacov cu catârul, care mergea în Damnia, un sat aflat la o distanță de cel puțin 6-7 kilometri de mănăstire, să împărtășească pe cineva aflat pe moarte. Mama a vrut să-i vorbească Părintelui Iacov, dar acela i-a arătat "Sfintele" (Sfânta Împărtășanie), i-a spus să-și facă cruce și să meargă la mănăstire unde se va întoarce și el. După aceea femeia și taximetristul au mers pe jos 10-15 minute și au ajuns la mănăstire. Au intrat în biserică, s-au închinat și au rămas uimiți când l-au văzut pe Părintele Iacov că iese din altar.

– Părinte Iacov, nu te-am văzut cu puțin înainte pe drum?

– Da, fiule.

– Nu te duceai la Damnia să împărtășești pe un bolnav pe moarte?

– Da, fiule.

– Dar cum ai mers și te-ai întors așa de repede?

– Fiul meu, acestea sunt lucrurile lui Dumnezeu.

(Minunea aceasta a povestit-o taximetristul înaintea episcopului).

Și "lucrurile" lui Dumnezeu nu le discuta, ci le primea așa cum veneau. La fel credea despre nevoință și despre

post. Aceste lucruri dumnezeiești îi erau cu desăvârșire clare și le recomanda cu căldură fără să dea multe explicații. Spunea numai despre post că este prima poruncă pe care a dat-o Dumnezeu omului. De aceea, atunci când Mitropolitul Nicolae, prin enciclica sa către plinătatea credincioșilor, a redus Postul Mare, a încercat o mare amărăciune și nu și-a ascuns nemulțumirea. Astfel de acțiuni, precum și cele care făceau să se treacă cu vederea câteodată impedimentele pentru preoție, îl făceau să spună:

– Episcopii au agățat Pidalionul în smochin (nu-l pun în lucrare).

S-a mâhnit mult atunci când un episcop a hirotonit preot pe unul căruia el nu-i dăduse recomandare, căci avea impediment. Ținând cu scumpătate legile monahismului și nevoindu-se cu o asprime fără seamăn, i s-a dat de la Dumnezeu îndrăzneală către sfinți și mai ales către Cuviosul David, dar și către Cuviosul Ioan Rusul. Le vorbea cu simplitate și fără mijlocitor. Cerea orice voia fără șovăială și ocolișuri. Odată s-a mâniat și l-a "înfricoșat" pe Cuviosul David. Asta s-a întâmplat în 1972, când un oarecare răufăcător din Rovies a tăiat pentru soba lui câțiva măslini, din puținii pe care îi mai avea mănăstirea. Și fiindcă, datorită desproprietărilor, mănăstirii îi mai rămăsese numai o livadă cu câțiva măslini, Părintele Iacov s-a mâhnit mult pentru fapta aceluia. Mai greu îi venea să meargă la poliție, la procuror, mai ales că egumenul îl lăsase responsabil în mănăstire. Avea atâtea probleme... procese îi mai lipseau. S-a mâhnit nespus de mult, dar nu a stat nici o clipă pe gânduri, ci a coborât în biserică, s-a dus înaintea icoanei Cuviosului David și i-a spus:

- Eu, sfinte al meu, livezile, casele și celelalte ale mele le-am lăsat și am venit aici din dragoste ca să-ți slujesc ție. Știi cât te iubesc și te cinstesc. Livezile sunt ale tale. Și totuși, tu nu te interesezi de ele și merge oricine și le taie. Nu mă pot duce la poliție. Până după amiază să-mi aduci pe cel ce ți-a tăiat măslinii. Altfel, o să te închid, bătrâne, în cutie și nu te voi mai tămăia și nici nu-ți voi mai aprinde candela!

Și Cuviosul David "s-a conformat". După amiază, înainte de a începe vecernia, vede că intră în biserică un oarecare țaran. Părintele Iacov a înțeles că acela era autorul, dar a așteptat. La sfârșitul vecerniei țaranul a mărturisit fapta sa și apoi a urmat restabilirea lucrurilor.

Trei ani mai târziu s-a întâmplat iarăși ceva asemănător. În timp ce părinții se pregăteau pentru vecernie, au observat că un hoț deschisese pangarul și furase banii.

Atunci Starețul s-a dus foarte mâhnit la icoana Cuviosului David și i-a spus:

- Dacă nu-mi vei afla pe cel care a furat banii până ce va începe vecernia, să nu aștepti să te tămăiez și să fac vecernia.

Peste puțin timp, Cuviosul David l-a adus pe hoț. Acela a intrat plângând în biserică și, căzând în genunchi, a cerut iertare.

Cuviosul David nu numai că-l asculta pe Părintele Iacov, ci îl și compătimea, precum se vede din pățania egumenului Nicodim. Cu puțin înainte de a i se lua egumenia, părintele Nicodim a mers la mănăstire și l-a aflat pe Părintele Iacov liturghisind. L-a întrebat: "Ce faci, Părinte Iacove?".

– Ce să fac, părinte stareț? Sunt bolnav, sunt la pământ cu sănătatea, a răspuns acela.

Dar părintele Nicodim n-a arătat înțelegere, ci i-a spus ironic:

– Ei, Sfinția Ta întotdeauna ești bolnav. Ce ai?

A doua zi dimineața părintele Nicodim s-a sculat cu picioarele foarte umflate. A înțeles ce s-a întâmplat și de îndată ce l-a văzut în curte pe Părintele Iacov i-a spus cu reproș:

– Ei, Părinte Iacove, am spus și eu un cuvânt și a fost nevoie să mi-l întorci?

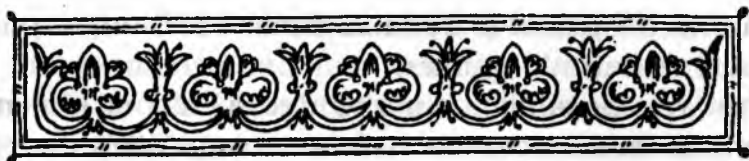
Cu toate acestea Cuviosul David nu-l împiedica pe satana să-l atace din când în când pe Părintele Iacov. Astfel că același diavol sinistru, cu chip de mongol, l-a atacat iarăși pe Părintele într-o noapte, bătându-l cumplit, dar nimeni n-a auzit atunci când a strigat după ajutor. Diavolul îl înfricoșa spunându-i:

– Unde o să mai scapi, ciolănosule? Acum nu mai scapi din mâinile mele!

Dimineața, plin de vânătăi și zdrobit, s-a plâns:

– Unde ați fost părinților? Nu m-ați auzit când am strigat după ajutor?

La egumenie

Începând mai ales din 1970, strălucirea chipului Ieromonahului Iacov creștea odată cu înmulțirea suferințelor lui.

Se vorbea despre el nu numai în satele din împrejurimile mănăstirii, ci și în toată Eubeea. Îl cunoșteau mulți din capitală și din împrejurimi și de aceea mergeau să-l vadă, să-l asculte și să se mărturisească. Însă atunci când, puțin mai târziu, în 1972, s-a pus problema unui nou egumen, Părintele Iacov n-a fost socotit potrivit pentru aceasta de către Nicolae, mitropolitul de atunci al Halchidei.

Au mai trecut trei ani în care marele nostru nevoitor a făcut ascultare desăvârșită și față de noul egumen, tânărul ieromonah de atunci Hristodul, acum egumenul mării mănăstiri Cutlumuș din Sfântul Munte. Avea atâtea virtuți și Dumnezeu i-a dăruit atâtea harisme extraordinare, încât nu i-a fost greu să se supună tânărului egumen. Ci dimpotrivă, chiar îl iubea mult, pentru că îl cunoștea de mic copil și îl spovedea.

După trei ani s-a pus iarăși problema egumeniei. Noul mitropolit Hrisostom s-a orientat atunci foarte bine asupra Părintelui Iacov, care șovăia și dădea înapoi. În cele

din urmă s-a plecat și de la 25 iunie 1975 a fost pus "în sfeșnic", a devenit egumen.

Noi responsabilități, multe dureri, dar și mai mare emanație duhovnicească. Refacerea mănăstirii, care deja începuse în timpul stăreției părintelui Nicodim având pe Părintele Iacov ca puternic stimulator, înainta acum în salturi. Purta de grijă nu numai mănăstirii, ci și întregului ținut înconjurător. Astfel în groaznicii ani 1978-1979, când au ars foarte multe păduri din Grecia, el ieșea la miezul nopții din mănăstire, uneori singur, alteori cu monahii și făcea mereu paraclise, ca să se izbăvească locul de blestemul incendiilor.

Dar mai mult decât de clădiri – pe care le voia bune și solide, dar foarte simple și călugărești – se interesa de viața duhovnicească a obștii. Lucrul acesta îl preocupa cel mai mult. Cu toții erau numai trei monahi. În ciuda sporirii lui duhovnicești și a minunilor ce le făcea, nu avea monahi tineri. Mulți tineri care doreau să devină monahi îi cereau sfatul și se mărturiseau la el, dar se duceau în altă parte și se închinoviau.

Un egumen tânăr, care în acea vreme s-a dus la el ca să-l cunoască și să-i ceară sfat, l-a întrebat:

– Părinte, cum de nu ai mai mulți monahi, de vreme ce atâția interesați de viața duhovnicească trec pe la Sfînția Voastră?

La care Starețul a răspuns fără greutate:

– Părinte, se vede treaba că eu știu bine numai primele slove. Pe cele adânci nu le cunosc...

Și într-adevăr, au trecut 12 ani până să vadă un monah tânăr. A așteptat până în 1987. Dar asta nu se datoră faptului că el nu știa "slovele cele adânci". Un harismatic, un văzător de Dumnezeu la care alergau pentru

sfat o mulțime de monahi din diferite mănăstiri, știe bine "slovele" monahismului, felul cum să îl introducă starețul pe ucenic în duhul și în atmosfera vieții monahale. În altă parte era pricina, sau mai degrabă pricinile, și este greu să se cerceteze discernământul Starețului Iacov și judecata lui Dumnezeu în acest caz. De aceea, să lăsăm chestiunea aceasta.

Așadar erau puțini monahi, dar slujbele se făceau în întregime, iar virtuțile monahale se vedeau și pe chipurile lor. Și lucrul acesta l-a arătat satana egumenului în felul următor. Într-o zi, la amiază, deși poarta mănăstirii era închisă, a apărut deodată în curte o bătrână urâtă, care avea un inel de aramă în nas.

De îndată ce a văzut-o Starețul, i-a spus:

– Vino să te închini. De unde vii? Stai și te odihnește o zi la noi.

– Ce spui? Aici nu stau nici o jumătate de ceas, a răspuns bătrâna. Aici liturghisiți în fiecare zi, vă rugați... Mă duc la mănăstirea (cutare) și o să încurc lucrurile acolo vreo săptămână, iar după aceea o să mă duc în altă parte.

– Nu cumva ești satana? a întrebat-o egumenul îndreptând spre ea crucea sa de lemn. Atunci satana, care luase chipul bătrânei a dispărut imediat, dar nu s-a descurajat. Ci a doua zi, când Părintele Iacov se pregătea în chilială să înceapă rugăciunea sa cea de multe ceasuri și punea tămâie în cățuie, satana a apărut înaintea lui sub chipul unui schelet înfricoșător.

Starețul a luat icoana Maicii Domnului, a îndreptat-o spre el, iar acela a dispărut. Aceasta s-a întâmplat de mai multe ori. Altădată satana a luat chipul unui țap mare și urât, care s-a repezit să-l lovească pe stareț în față.

Dar satana avea și alt mod de a acționa, mult mai eficace. Punea oameni să calce în picioare puținele livezi ale mănăstirii sau să-l nedreptățească în alt chip. Odată când s-a întâmplat o asemenea faptă, Starețul s-a împuținat cu sufletul. Satana a înțeles lucrul acesta, și arătându-i-se i-a spus:

– Eu ți le fac pe toate acestea, bre... ca să te scot din sărite. N-o să te las deloc să te liniștești, ci mâine vei primi și o hârtie.

Și într-adevăr, a doua zi i-a venit o citație pentru tribunal. Atunci s-a descurajat și în această stare l-a aflat Maria, nepoata lui, când a venit la mănăstire. În zadar a încercat să-l încurajeze. Au coborât din chilie ca să meargă în bucătărie să bea o cafea, dar atunci când au trecut pe dinaintea ușii centrale a bisericii, Starețul s-a întors și a intrat în biserică. Atunci Maria, fiind curioasă să vadă ce va face Starețul, l-a urmat și s-a oprit la pangar. Starețul a înaintat spre catapeteasmă și s-a oprit înaintea icoanei Cuviosului David. Iar Maria, de acolo de unde se afla, l-a auzit strigând:

– De ce stai, sfinte al meu, Davide? Tu stai în icoană și-l lași pe Iacov să le scoată singur la capăt pe toate... Cu Iacov s-a terminat, nu mai poate, nu-ți mai face nimic. Coboară și le rânduiește tu!

Starețul a mai spus și altele cu același ton aspru, însă Maria nu le-a mai auzit pe celelalte, deoarece s-a înfricoșat și a ieșit din biserică.

A văzut și a atins Sângele cel Preasfânt al Domnului

Minunea cea mai mare și mai cutremurătoare, pe care Dumnezeu l-a învrednicit s-o trăiască, s-a săvârșit în dimineața zilei de 22 noiembrie 1975. Starețul a fost atât de mișcat de această minune, încât imediat a consemnat-o într-un caiet de al său. Însemnarea începe cu data de mai sus și cuprinde exact următoarele cuvinte:

"În 22 noiembrie, într-o zi de sâmbătă dimineața, la Sfânta Proscomidie, după pomenire, în vremea când aco-
peream Sfintele Daruri, am văzut aievea, iar aceasta o mărturisesc întru sfințenie, o părticică de sânge uscat. Atunci când am atins-o, pe degetul meu a rămas sânge. Chemând pe unul din frații Sfintei Mănăstiri, pe părintele Serafim, i-am dezvăluit aceasta. Iar el mi-a spus: 'Părinte Stareț, noi nu vedem nimic, dar Sfinția Voastră ați văzut bine ce este?'. Iar eu i-am răspuns că am credința că este Însuși Dumnezeu de față, Căruia mă închin. Și am spus: «Doamne miluiește!» de trei ori".

† Arhim. Iacov

Dragostea lui pentru Domnul era nemărginită, nevoinea îi era peste măsură, dar și darurile lui Dumnezeu erau covârșitoare. A văzut și a atins însuși Sângele cel Preasfânt al Domnului. Slavă Ție, Doamne! Minunată este puterea Ta, minunați sunt și aleșii Tăi. Iar noi, nevrednicii, Ți mulțumim pentru ei.

**'Niciodată n-am dorit să am ceva al meu...;
sunt pământ și cenușă'**

În a doua jumătate a lunii mai a anului 1977, a fost iarăși grav bolnav. A făcut răbdare, dar răul a continuat. S-a temut că i se apropie sfârșitul și la 23 mai a scris fraților mănăstirii o însemnare, pe care am aflat-o în caietul lui. Textul este simplu, dar cu toate acestea el descoperă adâncă cuvioșie a monahului neagonisitor. El cuprinde exact următoarele:

**Sfânta Mănăstire a Cuviosului David,
23 mai 1977**

Cuvioși părinți Chiril și Serafim, vă cer binecuvântările voastre cele sfinte.

Părinții mei sfinți, să luați aminte de Sfânta Mănăstire a Cuviosului Părintelui nostru David. Tot ce există în Sfânta Mănăstire, muzeu etc. aparțin Cuviosului Stareț David. Și înăuntrul chiliei Cuviosului Stareț, în care stau din 1952, orice există aparține Sfântului Stareț David, cărți, bani etc. Eu niciodată n-am dorit să am ceva al meu, ci numai datorită bolii mele, pentru nevoile mele, am avut aceste lucruri. Niciodată nu m-am gândit la ceva

ca să-l doresc și să-l am al meu, cunoscând că sunt pământ și cenușă.

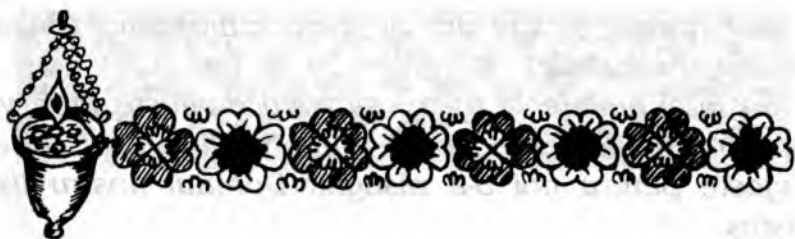
Să luați aminte la toate; să aveți dragoste între voi, deoarece dragostea acoperă mulțime de păcate, și din dragoste pentru noi S-a răstignit Domnul nostru Iisus Hristos.

Dacă avem dragoste între noi, atunci suntem fii ai lui Dumnezeu. Dacă v-am mâhnit cândva, ca un om, să mă iertați și harul Domnului să fie cu voi.

Vă sărut cu sărutare sfântă.

Cel mai neînsemnat între ieromonahi,
† P. Iacov

Vorbește cu cuvioșii David și Ioan Rusul

În anul 1977 părintele Ioan Vernezos din satul Procopi din Eubeea i-a cerut Starețului Iacov să se roage pentru a afla apă, fiindcă el, în ciuda tuturor încercărilor, nu putuse afla și de aceea toate se uscaseră. Era în timpul răscoalei organizate pentru pădurile lui Beker, atunci când mulți s-au întors și împotriva părintelui Ioan. Iar Părintele Iacov i-a făgăduit următoarele:

– Mă voi duce imediat să fac rugăciune la Sfântul David, ca să afli apă. Voi spune cuviosului să vină acolo, să ia și pe dumnezeiescul Ioan (Rusul) și precum a lovit cu toiagul său și a scos apă în mănăstirea sa, tot astfel să lovească ca să scoată apă și pentru bunul nostru preot.

Nu după mult timp, părintele Ioan a aflat apă și atunci când a sunat la telefon să-i mulțumească Părintelui Iacov, mai înainte de a-i spune ceva, Starețul l-a înștiințat:

– Părintele meu, după ce m-am rugat fierbinte la Cuviosul David, acesta și-a plecat capul, și-a coborât privirea, dându-mi de înțeles că vei afla apă. Așadar, mergi înainte.

Este ciudat faptul că simțămintele pe care le avea pentru ceilalți sfinți erau diferite de cele pentru Cuviosul

Ioan Rusul, pe care-l chema în ajutor împreună cu Cuviosul David. Atunci când îi chema pe amândoi, lăsa să se înțeleagă că Sfântul Ioan era neapărat trebuincios ca unul ce era mai tânăr și putea alerga mai repede, în timp ce Cuviosul David era mai bătrân. Cu Sfântul Ioan nu devenea niciodată poruncitor, precum cu Sfântul David. Se rușina chiar și să liturghisească la Biserica Cuviosului Ioan de la Procopi. Atunci când îi spuneau:

– Părinte Iacove, veniți să liturghisiți la Cuviosul Ioan.

Acela răspundea:

– Eu, cel din pământ, nu sunt vrednic să mă aflu înaintea dumnezeiescului Ioan.

Și totdeauna când pronunța numele Cuviosului Ioan, căruia adeseori îi spunea "dumnezeiescul Ioan" și "mărturisorul", la cuvintele "dumnezeiescul" și "mărturisorul" vocea lui lua un ton de măreție solemnă, ca și cum ar vedea pe sfântul înaintea lui și l-ar proclama împărat.

Pe Cuviosul Ioan nu numai că îl ruga să alerge la nevoile credincioșilor, dar îl și vedea viu afară de racla lui, grăbindu-se spre ajutorarea lor.

Odată, pe când stăteam alături de el, l-am întrebat cu o voce scăzută:

– Sfinția Voastră l-ați văzut afară?

Dar Starețul nu a răspuns ci și-a continuat povestirea, deoarece se mai aflau și alții de față. Aceeași întrebare i-am pus-o încă de două ori în șoaptă, ca să nu audă ceilalți. Atunci Starețul mi-a răspuns:

– De vreme ce îl vezi dimineăta, când vine de unde a fost și intră în racla lui, înseamnă că sunt ceasuri în care sfântul nu se află în raclă.

Minunea aceasta că Sfântul Ioan uneori nu se află în racla sa, au adeverit-o și alții, precum și preotul respon-

sabil al bisericii. Cuviosul Ioan îl învrednicea pe fericitul Stareț de discuții reale cu el. Ba ceva încă și mai mult, Starețul îl vedea întreg și viu pe sfânt, cu care discuta.

Odată când se întorcea de la consultații medicale, a trecut ca întotdeauna să se închine Cuviosului Ioan. A îngenuncheat la racla cuviosului și peste puțin l-a văzut pe sfântul care i-a spus:

– Acum am o treabă și trebuie să plec. Tu să nu primești să faci vecernia până ce mă voi întoarce.

Când s-a întors sfântul i-a spus:

– Crezi că binecuvintez pe toți cei care vin aici? Iată, pe această femeie care s-a închinat acum cu copiii ei n-am binecuvântat-o:

– De ce? – a întrebat Părintele Iacov.

– Pentru că își blesteamă copiii.

**... sunt numai bucurie...
privesc la fețele voastre**

Pe la sfârșitul anilor '70 Starețul Iacov a fost cuprins de o mare mâhnire, deoarece vedea că i se micșorează puterile trupești. Și se mâhnea că nu mai putea lucra mult cu mâinile și nu mai rezista să se roage 23 de ore din 24. Dar cu toate acestea lucra 20 de ore, mai mult duhovnicește. Unul din lucrătorii duhovnicești era și arhimandritul Pavel. Acesta ara duhovnicește toată Eubeea și chiar și locurile mai îndepărtate, iar pe cei care aveau de înfruntat probleme grele îi trimitea la Starețul Iacov. Și acela îi primea pe oameni cu o nesfârșită dragoste. Îi privea cu atenție în ochi și înțelegea cine are intenție bună și cine a venit din curiozitate.

Odată nu s-a putut stăpâni, pentru că avea înaintea lui numai oameni duhovnicești, și le-a spus:

– Fiilor, sunt numai bucurie. Eu privesc la fețele voastre; sunt curate. Așa să fiți întotdeauna. Eu văd și înlăuntrul vostru. Odată un preot m-a întrebat: "Pe mine cum mă vezi, Părinte Iacove?". Și era atât de negru, fiilor, cum nu vă pot spune. Am zâmbit și nu i-am spus aceluia cum l-am văzut.

Nu făcea observații aspre nici mirenilor, nici clericilor. Discernământul lui era nespus de mare, fapt care se vede

și din împrejurarea următoare. Un preot care mergea adesea la Starețul l-a întrebat:

– Părinte, nu cumva vă mâhnesc fiindcă îmi tai părul?

Starețul a răspuns "nu", dar firește că voia ca și acela să țină cu tărie tradiția. Mai târziu, același preot a venit la mănăstire fără să mai aibă părul tăiat. Atunci Starețul a găsit prilejul și i-a spus îndeosebi:

– Părintele meu, și înainte erai bun, dar acum ești maiestuos ca Melchisedec.

Față de toți era politicoș și sociabil, pe toți încerca să-i zidească sufletește, să-i îmbărbăteze. Însă față de cei curați și bine intenționați se deschidea altfel. Și mai ales față de tineri, înaintea cărora își revărsa bucuria și veselie, care nu se puteau descrie. Oamenii nu înțelegeau lucrul acesta dar, fără să cerceteze mai mult, se predau și ei acestei bucurii și veselii. Adeseori veselie se manifesta și altfel.

Atunci când însoțea închinătorii evlavioși la biserică spre a cânta Paraclisul Cuviosului David, sau numai pentru a-i binecuvânta cu Capul lui, din sfintele moaște ieșea o mireasmă nespusă. Aceasta s-a întâmplat și atunci când mănăstirea a fost vizitată în aprilie 1983 de Facultatea de Teologie din Atena, condusă de părintele Gheorghe Eftimiu.

Venea însă și clipa când închinătorul trebuia să plece și atunci simțea că lasă în urmă persoana pe care o iubea mai mult decât pe oricare alta pe lume. De aceea pleca mâhnit. Starețul îi petrecea și oamenii plecau plini de curaj, de mângâiere, de nădejde... și mai ales de dorința de a reveni. O vizită la Părintele Iacov era pentru mulți un nou punct de plecare, o răscruce pentru viața lor de după aceea.

Ieromonahul H. spunea că atunci când pleca de lângă Starețul simțea că pleacă din rai. Și ceea ce simțea era un

lucru foarte firesc, pentru că pe chipul acestui Stareț fericit se oglindea Dumnezeu. Minte și inimă sa erau sălaș al energiilor dumnezeiești care se oglindeau și se arătau în sfințita lui față. Iar de acest lucru îți puteai da ușor seama, văzând pe fața lui atâta lumină și pace, blândețe și dragoste. În acest chip minunat al Starețului se descoperea și se slăvea Dumnezeu. Cu alte cuvinte, în felul acesta închinătorul gusta ceva din bucuria raiului, o părticică din împărăția lui Dumnezeu.

**'Acesta a avut darul înainte-vederii
într-o măsură foarte mare,
dar îl ascundea ca să nu fie slăvit'**

Cei care vizitau pentru prima dată mănăstirea Crămâneau uimiți atunci când Starețul, deși nu-i cunoștea, îi chema pe nume sau le spunea greutățile pe care le-au avut de înfruntat până a ajunge la mănăstire. Cu toate acestea, Starețul era foarte atent cu harisma mai-înainte-vederii.

Deși cunoștea adâncurile inimii celui cu care discuta, nu-i spunea nimic. Își ascundea harisma mai-înainte-vederii. Și precum spunea părintele Porfirie, la câteva zile după adormirea Părintelui Iacov, fericitul și marele avvă, "Acesta (Părintele Iacov) avea darul înainte-vederii într-o măsură foarte mare, dar îl ascundea cu grijă, ca să nu fie slăvit. Este unul din sfinții cei mai mari ai secolului nostru".

Dar și această harismă o folosea uneori, însă cu discernământ. În 1979 au venit la mănăstire profesorii unui liceu, fără să-și anunțe vizita. Aceștia aveau multe probleme între ei și de aceea au mers la Stareț. Stând la o cafea a venit și Starețul, care a început să le spună diferite lucruri și să le dea sfaturi concrete, care constituiau rezolvări la problemele lor. Aceștia, firește, au rămas ca trăsniți. Starețul a procedat astfel, deoarece nimeni dintre ei

nu îndrăzne să vorbească înaintea celorlalți despre acele probleme.

La fel proceda și cu cei care se mărturiseau, atunci când considera că este necesar. Mulți veneau la mărturisire slăbiți duhovnicește, șovăitori, rușinoși, neștiutori. Atunci Starețul îngenunchea și începea cu dibăcie să-i spună ispitele, păcatele, căderile, gândurile celui ce venise la mărturisire, care de asemenea stătea în genunchi. Apoi cu dragoste și asprime alinătoare îi recomanda medicamentele duhovnicești necesare. Aceasta o recunoșteau foarte mulți, chiar și unii dintre monahi:

– Eu la mărturisire nu-i spuneam niciodată nimic. Starețul mi le spunea pe toate, iar eu la fiecare din ele încuviințam din cap.

Și deși n-a mers nici până la prima clasă a gimnaziului și nu știa despre psihologie și pedagogie, se adapta ușor la planul corect al discuției și la măsura înțelegerii celui ce se mărturisea. Agricultorul îl simțea ca fiind al său, la fel și funcționarul. De asemenea profesorul universitar și înaltul judecător, nu numai că nu întâmpinau dificultăți cu el, ci le crea simțământul că Starețul, prin cuvintele pe care le spunea, se afla la nivelul lor. N-a fost deloc întâmplător faptul că mulți profesori universitari și înalți demnitari i-au cerut sfatul și s-au mărturisit la el. La fel și foarte mulți clerici, duhovnici și ei, de asemenea episcopi și patriarhi s-au plecat și s-au mărturisit la Starețul Iacov cel fără diplome. Și toți plecau ușurați, mângâiați, cu o nouă îmbărbătare pentru nevoința duhovnicească.

Starețul avea o dorință atât de mare să-i vadă pe oameni venind la Sfânta Împărtășanie, încât, de îndată ce distingea o pocăință sinceră, nu punea canoane aspre.

Arăta multă compătimire și îngăduință față de cei care se mărturiseau, însă nu putea trece cu vederea condițiile de bază pentru Sfânta Împărtășanie. Astfel în 1987 n-a îngăduit unei tinere să se împărtășească. Aceea însă a mers la un oarecare episcop care i-a dat voie să se împărtășească. Dar de două ori când tânăra a venit spre Sfânta Împărtășanie, a observat ceva ciudat: deși i se dădea Sfânta Împărtășanie cu lingurița, în gura ei nu intra nimic. S-a cutremurat, s-a pocăit și a alergat să se mărturisească iarăși la Părintele Iacov.

Ceva asemănător s-a întâmplat cu un ziarist, care voia să se împărtășească, deși nu îi era de folos să o facă. Și precum povestește însuși Părintele Iacov: "În clipa când trebuia să-l împărtășesc, am șovăit și am strigat: «Sfinte al meu, Davide!». Atunci de la sfânta linguriță a ieșit o strălucire de aur, a trecut pe deasupra capului meu și s-a dus la Sfânta Masă".

Strălucirea aceasta, pe care "a văzut-o, spunea Starețul, și un monah virtuos", a fost dovada că Sfântul Duh n-a lăsat ca Trupul și Sângele Domnului să intre în omul cel necurat. Persoana aceea, care avea o negreală pe față, arăta prin aceasta că are o oarecare legătură cu vrăjitoria, precum a explicat Părintele Iacov mai târziu.

Discernământul lui era atât de mare încât chiar și unii oameni duhovnicești nu înțelegeau unele din atitudinile sale. Atunci când unul din fiii săi duhovnicești i-a spus că nevoința pe care o făcea a citit-o în viața unui sfânt, Starețul i-a explicat că cele pe care le citim nu se potrivește tuturor, și nici în toate situațiile. Întotdeauna este trebuință de discernământ, deoarece, precum spunea Starețul: "Sfinții pe toate le făceau cu discernământ".

Împlinitor, iar nu numai cinstitor al Canoanelor

Părintele Iacov trecea de asemenea prin încercări atunci când i se cerea să dea ca duhovnic recomandări pentru preoție. Fiii lui duhovnicești, care îi cereau, nu erau îngreuiți de păcate opritoare de preoție, acela însă simțea o adâncă teamă și șovăia, lămurind candidatului cât de înfricoșătoare este Taina Preoției. Și astfel amâna recomandarea. Iar după un timp îl revedea pe candidat, spunându-i:

– Tu, fiul meu, le știi pe acestea, iartă-mă că ți le mai spun și eu... Nu este ușor... preot al Celui Preaînalt te vei face... Cum să-ți explic eu acestea?

Și proceda în felul acesta, întârziindu-l pe candidat, ca acela să conștientizeze sfințenia Tainei, iar el să depășească frica ce îl stăpânea.

Starețul Iacov cel atât de aspru cu sine arăta multă înțelegere pentru greutățile celorlalți. Ajungea astfel să dezlege miercurea la untdelemn și altele asemenea, explicând trapezarului că: "Oamenii sunt obosiți. Au făcut atâta osteneală ca să vină să se închine cuviosului. Nu face nimic, pune-le untdelemn!". Dar aceasta n-a făcut-o niciodată pentru sine. De fiecare dată când stăteam la masă, Starețul se făcea numai că mănâncă. Îndată ce își

dădea seama că am observat că el cu adevărat nu mănâncă, lua o fărâmitură și o băga în gură. Iar puțina mâncare ce-o avea în farfuria sa rămânea aceeași, sau se împuțina numai atunci când dădea o parte din ea vreunuia de alături.

El întotdeauna îi ruga pe oaspeții săi să mănânce bine și se bucura mult atunci când mâncau. De aceea adeseori îi îndemna cu bunătate:

– Mănâncă, nu-l mâhni pe Domnul.

Totuși dădea o importanță deosebită postului și cum-pătării, precum și mersului la biserică. Recomanda oamenilor să meargă la biserică și să se roage. La prima vedere se pare un lucru simplu ceea ce el recomanda drept canon sau condiție de tămăduire: să postești trei zile, să te rogi mult, să te înfrânezi și să deschizi trei biserici (să dai să ți se facă trei Liturghii).

Dar aceste lucruri foarte simple ascund o înțelepciune teologică. Deoarece ele presupun o credință adâncă în Dumnezeu și în mijlocirea sfinților și numai acela care o are se hotărăște să pună în lucrare această nevointă aspră și să se supună ostenețelor și cheltuielilor. "Deschiderea Bisericii" o recomanda pentru că știa bine câtă putere sfințitoare și iertătoare are Taina Sfintei Împăr-tășanii. Iar dacă afla că un preot lua mulți bani pentru astfel de Liturghii sau pentru 40 de Liturghii, se mâhnea peste măsură și spunea credincioșilor:

– Să luați aminte unde vă dați banii!

Dar preoților care ajungeau la mănăstire cu fiii lor duhovnicești le dădea atenție, îi cinstea și-i lăuda în public, ca să le insufle credincioșilor încredere în preoții lor. Acestora Părintele Iacov încerca să le sărute mâna, chiar

și celor mai tineri. A avea mulți fii duhovnicești preoți și urzea mii de chipuri prin care să le sărute mâna.

Pe monahi îi dojenea în chip blând și-i introducea în duhul monahismului, arătându-le dragoste și ajutându-i. Iar atunci când se întâmpla să-și neglijeze datoriile lor sau să-și slăbească nevoița duhovnicească, nu-i muștra cu cuvinte aspre, ci se purta cu ei tipiconal și nu-i privea direct în față. Dar cu toate acestea monahii îl știau plin de dragoste și simpatie și când îl vedeau în curte sau în biserică alergau să ia binecuvântare de la el. Un cuvânt al său, privirea sa mângâietoare erau o părticică de rai. Iar acum când se purta cu ei tipiconal, când nu-i mângâia cu privirea simțeau adânc că pierd acel rai, pentru care au venit în mănăstire. Asta îi cumințea și pocăindu-se, începeau cu mai multă râvnă nevoița duhovnicească. Dacă voia să devină mai concret, le dădea de înțeles ce să facă, povestindu-le fapte din viața sa:

– Părinților, când eram mai tânăr mergeam la bisericuțe (adică la paraclisele mănăstirii), le pregăteam, le curățam ca să fie gata la sărbătorile lor... Jertfeam din odihna mea...

Și ei înțelegeau că trebuie să facă ceva mai mult decât cele obișnuite, atunci când nevoia o cerea.

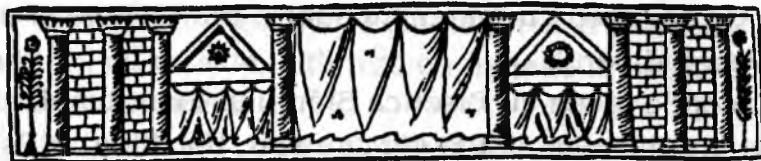
Starețul cunoștea cugetele monahilor și ale mirenilor și pricepea atunci când aceștia erau cuprinși de duhul nepăsării. Îl rugase mai demult pe Dumnezeu ca să înțeleagă starea sufletească a omului numai din privirea chipului aceluia. Dumnezeu i-a dăruit această harismă, dar ea i-a pricinuit nu numai bucurie, ci și suferință. Și aceasta pentru că adeseori se veselea atunci când vedea pe chipul unuia curăția inimii lui, și se mâhnea nespus de

mult când vedea pe chipul altuia stări demonice înfricoșătoare.

Dumnezeu l-a învrednicit chiar și de răpiri minunate. Starețul nu a mers niciodată în Sfântul Munte, căci atunci când avea sănătate pentru a face această călătorie în Sfântul Munte, nu avea bani și nu-l lăsau treburile, iar acum când avea bani, nu avea sănătate. Cu toate acestea Dumnezeu l-a dus în Sfântul Munte. Starețul nu povestea niciodată despre această călătorie, dar din când în când îi scăpa câte ceva. Atunci când un creștin îi povestea că s-a închinat la cutare icoană, că a văzut cutare mănăstire din Sfântul Munte, Starețul îi spunea cu o simplitate sfântă:

- Da, cunosc și eu locul acesta. M-a dus Maica Domnului... Peste tot m-a dus...

La Sfântul Ioan Rusul

Starețul nu voia să iasă niciodată din mănăstire, mai întâi pentru că ieșind, credea că iese din rai, că devine un nou Adam izgonit, iar în al doilea rând, deoarece simțea că este dator să se îngrijească continuu de acest rai și, prin urmare, trebuia să fie întotdeauna acolo.

Iar atunci când pricepea că un monah avea de gând să meargă la cutare loc de închinare sau la vreo mănăstire în vizită, spunea, chipurile, la întâmplare, în trapeză sau în particular:

– Părinților, am cunoscut un monah bun care n-a ieșit deloc din mănăstirea lui și s-a sfințit.

Dacă un monah se gândea să ceară binecuvântare să meargă în Sfântul Munte, Starețul i-o lua înainte și spunea:

– Părinților, mai demult am vrut să merg în Sfântul Munte. Dar cum să merg? Și aici este Sfântul Munte.

Deși știa foarte bine că agitația Mănăstirii Cuviosului David, cu atâtea închinători bărbați și femei, nu o are Sfântul Munte. Clericii, fiii lui duhovnicești, îl chemau adesea să vină în enoriile sau în mănăstirile lor, dar starețul totdeauna se lepăda spunând:

– Ce să faceți cu mine? Eu sunt o mortăciune și o să vă întinez și aerul.

Excepție făcea cu Biserica Sfântului Ioan Rusul, care era în drumul său, atât la plecare spre Halchida, cât și la întoarcere, unde trebuia să meargă din când în când din motive de sănătate sau pentru interesele mănăstirii. Se oprea așadar întotdeauna să se închine la Cuviosul Ioan.

Într-o amiază, întorcându-se de la Halchida, a ajuns la Procopi. De aici a luat-o la stânga și s-a aflat lângă Biserica Cuviosului. A intrat cu evlavie în pridvor, a aprins o lumânare mare și a înaintat spre stânga în biserica propriu-zisă. S-a apropiat cu respect și veselie de racla Cuviosului și a îngenunchiat. A stat așa rugându-se mult timp. Fiindcă așteptau și alții să se închine și se necăjeau pentru că întârzia, s-a ridicat, a sărutat sfintele moaște și a trecut de cealaltă parte a raclei, în stânga, ca să nu împiedice pe închinători. Acolo stătea în picioare și cu ochii ațintiți la sfântul Cap al Cuviosului, se desfăta de vederea lui.

Așa cum privea, a observat că sfintele moaște se mișcau, își schimbau poziția, potrivit cu omul care se apropia să se închine. I s-a părut ceva ciudat și a luat aminte mai bine la acest fapt. A luat apoi îndrăzneală și a întrebat pe cuviosul:

– Sfinte al meu, de ce pe unii îi lași să-și atingă buzele și să te sărute, altora le scoți mâna, altora le dai mâna și te întorci să-i vezi, iar altora le dai mâna, te uiți la ei și le zâmbești? Iar de la alții de ce îți întorci fața și te scârbești de ei?

Și a primit imediat răspunsul cuviosului:

– Iacove, nu trec toți pe dinaintea mea să se închine... Unii trec cu evlavie, alții trec cu mâinile la spate, iar alții vin din curiozitate.

De darul acesta s-a învrednicit Părintele Iacov și alte dăți. Adică vedea cum sfintele moaște luau o poziție de primire sau de respingere, potrivit cu evlavia și cu starea lăuntrică a celui ce venea. Dar de fiecare dată când trecea să se închine, cuviosul nu-l lăsa pe Părintele Iacov fără vreun semn dumnezeiesc. Astfel, mult mai târziu, în 1990, când se întorcea de la niște consultații medicale din Atena, s-a oprit la Biserica Cuviosului împreună cu nepotul său Teodor. Era multă lume. A intrat, s-a apropiat de raclă, a îngenuncheat și a rămas așa destule minute. Femeile care așteptau să se închine și-au pierdut răbdarea din pricina întârzierii Părintelui, care nu-și mai termina rugăciunea. Deodată, s-au tras înapoi înfricoșate spunând: "Trosnesc oasele... Oasele sfântului trosnesc". Părintele Iacov a înțeles neliniștea lor, s-a ridicat în picioare și le-a spus foarte firesc:

– Creștinilor, sfântul este viu, și-a schimbat doar poziția. Nu vă temeți!

Altădată, stând în același loc înaintea sfintelor moaște ale cuviosului cu care vorbea, l-a văzut pe sfânt că se ridică în picioare și pleacă din raclă, spunând că merge să ajute un copilăș bolnav. Acestea le povestea fericitul Stareț cu atâta convingere încât îi făcea să-și mărească evlavia față de sfânt.

Starețul îl iubea mult și pe părintele Ioan, preotul bisericii de aici. Și fiindcă acesta era preotul cuviosului, Părintele Iacov nu a șovăit să se spovedească la el, deși era mai tânăr.

Însă totdeauna mărturisirea Părintelui Iacov devenea o experiență cutremurătoare pentru duhovnicul ce o primea. În 1983 a cerut unui fiu de al său duhovnicesc, care devenise preot, să-l spovedească, dar acela nu a voit. Aceluia i-a fost frică să-l mărturisească pe Starețul său, un ascet cuvios care el însuși mărturisea mii de oameni și sfătuia asceți virtuoși. Motiva că nu are nimic de spus unui ascet, pentru că nu avea experiență. Starețul insista și ținea epitrahilul pentru a-l pune la grumazul preotului, de la care a cerut ascultare fără murmur. Și astfel preotul a primit să-l spovedească. Au îngenunchiat amândoi în fața icoanei Cuviosului David din catapeteasmă și a început revărsarea smereniei, care zguduia cetăți și lumea întreagă. Și astfel și-a deschis inima Cuviosul ascet, care era și egumen cu responsabilități, dar și povățuitor duhovnicesc a mii de credincioși laici, monahi, preoți, episcopi și patriarhi. Și toate acestea Cuviosul ascet le spunea fără șovăieli și fără rețineri, mai întâi Domnului, apoi Cuviosului David și în cele din urmă preotului. Se mărturisea ca și cum ar fi dialogat cu Sfântul David, având pe preot drept martor. Părintele Iacov se adresa Domnului și-i arăta că în cutare și în cutare caz "am făcut așa precum mi-a spus Cuviosul David". Descoperea preotului cugetări, fapte și gânduri, dar ele erau ca o plângere făcută Domnului, Căruia îi mărturisea că le-a gândit sau le-a făcut cu îngăduința Cuviosului David. Îl avea pe cuviosul împreună răspunzător și ajutător înaintea lui Dumnezeu. Dar îl avea și de stareț, de duhovnic, căci la sfârșit i-a spus:

– Vezi, Părintele meu Stareț (David), le spun înaintea bunului nostru preot...

"Bunul nostru preot" nu avea și nu îndrăznea să spună ceva Cuviosului care se mărturisea. După ce și-a terminat mărturisirea Starețul a căzut pe brânci, și-a pus fruntea pe încălțăminte preotului și aștepta rugăciunea de iertare. Preotul s-a pierdut și nu știa dacă trebuia să citească rugăciunea de iertare. Dar Starețul aștepta alungit jos. Fără să înțeleagă de ce, preotul a citit sfârșitul rugăciunii și l-a apucat pe Starețul său ca să-l ridice de la pământ.

Revărsarea de închinători și de semne dumnezeiești. Suferă, bine miresmează și 'dansează'

După 1980, câțiva ani au trecut greu în mănăstire, datorită bolilor Starețului, a mulțimii de închinători, precum și a altor răspândiri și ispite, la care s-a adăugat întinderea faimei Starețului. Acesta era un semn bun și minunat, dar și pricină ca Starețul să nu mai apuce să facă spovedaniile, nici să nu mai poată răspunde puține cuvinte la numeroasele scrisori. Au trecut astfel cam cinci ani.

De acum înainte toate au devenit mai grele, dar și mai minunate. Urcușul ascetic al Starețului a devenit mai anevoios, dar cu toate acestea harismele lui erau uimitoare. Picioarele îi erau umflate și negre. Flebita nu glu-me. Umbla cu greutate. Și ca și cum nu ar fi ajuns aces-tea, au mai venit și problemele inimii și ale respirației, sau mai degrabă s-au accentuat. Insuficiență cardiacă, insuficiență coronară. Ce să vadă și ce să vindece mai întâi știința?

Și astfel Starețul a început, de nevoie, vizitele pe la spitale. De fiecare dată, înainte de a intra și după ce ieșea din spital, stătea puțin timp la familia Teodor și

Maria Mikeli. Amândoi îl aveau la mare evlavie și-i purtau multă recunoștință. Cu puțini ani mai înainte, din pricina unei nașteri grele, Maria împreună cu pruncul fusese în primejdie dar Părintele Iacov a salvat-o prin multă rugăciune, spre marea uimire a medicilor. Fără să fi fost înștiințat despre problema lor, el a cunoscut-o și s-a rugat 48 de ore, zi și noapte. Îl vedeau urcând la crucea din vârful muntelui, iar atunci când a fost întrebat de ce face aceasta, el a răspuns:

– Mă duc acolo sus, fiule, ca să fiu mai aproape de El și ca să-L rog pentru Maria noastră.

A doua zi a luat un taxi și s-a dus la Atena să-i citească o rugăciune. Starețul a ajuns la timp și Maria cu pruncul au fost salvați. Ea este Maria aceea, căreia, atunci când era micuță, Starețul nu avusese să-i dea puțină pâine și câteva drahme.

La 15 august 1979 Părintele Iacov a spus despre Teodor, care era supraveghetor pe un vapor:

– De nu s-ar pierde Teodor... Astăzi trece printr-o mare cumpănă... Mă duc să citesc Paraclisul.

Într-adevăr, Teodor se primejduia. Se izbise cu vasul de niște stânci din Marea Roșie. Cu toate că era supraveghetor, a luat conducerea echipajului și dădea mereu ordine pe care logic nu le controla, dar ieșeau toate corecte. Simțea că ascultă de o oarecare putere. Astfel a fost izbăvit atât el cât și ceilalți de pe vapor.

În ceasurile și zilele petrecute în casa Mikeli trăia ca un înger fără trup. Nu făcea zgomot, nu cerea nimic, nu deranja... Nu cerea nici măcar un pahar de apă ca să-și ia medicamentele. Îi plăcea cafeaua, dar o primea numai dacă Maria insista mult, după care îi mulțumea mereu

până la amiază. Dacă îi ofereai un lucru cât de mic, arăta o adâncă recunoștință.

Teodor avea o icoană veche și făcătoare de minuni. Această icoană o avea de la bunicul său, care a luat-o cu el atunci când a ieșit cu numeroasa sa familie din Mănăstirea lui Arcadie din Creta, în 1869, când grecii au fost măcelăriți de turci. Punând icoana înaintea lor, turcii au orbit și nu i-au văzut și astfel s-au izbăvit. Înaintea acestei icoane se ruga ceasuri nesfârșite unchiul lor, pustnicul, stând în genunchi.

Maria îl ruga să stea puțin și în bucătărie, unde ea avea treburi, ca să nu fie singur. Dar Starețul se rușina. După un timp însă a cedat și s-a dus. A găsit acolo un scăunel de lemn, l-a pus într-un colț și stătea pe el ca un copil cuminte și rușinos. Deoarece exista scăunelul, scaunul era pentru el un lux care nu se potrivea monahului. Avea și în chilia sa un scaun nenorocit, dar nu stătea niciodată pe el. Dar în casa Mikelilor Starețul trebuia să stea potrivit cinului său, atunci când venea vreun oarecare străin. Stătea pe marginea unei canapele. Acum vreo două luni* doamna S.P. a mers la familia Mikeli. După ce a întrebat unde se așeza Starețul, s-a așezat și ea în locul pe care i l-au arătat. Peste puțin timp a simțit o mireasmă. A luat aminte mai bine și a observat că era o mireasmă nespusă. Atunci a prins curaj și a explicat ceea ce simțea. Soții Mikeli au zâmbit și i-au confirmat nu numai aceasta, dar i-au spus și faptul că adeseori, atunci când Starețul era la ei și le vorbea, din gura lui ieșea o mireasmă dumnezeiască. "Ne apropiam mai mult de el, chipurile din simplitate, dar de fapt ca să simțim mai

* Cartea s-a editat în 1993.

mult acea mireasmă. El însă pricepea, se strângea cu sfială și se făcea că nu știe nimic".

La fel se întâmpla și cu hainele lui, cu flaneaua lui. Oricât de mult ar fi purtat-o, nu se murdărea. Și nu numai atât, ci chiar răspândea mireasmă. Dar ca să nu "se slăvească", precum observa și fericitul părinte Porfirie, monahilor care, în vremea bolii lui îi cereau să-i spele hainele, Starețul le spunea:

– Le-am spălat, părinte, nu au nimic.

Adică ținea ascuns faptul că nu se spăla, dar strălucea de curățenie. Pe copilași îi iubea foarte mult pentru că îi vedea ca pe niște îngerași. De aceea o ruga pe Maria, nu cu vocea sa cea poruncitoare, cunoscută nouă, ci cu gingășie:

– Maria, nu certa copilașii! Nu pot...

Într-o dimineață micul Constantin plângea pentru că nu voia să meargă la școală. Învățătoarea le arătase dansul kalamatian* și le spusese ca luni să-l știe. Dar copilul nu-l învățase, iar mama lui nu știa să i-l arate practic. Însă micuțul nu ceda, iar Starețul, care auzise plânsul și împotrivirea copilului a spus Mariei:

– Bine, Maria, dar nu știi să dansezi?

Și fără să se rușineze, a luat de mână pe cel mic și pe Maria și cântând "Un pahar de apă, doamnă Vanghelia", i-a învățat cu răbdare cum să-l danseze.

După ce a terminat cu copiii, Maria a luat pe Stareț ca să-l ducă cu autobuzul la spital pentru consultații. Stăteau pe scaune și așa cum privea Starețul afară, vede doi tineri sărutându-se:

– Uite, Maria, ce frățiori iubitori sunt!

* Dans popular din zona Kalamatei – sudul Greciei.

– Părinte, sunt o pereche...

– Măi, măi... Într-adevăr, până acolo a ajuns nerușinarea!

Se uita iarăși pe fereastră și se minuna de îmbrăcăminte uniformă și fără eleganță a tinerilor. Erau toți cu blugi și cu geacă. Odată a spus unui grup de tineri ce venise la mănăstire:

– Copiii meu, voi toți cumpărați de la același magazin? Nu vă călcați hăinuțele voastre?

Pustnicul cel atât de aspru și rupt de lume avea un simț estetic atât de dezvoltat, încât îi voia pe oameni călcați, bine îmbrăcați, cu gust și cuviință; nu-i plăcea îmbrăcăminte extravagantă.

După ce au ajuns la spital și l-au consultat medicii, cardiologul D. Kremastinos a clătinat descurajat din cap. Era grabnică nevoie de aparat pentru reglarea inimii. Iar starea lui generală era dezastruoasă. Starețul nu s-a mâhnit pentru starea lui gravă, pentru faptul că în continuare avea să sufere și mai mult. Ci se mătina peste măsură că trebuia să mai plece o dată sau de două ori din mănăstire – așa credea el – când de fapt a trebuit să plece de mai multe ori.

Ieșind din spital, nu a rămas nici măcar o zi în casa familiei Mikeli, ci a plecat de îndată la mănăstire. S-a oprit la Procopi ca să se închine la dumnezeiescul Ioan Rusul Mărturisitorul și împreună-lucrătorul său. Îl trimitea împreună cu Cuviosul David ca să ajute și să sprijine acolo unde era mare nevoie. Niciodată nu putuse trece prin Procopi și fără să se abată puțin ca să se închine luptătorului celui viteaz, biruitorului în războiul cel neconținut împotriva răului.

Starețul a ajuns la mănăstire obosit. Zguduiturile mașinii pe drumul cel greu și plin de gropi de la Rovies până la mănăstire i-au pricinuit probleme la inimă, iar pe deasupra i s-a mai făcut și rău în mașină. După ce a coborât din mașină, s-a închinat în biserică și a urcat la chiliuța sa.

Nu a apucat să-și scoată rasa, că i-au și bătut în ușă. Erau părinții unui copil drăgălaș de cinci ani, care nu putea vorbi. Îl duseseră mai întâi în Rusia, iar acum se întorceau din America, dar fără nici un rezultat. I-au explicat totul Părintelui Iacov și l-au rugat pentru copil. Acela însă le-a spus:

– Dragii mei, acesta este un lucru simplu. Vom merge în biserică, vă veți ruga și voi, mă voi ruga și eu, și copilul va vorbi.

Așa au și făcut. S-au rugat, apoi Starețul a făcut peste copil semnul crucii cu Capul Cuviosului David. După aceea copilul a ieșit să se joace în curte cu alți copilași și peste zece minute vorbea ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Ultima noapte la Peșteră

Starețul s-a întors la chilie și și-a îngăduit puțină Sodihnă, căci avea un motiv serios să facă aceasta. Medicul îl înfricoșase spunându-i că altfel starea sa se va înrăutăți. Nu știa dacă mai târziu va mai reuși și de aceea a hotărât ca în acea noapte să meargă la Peșteră, acolo sus, unde Cuviosul David se rugase ani întregi. Mai înainte mergea și el, dar acum trecuse destulă vreme de când încetase să mai meargă regulat. Și a încetat deoarece un oarecare cioban l-a văzut atunci când se întorcea de la Peșteră la mănăstire înainte de a se lumina de ziuă. Acela a spus și altora și ducându-se vorba s-au creat rele interpretări. Apoi vrând-nevrând au aflat și monahii despre asta. Nu voia să devină pricină de sminteală pentru țărani și nici ca monahii să afle despre marea lui nevoie, și de aceea a preferat să înceteze a mai merge la Peșteră, în care trăise cele mai minunate experiențe ale vieții sale.

Acum n-a fost ca atunci, de demult. Avea o lanternă să-i lumineze cărarea, și nu a mai fost nevoie să ceară de la Dumnezeu să-i trimită o stea, care să-i lumineze calea.

Înainte de a coborî spre Peșteră, a privit fără să vrea spre dreapta, unde a deslușit forma întunecată a stâncii Cuviosului David cu vârful "Sendonaki". Nici acum, dar

nici altă dată nu va mai putea urca acolo, sus. S-a umplut de nostalgie, aducându-și aminte de nopțile cu lună când urca acolo și se ruga ceasuri întregi, singur cu stelele și cu starețul lui, Cuviosul David. Acum însă putea merge numai până la Peșteră, dar aceasta era mult. În mod normal nu trebuia să meargă atât de mult, mai ales noaptea și pe cărări primejdioase, căci de s-ar fi întâmplat ceva, nimeni nu l-ar fi putut găsi. Dar se gândea că poate era ultima oară când mergea la Peșteră. Și într-adevăr a fost ultima.

Ajuns aici s-a rugat neîmpiedicat, căci de data aceasta nu l-au tulburat nici diavolii, nici inima. Simțea înlăuntrul său o pace negrăită, care creștea din ce în ce mai mult și-l îndulcea negrăit. Iar acea pace era lucrarea harului dumnezeiesc care îi cuprinsese întreaga ființă. Trăia experiențe dumnezeiești, mintea fiindu-i răpită la înălțimile cerești. Acolo vorbea cu starețul său, Cuviosul David, îngerii cu chipurile lor tinerești îl înconjurau, slavoslovea împreună cu ei pe Dumnezeu Cel în Treime. Sfinții îl făceau părtaș al lor, iar el stătea cu strângere de inimă împreună cu ei, contemplând slava lui Dumnezeu... Iar cele care s-au petrecut în noaptea aceea, nu știa, nu-și putea explica dacă le-a trăit în trup, sau în afară de trup.

Să nu vorbească despre cele ce văzuseră

Dimineța Starețul s-a întors la mănăstire înainte de a începe utrenia. A săvârșit el însuși Sfânta Liturghie, dar de data aceasta a liturghisit oarecum altfel. Citea rugăciunile, rostea ecteniile cu voce tare, dar simțea că o altă putere le spunea dinlăuntrul său. În inima lui era prezent un Altul măreț și mângâietor, Care vorbea și îl umplea de plăcere dumnezeiască. Atunci când a ajuns la heruvic, nu-și mai putea da seama dacă ceea ce săvârșea o făcea cu mâinile și cu buzele sale. Iar când a făcut Vohodul cel Mare, doi din cei prezenți s-au cutremurat. Liturghisitorul înainta spre altar fără să calce pe pământ; mergea cu Sfintele la o jumătate de metru înălțime. Rostind "cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați", lumea se apropia să se împărtășească. Atunci o demonizată, căzută pe brânci de multă vreme, cu fruntea pe dușumea, fără să ridice capul, strigă deodată din partea dreaptă a bisericii:

– Unde te duci tu, proasto, să te împărtășești cu îngerașii aceia? Tu, proasto, care ai dormit ieri cu cumnatul tău...?

Atunci toți cei din biserică au văzut o tânără îmbrăcată în negru, pe care demonizata nu o vedea, că pleacă înfricoșată din biserică exact în clipa când trebuia s-o împărtășească Părintele Iacov.

S-a terminat Liturghia, s-au citit Rugăciunile de mulțumire și Părintele Iacov a ieșit din altar. Văzând acolo pe cei doi oameni care îl văzuseră înălțat de la pământ, le-a spus:

– Ce liturghie frumoasă a fost astăzi!...

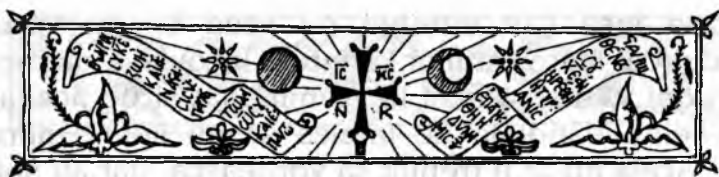
Aceia însă l-au întrebat de ceea ce au văzut la Vohodul cel Mare. Atunci Părintele Iacov și-a dat seama că cei doi văzuseră acel lucru minunat și de aceea le-a făcut semn dându-le de înțeles să nu spună nimănui nimic. Aceia nu ar fi trebuit să vorbească, dar au spus la una-două persoane și acum spun tuturor.

După terminarea Sfintei Liturghii s-a servit cafeaua în trapeză. După aceea închinătorii s-au apropiat de el ca să audă ceva din gura lui, sau cel puțin să-i vadă fața lui cea senină și pașnică. Erau mulți care mergeau numai și numai să-i vadă chipul.

Am văzut vizitatori și închinători care nu voiau să-l întrebe nimic, și se rușinau să-i ceară să se roage pentru ei. Le ajungea numai să-l vadă, și, dacă Starețul nu s-ar fi oboșit, să-i audă și vocea, pentru că vocea aceea nu era a lui. Nimeni n-ar fi garantat că vocea care cânta, care sfătuia era a nevoitorului sărac. A altuia era și din altă parte venea. Era o harismă, un dar al lui Dumnezeu. Nevoitorul era conștient că aceasta era dar dumnezeiesc. O știa însă și diavolul și de multe ori îndrăznea să-l ispitească.

În Joia cea Mare a anului 1989, Starețul a vrut să cânte un tropar. Și l-a cântat ca un înger, iar biserica a fost inundată de melodia sfântă și de mireasmă dumnezeiască. Cântăreții și ceilalți credincioși nu mai auziseră o cântare atât de frumoasă, nu mai trăiseră o astfel de psalmodie. Și deodată Starețul s-a oprit la jumătatea troparului, pe care l-a continuat un altul. A doua zi dimineață însuși acel cântăreț l-a întrebat pe Stareț de ce s-a oprit din cântarea acelui tropar. La care acela i-a explicat că l-a ispitit diavolul spunându-i că-l cânta foarte frumos.

Uneori însă, și aceasta foarte rar, povestea de obicei vreunui cleric sau unui creștin sporit duhovnicește, că atunci când liturghisea se afla în Sfântul Altar și Sfântul Dionisie din Olimp sau un alt sfânt; că vedea heruvimi și auzea bătaia aripilor lor.

**'Și dacă am citit-o bine,
pentru Domnul meu am citit-o!'**

Nici chiar în noaptea Învierii diavolul nu l-a lăsat în pace. Starețul era peste măsură de obosit. Neregularitatea bătailor inimii și apăsarea pe care o simțea în piept l-au doborât. Părintele Chirii se dusesese "să facă Învierea" în două sătulețe. Îl vedeau pe Părintele Iacov că transpiră și se învinețește. Va reuși oare să termine Liturghia Învierii? În mod firesc, aceasta era cu neputință. Dar cu toate acestea a avut în timpul Sfintei Liturghii o jertfire de sine nemaîntâlnită. Măinile îi tremurau, iar picioarele nu-l mai țineau. Dar Starețul se silea să biruiască firea. Și a biruit-o, pentru că Liturghia trebuia să se săvârșească. A ajuns la "Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste...". Dar era un martiriu să țină Sfântul Potir în mâini. I-au adus un scaun și Starețul a început să împărtășească lumea. Din fericire, atunci a ajuns și părintele Chiril. Atunci când acesta i-a luat Sfântul Potir din mâini, Starețul s-a întors și a căzut pe scaun pe jumătate mort. Acolo și-a revenit puțin, după care s-a ridicat și a terminat Liturghia. Și nu numai atât. Ci în ceasul acela, în ciuda stării sale, a voit să citească minunatul cuvânt – ce se rostește doar în acea noapte – al Sfântului Ioan Gură de Aur: "De este cineva binecredincios și iubitor de

Dumnezeu...". Pentru Stareț, fără acest cuvânt, Învierea n-ar fi fost completă. Trebuia să-l rostească cu orice preț. Dar acea pronunțare, acea voce vestitoare a Învierii, care erai sigur că venea din cer, te învia, te umplea de bucuria biruinței, te umplea de Hristos Cel înviat, deși ieșea de pe buzele istovitului Părinte Iacov. După o jumătate de oră, pe când serveam prânzul pascal, doamna S.P., care știa bine arta dicției, i-a spus mai de-o parte:

– Părinte Iacov, ați citit foarte frumos Rugăciunea Sfântului Ioan Gură de Aur.

Iar acela i-a răspuns cu glas scăzut:

– Da, știu. Dar m-a ispitit satana. Însă i-am spus și eu: "Și dacă am citit-o bine, pentru Domnul meu am citit-o".

Dar să ne întoarcem puțin în 1986. Starețul devenea din ce în ce mai milostiv. Sub patul său își avea traista, un săculeț făcător de minuni. În acesta punea banii care i se dădeau, iar el la rândul său lua bacnotele, le făcea mosorașe și punea pe fiecare câte o hârtiuță prinsă cu elastic, pe care scria numele căruia i se cuveneau. Întotdeauna dădea milostenie îndestulată, însă atunci când era mare nevoie, când unii tineri mergeau să se opereze sau să se stabilească în străinătate, dădea o sumă mare de bani. Se întâmpla uneori să trimită la intervale de timp sume mari de bani la aceiași bolnavi, pe care îi luase sub protecția sa. De multe ori plicurile cu bani pe care le primea nu le deschidea, ci le dădea așa cum le primea, ca să nu se gândească să țină o parte din ei pentru altă milostenie.

Și traista lui nu se golea niciodată, precum încredința el însuși:

– Dau cinci și îmi aduc cincizeci. Și astfel traista are întotdeauna bani în ea, niciodată n-am găsit-o goală.

Atunci când miluia pe cineva, Starețul Iacov simțea o mare bucurie și chiar ceva mai mult: recunoștință față de cel pe care îl miluia. Îl puteai vedea cu câtă bucurie primea pe cel pe care îl ajutase. Iar dacă cel căruia îi făcuse bine îi ducea un oarecare dar mic, o dovadă neînsemnată a recunoștinței sale, atunci Starețul o spunea mereu și altora, îi mulțumea aceluia de multe ori, ca și când darul aceluia ar fi fost lucrul cel mai prețios pentru el.

De altfel mulțumirile și recunoștința le avea pentru toți. Chiar și numai pentru faptul că cineva vizita mănăstirea, Starețul îi mulțumea din toată inima sa. Și față de acei clerici și mireni care aduceau grupuri de închinători la mănăstire arăta recunoștință ca unor făcători de bine și-i lăuda mult. Starețul făcea aceasta deoarece oricât l-ar fi obosit vizitatorii, aceștia prin prezența lor slăveau pe Dumnezeu și îi cinsteau pe sfinți. Și Starețul dădea totul ca să vadă pe oameni slăvind pe Dumnezeu și cinstind pe sfinții Lui. Numai asta îl odihnea în relația sa cu închinătorii. Toate celelalte îl lăsau indiferent. Și dacă s-a ostenit atât de mult cu reînnoirea și mărirea clădirilor mănăstirii, a făcut-o mai ales pentru ca închinătorii să afle un pătuț și să se odihnească până la vremea slujbei și a Liturghiei. Nu avea nicăieri nici un lucru de lux. Nu numai chilia trebuia să fie nespus de simplă, ci și întreaga mănăstire.

Dar mănăstirea, deși o iubea nespus de mult, simțea că este a tuturor închinătorilor și nu a sa. Iar el era dator să-i găzduiască fără să murmure.

Egumenia și traista care nu se golea

Trei ani mai târziu unii i-au propus să facă o egumenie, pentru că mănăstirea nu avea așa ceva. Pe cei străini, de la diacon până la patriarh și de la aprod până la ministru, îi primea de obicei într-o trapeză strâmtă, simplă și țărănească, acolo unde mâncau monahii. O cameră cu puține scaune bune, pe care o avea la etaj, era și ea neîndestulătoare. Nu i-a plăcut ideea unei egumenii mari, iar atunci când l-au silit a spus oarecum cu asprime:

- Ascultați! Eu nu am dorit nici egumenie, nici slavă, nici clădiri, nici cinstiri, ci am dorit numai raiul! Sfântul David, care trăia în peșteri și în pustietăți și nu le-a avut pe acestea, ce a făcut? Nu prin simplitate și smerenie a dobândit raiul? Ai citit undeva în Viețile Sfinților că aceștia au făcut cutare egumenie, cutare clădire și astfel au dobândit raiul? Nu, ci s-au jertfit, s-au rugat, au postit, trăind în bordeie de pământ și în altele asemenea. Au câștigat virtuți și prin ele au dobândit raiul. Eu vreau numai un colțișor de rai, numai într-o margine...

Dacă ar fi vrut, ar fi găsit bani și pentru egumenie, căci trăistuța, care stătea mereu la locul ei, era întotdeauna plină:

– Vin săracii mei și le dau, spunea Starețul, iar ea nu se golește, ci când mă întorc o aflu plină.

Iar ca să nu uite pe oamenii cărora Starețul considera că trebuie să le trimită bani, și-a întocmit niște cataloage. Pe acestea le-am găsit în chiliuța fericitului Stareț după adormirea sa. Și deoarece uneori trebuiau sume mari de bani, spunea închinătorilor înstăriți, la modul general:

– Banii pe care ni-i dă Dumnezeu nu sunt toți pentru noi înșine.

Și lucru minunat era că de cele mai multe ori trăistuța se umplea fără ca el însuși să pună ceva în ea. Dar Starețul nu suferea să o vadă plină, deoarece știa foarte bine că pentru a se umple singură, el trebuia să dea mereu.

Într-o zi l-a chemat pe părintele P., căruia i-a dat mai mulți bani pentru cineva care făcea operație în străinătate. Dar părintele P. și-a adus aminte că-i dăduseră aceluia cu câteva zile mai înainte o sumă de bani și credea că este prea devreme pentru un nou ajutor.

– Cei pe care i-am trimis s-au terminat, i-a spus Starețul. Eu știu ce spun. Săculețul meu s-a umplut din nou. Ce să fac cu ei? Dau cinci, vin cincizeci...

'Bre, ai văzut cum m-a priceput pe mine?'

Prin toate acestea faima Starețului se întindea în mod firesc și la cei mai simpli. Astfel povestea foarte expresiv și în dialectul local cele pe care i le ceruseră odată trei bătrâne, deoarece auziseră că este luminat de Dumnezeu și "proorocește" și voiau să se încredințeze de aceasta:

– Părințele, ia spune-mi câți copii am făcut, câți mi-au murit și câți mai trăiesc? – l-a întrebat cea dintâi.

Firește, Starețul i-a răspuns că acestea le știe numai Dumnezeu. A doua bătrână, cam descurajată de răspuns, spuse celorlalte în fața Starețului:

– Bre, să nu-mi spuneți mie că acesta proorocește.

Atunci a treia bătrână l-a întrebat:

– Părințele, pe mine cum mă vezi?

Acesteia Starețul i-a răspuns zâmbind:

– Ascultă, tu ești o sfântă și te vom pune în raclă lângă strana arhierească și o să ne închinăm ție.

– Bre, ai văzut cum m-a priceput pe mine? – a răspuns bătrâna entuziasmată.

Povestea de asemenea cum se adresa Cuviosului David o bătrână beată care fura bani de la pangar ca să cumpere vin.

Foarte adesea și foarte firește închinătorii îi spuneau că este bun și altele asemenea. El însă protesta, spunând că nu a dăruit nimic lui Hristos, că este "netrebnic" și "nebun". Și ca să se demaște pe sine, le povestea ce spuneau între ele bătrânele din satul Kalamudi, unde slujise mai demult:

– Bre, ce spuneți că Iacov este bun? E rău. L-am văzut în altar cum își făcea cafeaua (vedeau ibricul folosit pentru căldură la Sfânta Liturghie). Iată, acesta este Iacov!

'Părinte, să te duci acum, repede, la Londra'

Anul 1986 a trecut în chip minunat, dar în același timp și greu. Mulți oameni întristați și grav bolnavi scăpau la rugăciunile Părintelui Iacov. Avea zilnic "linie deschisă" cu Cuviosul David și cu dumnezeiescul Ioan Rusul. Nu era zi, nu era ceas în care să nu i se ceară să se roage pentru tămăduirea sau mângâierea cuiva. Pe toți îi mângâia, pe toți îi întărea și pe mulți îi tămăduia. De îndată ce i se cerea să se roage pentru un bolnav trimitea pe unul sau pe amândoi sfinții să-l ajute pe acela, adică să ceară tămăduirea lui de la Însuși Dumnezeu.

Puterea tămăduitoare vine de la Dumnezeu. Și de obicei oamenii o cer de la sfinți, de la membrii Bisericii biruitoare, cărora Dumnezeu le-a hărăzit îndrăzneala, adică le-a dăruit privilegiul să ceară de la Dumnezeu Cel atotputernic ceva pentru un oarecare membru al Bisericii luptătoare, iar El adesea să le îplinească cererea. Această rânduială sfântă pe care a pus-o Dumnezeu, o știa bine fericitul Stareț Iacov. El știa că nu este absolut necesar ca toți cei ce au trăit virtuos în viața lor pământească sau au învățat ortodox sau, poate, le-a hărăzit Dumnezeu oarecari semne dumnezeiești, să fie sfinți ai Bisericii, adică înzestrați cu harisma îndrăzelii la

Dumnezeu. Dumnezeu este Cel care judecă și hotărăște cine dintre cei care au trăit în cuvioșie sau au învățat ortodox va rămâne rugător pentru Biserică și după moartea lui. Când Biserica vede că un cuvios mângâie în chip minunat și săvârșește semne dumnezeiești și după moartea sa, numai atunci este sigură că Dumnezeu l-a ales pe acest cuvios ca să fie sfânt, îl vrea să mijlocească pentru creștini ca sfânt. De acum înainte unuia ca acestuia trebuie și își pot adresa cererile lor credincioșii, căci acesta are îndrăzneala să le arate Domnului.

Așadar, Părintele Iacov îi pune pe sfinți mijlocitori, iar minunile ce se săvârșeau erau nenumărate. Nu are nici un sens să enumerăm minunile pe care Dumnezeu le-a făcut prin rugăciunea lui. Pentru toate cazurile citea paraclise, se ruga cu rugăciunea lui Iisus pentru fiecare bolnav și postea mai aspru. Astfel a vindecat un mare număr de bolnavi de cancer sau suferinzi de alte boli fără leac.

Intervenea eficace pentru aflarea obiectelor de mare valoare pierdute, pentru împăcarea în familii, pentru eliberarea demonizaților, pentru izbăvirea din naufragii sigure, pentru evitarea accidentelor de mașină inevitabile.

Toate acestea sunt cu neputință să fie descrise, pentru că se întâmplau zilnic și nu se îngrijea să le consemneze. Dacă închinătorii îi cereau să le povestească vreo minune, povestea una sau mai multe din ultimele minuni. Și pe toate, absolut pe toate, le arăta ca fiind ale Cuviosului David, pe care Starețul îl avea ca mijlocitor între el și Dumnezeu, ca pe împreună-lucrătorul pe care îl asculta Dumnezeu.

Cu mulți cunoscuți ai Starețului se întâmpla următorul fapt: aceștia, la îndemnul lui, cereau ajutorul Cuvio-

sului David și în somnul lor sau în starea de veghe le apărea ca mângâiere sau tămăduire cuviosul în chipul Starețului Iacov. Aceasta s-a petrecut de multe ori în Australia și America. Știm aceasta atât din scrisorile acelor credincioși către Stareț, cât și din rarele referiri ale lui însuși. De altfel acest semn dumnezeiesc l-a trăit de multe ori chiar și Starețul, căci adeseori îi apărea Cuviosul David în chipul bunului monah Eftimie, odată ca să-i deschidă poarta, iar alteori pentru alte pricini. Și acest fapt minunat se petrecea de multe ori în mănăstire. Astfel din 1988 și după aceea, cuviosul monah Serafim, care a venit în mănăstire la o vârstă înaintată, după moartea soției lui, îl vedea foarte adesea pe Cuviosul David întotdeauna sub înfățișarea Starețului Iacov. Aceasta a început odată când era obosit și descurajat. Atunci l-a rugat pe sfânt să i se arate ca să-l mângâie și să-l întărească. Stătea pe treptele de la ușa de dinafară a altarului și peste puțin timp văzu că trece pe dinaintea lui Părintele Iacov cu multă măreție. S-a ridicat să-l urmeze, dar chipul a dispărut. Starețul se afla în chilia sa. Altădată iarăși părintele Serafim aprindea candelile și vede pe Stareț că se închină la icoane. S-a dus să ia binecuvântare de la el, dar acela s-a făcut nevăzut. Când s-a întâmplat pentru prima dată faptul acesta, părintele Serafim l-a întrebat pe Stareț, de la care a primit răspunsul: "Ți-a apărut Cuviosul, așa cum ai cerut".

Fericitul Stareț era atât de sigur că Dumnezeu îl ascultă pe Cuviosul David și simțea o astfel de familiaritate cu el, încât adeseori devenea poruncitor și foarte grăbit. Astfel, într-o după-amiază cineva i-a telefonat din Londra. Se dezmembra o familie sau mai bine zis era deja dezmembrată. Starețul s-a mahnit peste măsură,

deoarece credea adânc în sfințenia căsătoriei și a familiei. A aprins lumânarea, a citit în genunchi, ca întodeauna, mai multe paraclise, după care a coborât în biserică să se roage Cuviosului David, înaintea sfințitului său Cap. A intrat în biserică și n-a văzut că un frate făcea curățenie în Sfântul Altar. S-a dus la cutiuța cu Sfintele Moaște, a stat înaintea Capului Cuviosului David, iar fratele a auzit din Sfântul Altar:

– Acum repede... Te rog... Sfinte David, este nevoie să mergi la Londra. Nu întârzia deloc pentru că se distrug oamenii... Nu trebuie..!

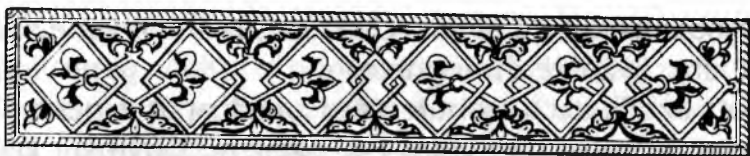
Fratele a rămas uimit, l-a cuprins frica și a rămas fără glas într-un colț. Părintele Iacov a închis cutiuța cu Sfintele Moaște și voia să plece. A văzut însă o umbră, și luând aminte mai bine, l-a văzut pe acel frate:

– A, ești aici? – s-a mirat Starețul. Ah, fiule, atunci când omul îmbătrânește nu mai știe ce spune, îi scapă vorbele... Să nu dai importanță la cele spuse de mine.

Atunci când cineva insista ca Starețul să-i spună cum s-a petrecut cutare sau cutare minune, acela îi răspundea:

– În chip duhovnicesc, fiule... Acestea sunt lucruri duhovnicești.

Cinci ani și opt zile cu aparat de reglat bătăile inimii

Inima i se hodorogise și nu mai rezista. Crizele erau succesive și de multe ori s-a primejduit să se sfârșească. Se ruga pentru alții și se vindecau. Împreună-lucrătorii lui, Sfinții David și Ioan, nu veneau în ajutorul bolilor lui. Starețul știa aceasta de la Sfântul Apostol Pavel, căci și acesta l-a rugat pe Dumnezeu să-l scape de boală, de bold, dar a primit răspunsul: "Îți ajunge harul Meu, căci puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune". A rămas așadar și Părintele Iacov cu harul lui Dumnezeu, care îi era îndeajuns. Și fiindcă îl avea, nu-l deranja faptul că bolile lui aveau să se termine numai odată cu viața sa pământească. Și era sigur că Dumnezeu hotărâse astfel. De aceea nimeni nu l-a auzit vreodată să ceară de la Dumnezeu să-l slobozească cu desăvârșire de multele sale boli.

Apoi citea adeseori Viețile Sfinților în care afla multe cazuri de sfinți care vindecau pe mulți, rugându-se lui Dumnezeu, dar ei înșiși sufereau nespus de mult din pricina uneia sau mai multor boli, care le aduceau și moartea. Așadar și Părintele Iacov mergea pe urmele acestor bărbați sfințiți. De altfel aceasta o hotărâse mai demult.

După ce a trecut de cincizeci de ani, bolile îi veneau una după alta. Și toate erau grave.

I-au explicat că trebuie să-și pună aparat pentru inimă, dar Starețul nu-l voia. L-a rugat pe Cuviosul David, dar n-a primit răspuns și de aceea i-a spus mâhnit:

– Se vede că nu ți-am slujit cum trebuie în acești treizeci de ani.

Atunci când a ieșit hotărârea pentru aparat și trebuia să plece la Atena, s-a întors spre cuviosul și i-a spus:

– Acum stai aici și cântă singur!

Starețul a fost dus la Atena, la Spitalul Central de Stat. Echipa medicală a profesorului Kremastinos l-a pregătit pe Stareț pentru operație la 13 noiembrie 1986. Nu exista altă soluție. I-au făcut anestezie locală, dar fiindcă aceasta nu a prins bine, îl durea înfricoșător. La un moment dat medicul Kremastinos l-a întrebat:

– Părinte, te doare?

– Ah, cum să nu mă doară?

– Și de ce nu vorbești?

– Și pe Hristos Îl durea pe Cruce, dar nu spunea nimic.

Nici în clipa aceea n-a încetat să gândească și să trăiască ca un ascet, care trebuie să le sufere pe toate fără murmur. Acolo în spital unii s-au oferit să-i plătească aparatul. Le-a mulțumit cu căldură, dar n-a primit, pentru că problema fusese rezolvată. Se oferise să-l plătească mitropolitul Gheorghe al Niceii, care era internat atunci la același Spital. Și îmi aduc aminte că atunci Starețul mi-a spus că acest episcop bun nu se va vindeca. Ceea ce s-a și făcut, în ciuda speranțelor medicilor.

Când Starețul și-a revenit din operație și a depășit primele greutăți ale acomodării organismului său cu acel

aparat, s-a grăbit să meargă la mănăstire. Dar îl aștepta chinuitoarea călătorie a întoarcerii. Nu bănuia că această călătorie va deveni martirică din pricina aparatului din inimă. Și de atunci înainte a trebuit să facă adeseori această călătorie nenorocită din pricina aceluiași aparat.

Atunci când a ajuns la Procopi, mașina a luat-o puțin la stânga și s-a oprit la Biserica Sfântului Ioan Rusul. Starețul s-a dus la raclă, a îngenunchiat și i-a spus sfântului toate. I-a mulțumit pentru toate chinurile lui și l-a rugat să ceară de la Domnul să-l ierte pe Iacov "cel de lut". Nici nu s-a gândit și nici n-a cerut ușurare de boală. Atunci dumnezeiescul Ioan i-a răspuns. Starețul, în timp ce stătea înaintea raclei în genunchi, a văzut cum Sfintele Moaște s-au întors într-o parte. Au văzut aceasta și alții și s-au cutremurat, dar Starețul i-a liniștit:

– Nu vă înfricoșați, sfântul s-a întors numai.

După ce și-a terminat rugăciunile, și-a continuat drumul. Din Rovies începe drumul de țară cu nenumărate gropi, care îi pricinuiau Starețului bolnav de inimă un adevărat chin datorită zguduirilor făcute de mașină. De aceea șoferul trebuia să oprească foarte des, pentru ca Starețul să-și revină și astfel să-și continue drumul. Și când te gândești că medicii dăduseră porunci severe pentru o desăvârșită liniște și odihnă, astfel încât Starețul să nu se tulbure deloc, nici trupește, nici sufletește. Dar ca să ajungă în raiul său, în mănăstire, n-a luat în seamă nici zguduirile, nici altceva.

Începând din noiembrie 1986 toți, și în primul rând Starețul, simțeau că "sfârșitul este aproape". "Oare cât va mai rezista Starețul, se întrebau toți, de vreme ce mai are și alte complicații care îi agravează buna funcționare a inimii?". Circulația sângelui la picioare se făcea parțial

sau deloc și de aceea picioarele îi erau totdeauna vinete. Stăruia în postul său aspru cu toate problemele de sănătate ce le avea, iar iarna mai adăuga și alte nevoițe. Închinătorii se înmulțeau, pentru că toți voiau să-l asculte, iar cei mai mulți să se mărturisească. Mărturisirea, care pentru duhovnic este o slujire sfântă dar și istovitoare, dura de multe ori până la primele ceasuri ale dimineții. Niciodată n-a putut refuza spovedania vreunui creștin. Părinții mănăstirii, din porunca medicului și din dragoste față de Stareț, îl luau de multe ori din mijlocul lumii sau îi îndepărtau pe creștinii care cereau să se mărturisească. Dar Starețul se supăra și protesta:

— Oamenii sunt îndurerați, chinuiți... Nu ești duhovnic și nu știi...

Pentru munca trupească nu mai exista timp. Trebuia însă să meargă pe jos. Dar nici pentru lucrul acesta nu avea timp, deoarece nu-i rămânea deloc din pricina rugăciunilor și a mărturisirilor pe care le asculta.

Marea lui desfătare: vorbirea cu păsărelele și rugăciunea în scorbură

„**F**iul meu, inima mea este ca o grădină”. Aceasta o spunea adeseori monahilor și celor care îl iubeau mult. Și ți se părea un lucru ciudat să-ți spună aceste cuvinte omul care mergea cu atâta greutate și respira și mai greu. Și nu numai din comuniune adâncă cu sfinții și cu energiile dumnezeiești spunea că are bucurie neîncetată în inima sa, ci și din dragostea ce-o avea față de natură, de animale, de păsări... Cei mai mulți copaci dinprejurul mănăstirii fuseseră sădiți de Stareț sau au răsărit singuri din semințele pe care el le arunca și le uda.

De aceea, de îndată ce s-au topit zăpezile lui Gerar și ale lui martie 1987, Starețul a făcut primele ieșiri de relaxare. Trebuia să meargă puțin pe jos pentru picioarele și inima sa, dar avea nevoie și de odihnă.

Prin fereastra chiliei sale vedea spre sud-est o părticică de natură, dar aceasta nu ajungea. De aceea a coborât scările și a intrat în biserică, unde s-a închinat la icoane. A ieșit prin poarta de miazăzi a mănăstirii, a luat-o la dreapta și a mers până la bisericuța Sfântului Policarp, pe care o zidise în amintirea fericitului colonel Zois Policarp, pe care îl considera binefăcătorul său. De altfel, în toată perioada vieții lui de dinainte de a se face

monah, dar și până a devenit duhovnicul harismatic renumit, protecție și ajutor n-a aflat decât de la soții Zois. În partea de jos a biseriței curgea zgomotos râul care cobora din munte. Primăvara înaintase bine cu toate ale ei și totul pricinuia veselie ochilor. Pe măsură ce Starețul înainta pe cărare, i se dezvăluia toată măreția lui Dumnezeu. Alături pădurea de pini și brazi, mai jos în râu platani, precum și alți copaci ce ieșeau din ape. El însă mergea drept înainte, spre apus. A trecut de atelierul de fierărie de azi, a urcat apoi un suiș lin și a ajuns la apeductul mănăstirii, care aduce apă din bazinul vechi. Într-acolo era raiul. Alături de apeduct era o cărare, acum acoperită cu iarbă. La dreapta și la stânga erau copaci mari și mici, mulți dintre ei plantați de el însuși cu mulți ani înainte.

Un fag uriaș făcea începutul, apoi chiparoși, cumari, ari, liofați, platani mici, dafini... și în jurul lor tot felul de plante își dădeau vlăstarele ca să înfrumusețeze locul. Starețul înainta și duhul i se bucura. Inima i s-a deschis cu totul atunci când a văzut rândunelele. Concert în deplină armonie! Toate acestea l-au emoționat atât de mult încât, ridicându-și ochii spre platani, s-a lăsat cucerit de concert și fără să-și dea seama a strigat cu voce tare:

– Păsărelele mele iubite, și voi slavosloviți pe Dumnezeu, numai noi nu-L slăvim.

Înainte de jumătatea cărării ce ducea la bazinul de apă, s-a oprit să se odihnească. Parcursese două sute de metri și nu mai putea merge sârmanul, ci trebuia să se oprească. S-a așezat pe pragul apeductului și și-a pus capul pe genunchi. Slavoslovea împreună cu păsărelele, dar încet-încet lăsa lumea, natura și se aduna în sine, în inima sa. La puțini metri, înainte de pârau, în partea stângă era un platan. Un platan uriaș care avea în partea de jos o scorbură mare. Starețul s-a apropiat de el, a pri-

vit înapoi, și nevăzând pe nimeni, s-a prins cu grijă de trunchi și a sărit înăuntru. S-a întors spre răsărit, a îngenunchiat și a început rugăciunea. Atunci au dispărut florile, copacii, păsărelele...

Și îndată a început să se roage la Cuvioșii David și Ioan, precum și la Sfânta Paraschiva. Se străduia să-i țină în inima sa prin paraclisele ce le știa pe de rost. Timpul trecea și odată cu trecerea lui simțea înlăuntrul său o schimbare duhovnicească.

Duhul Sfânt îi cuprindea ființa, iar Starețul pierdea încet-încet noțiunea timpului și a spațiului. Aceasta se întâmpla tot mai des, iar cele pe care le simțea deveneau de neexplicat.

Plimbarea aceasta o făcuse Starețul și în alte dăți și se oprise de multe ori să se roage în această scorbură. Acum însă, când avea acest aparat, monahii se nelinișteau când Starețul întârzia atât de mult. Atunci un frate ieșea să-l caute. Trecea pe cărare, ajungea la scorbură, trecea pe lângă bazinul de apă, îl striga, dar nu-l afla nicăieri. Și numai atunci când își termina rugăciunea obișnuită și ieșea din starea harismatică, Starețul apărea, neștiind nimeni de unde, înaintea monahului sau mireanului uimit, care ieșise să-l caute. Plimbarea se termina la bazinul de apă. După scorbură era pâraul, care aici se îngusta. În el erau două pietre mari pe care Starețul pășea și trecea de cealaltă parte. Aici pădurea era din castani, brazi, platani, pini, dafini... toți laolaltă. Monahii de mai înainte făcuseră în partea stângă un bazin mare, în care adunau apa pentru grădinile și animalele mănăstirii.

În ultimii săi ani, plimbarea aceasta însemna pentru Stareț singura lui desfătare, singura lui "distracție". Iar din când în când Dumnezeu îi hărăzea vedenii și descoperiri nespuse în săraca scorbură a platanului. Dar nu putea

ieși adesea la plimbarea aceasta paradisiacă. Uneori din pricina iernii și a bolilor, iar alteori din pricina nesfârșitelor spovedanii. Și spunea cu durere:

– Ah, părinților, am zece zile de când n-am ieșit puțin afară.

Ca să dea curaj monahilor care lucrau mai multe ceasuri la grădină sau în altă parte, le spunea că-i invidiază deoarece se află în mijlocul naturii. Dar îi sfătuia să aibă în minte Rugăciunea lui Iisus.

Când nu avea pe nimeni la mărturisire Starețul ieșea și încet-încet mergea până acolo unde lucrau monahii. Și aceasta a făcut-o până în ultima lună a vieții sale.

Trecea pe la grădină, pe la păsări, pe la atelierul de fierărie, pe la bucătărie... Cobora în grădină și se făcea că sapă în jurul vreunei legume:

– Ah, părinților, sfințiile voastre lucrați și Dumnezeu vă va răsplăti. Eu însă mănânc pâinea degeaba... Ah, lacove netrebnice!

Iar dacă vedea pe vreun monah foarte obosit, îl lua deoparte, chipurile să-i spună ceva:

– Vino, dragul meu, să-ți spun ceva.

Îi spunea câteva lucruri și când vedea că s-a odihnit zicea:

– Ei, fiule, acestea sunt numai vorbe goale. Hai să te las, să nu te fac să pierzi vremea...

De la vreo fereastră Starețul putea fi văzut mergând mai departe și trecând neobservat pe lângă muncitori, după care se oprea puțin și-i binecuvânta, apoi își continua drumul.

Câteodată cobora încet-încet la râul din partea nordică a mănăstirii. Și acolo este un râu, desigur mai mare, cu mai multă apă și pădure de-a lungul lui. Însă pe aici trece drumul spre mănăstire și spre Drimona, satul din apropiere, și de aceea în locul acesta nu poți simți desăvârșita singurătate ca să te rogi.

Scoate diavoli și este ocărat de ei

Încă de timpuriu, de atunci de când diavolii îl băteau și-l lăsau fără simțire, Starețul a început să primească și o altă harismă, aceea de a scoate diavoli din oameni. Metoda de lucru a satanei este veche. Chinuiește fără milă și-l preface pe om în unealta lui hidoasă și oarbă. Mai ales între anii 1980-1990 adeseori aduceau demonizați în mănăstire pentru ca Părintele Iacov să le citească exorcisme și să-i însemneze cu Capul Cuviosului David.

Pe 13 septembrie 1987 un diavol a început să-l chinuiască pe Gheorghe, un tânăr de 22 de ani. Pe zi ce trecea situația lui se înrăutățea. În octombrie mama și fratele lui Gheorghe l-au adus la mănăstire. L-au implorat pe Părintele Iacov să se roage și să-i citească exorcisme. Aflându-se înaintea bisericii, diavolul din el se împotriva înfricoșător, înjurând și vorbind murdar, dând din mâini și amenințând. Intrând în biserică, împotrivirea se făcu și mai aprigă. Părintele Iacov a deschis cutia cu Sfintele Moaște, a scos Capul Cuviosului și a început să citească exorcisme. Atunci s-a auzit un țipăt venit de la mama copilului:

– Dumnezeu meu, ce văd ochii mei! O, de s-ar face bine copilul meu!

Sfârșindu-se exorcismele, Gheorghe s-a eliberat de diavol și s-a liniștit. Mama lui, de îndată ce a ieșit din biserică, a explicat unui monah cum l-a văzut pe Părintele Iacov, atunci când a scos acel strigăt. Tot timpul cât a citit exorcismele Starețul era ridicat cam cu o jumătate de metru deasupra pământului și călca pe un pitic negru, cu coarne și coadă.

La mănăstire aduceau demonizați, dar aduceau și bolnavi psihic de diferite grade. De multe ori este foarte greu, chiar nespun de greu să deosebească cineva când nefericitul om este bolnav psihic și când este stăpânit de diavol. Părintele Iacov avea harisma deosebirii duhurilor și potrivit cu cazul ce-l avea, spunea:

- Acesta trebuie să meargă la medic.

- Acesta, fiul meu, are diavol (așadar avea nevoie de exorcisme).

Mulți au ascultat aceste exorcisme, iar unii au consemnat dialogurile dintre Părintele Iacov și diavoli. Diavolii vorbeau prin gura demonizaților, care înjurau urât și adeseori arătau că știu lucruri pe care oamenii nu le cunoșteau. Demonizata Panaghiota se lovea pe sine și nu voia să meargă la Părintele Iacov, pe care spunea că o să-l orbească în noaptea aceea ca să nu mai poată citi. Dimineața Starețul a întrebat-o de numele ei, iar ea a răspuns: Osman. O altă demonizată a răspuns că o cheamă Veliar. Atunci Starețul îi spuse:

- Tu, Veliar și tatăl tău sunteți niște mincinoși. Și tatăl tău este Beelzebul.

- Da, așa se numește și mă bate ca să fac rău; nu mai pot răbda.

- Acum, porunci Starețul, vreau să pleci din Panaghiota.

– Să plec? spuse Panaghiota. Să plec, bătrân ciolănos?

– Să te duci în munți, continuă Starețul.

Atunci Panaghiota spuse cu amărăciune:

– Să nu mă duc în munți, ci să mă duc în vreun om...

Starețul îi puse Capul Cuviosului pe capul ei.

– Îmi rupi coarnele... Te războiesc de 65 de ani. Nu te pot arunca în nici un păcat ca să te duc în iad. Vă rugați la acest bătrân (la Cuviosul David), altfel v-aș fi distrus.

Apoi diavolul a schimbat tactica și striga Starețului:

– Ești sfânt... Aveți un sfânt aici și nu vă dați seama.

Dar Starețul i-a închis gura imediat:

– Spui astea să mă înșeli, dar nu poți... Sunt pământ și cenușă... Sunt un netrebnic...

Diavolul știa bine aceasta, dar se împotrivea și mărturisirea cu răutate:

– Smerenia asta, măi încornoratule, mă arde... Pleacă de aici...

În aceeași vreme, niște părinți și-au dus la mănăstire pe fiica lor care nu voia să intre în biserică. Iar când Starețul a ieșit cu Capul Cuviosului, îndrăcita a răbufnit:

– Taci, să nu te aud, ramolitule. Să piei, zicea fata lovindu-se înfricoșător. Sunt țiitorul lumii, striga diavolul cu gura ei. Țin Atena în mâinile mele... Ceea ce am vrut am făcut... I-am tuns pe preoți... Războiesc de mulți ani mănăstirea... Vă păzește bătrânul acela (Cuviosul David) aici înăuntru. Nu te pot prinde în cursă. Uită-te la picioarele tale că ți-au putrezit (într-adevăr venele picioarelor Starețului erau putrede și nu circula sângele prin ele). Să deznădăjduiești! Spune că ești sfânt ca să te duc în iad!

Atunci Starețul i-a spus:

- Nu sunt sfânt, ci Domnul a spus "fiți sfinți". Fac ce pot. Sunt un om de lut.

- Ce să-ți fac, țăpule de popă? – spuse îndrăcita cu o nouă răbufnire. Ai smerenie și ai înăuntrul tău pe Hristos, altfel te-aș fi distrus. Atâtea boli am adus asupra ta și tu tot mai insiști...

Un alt demonizat spunea cu fală:

- Am opt mii de vrăjitori sub ascultarea mea.

Starețul l-a întrebat cum intră în oameni, iar el a răspuns că intră în cei "care nu au credință. Intră așa ca un fum".

Odată citea exorcisme unei demonizate ce fusese adusă la Stareț de soțul ei, care era polițist. Se părea că s-a liniștit și Starețul a întins mâna s-o salute. Atunci aceea a spus cu mânie:

- Diavolii apucă mâna preotului care liturghisește?

Doi tineri au adus din Veria pe mama lor demonizată. Atunci s-a întâmplat să fie în mănăstire și mitropolitul Samosului. La un moment dat, când se părea a fi liniștită, femeia spuse batjocoritor:

- Iacove!... Ciolănosule!... Părinte Iacov, ești sfânt! Lumea te cinstește ca pe un sfânt.

Atunci Starețul a spus cu vocea ridicată:

- Sunt om de lut și păcătos.

După puțin femeia a devenit agresivă și a început să zgârie pe mulți pe față. A încercat să facă la fel și Starețului, dar el a oprit-o cu Capul Cuviosului David.

Un alt demonizat ce se împotriva și tremura la rugăciunile Starețului, striga:

- Taci, Iacove! Taci, ciolănosule! Ca un fum intru în om și tot ca un fum ies... Mă tem și mă cutremur de pu-

terea Crucii... Când creștinii o fac eu fug... Iar atunci când pleacă harul lui Dumnezeu, intrăm noi.

În toate cazurile de demonizați, fără excepție, Starețul citea exorcismele având Capul Cuviosului. În felul acesta se păzea și pe sine de lauda oamenilor. Nu puteau spune că însuși Starețul îi scotea pe diavoli, deoarece întotdeauna îl puneă înainte pe Cuviosul David.

Îngrozitoare pentru toți cei de față devenea priveliștea atunci când demonizații urlau ca animalele, înfricoșați și biciuiți de rugăciunile Părintelui Iacov.

Demonizații care se eliberau de satana veneau adeseori la mănăstire ca să mulțumească și să se închine. Numai că mulțumirile nu erau un lucru atât de simplu pentru Stareț. Într-o zi monahii s-au mirat când Starețul n-a luat bani pentru traista sa de la mama unui copil, pe care îl slobozise de diavol, căci așa cum observase Starețul, satana intrase în bani.

– Eu am scos diavolul din copil și tu vrei să-l bagi în mine?

Această harismă de a-l elibera pe om de diavol constituie dovada vădită că stăpânirea satanei în lume, în om și în natură este vremelnică și se poate desființa. Și fiindcă prin minunile Cuviosului David ea se desființează în chip vădit, de pildă în cazul izgonirii diavolilor din oameni, înseamnă că într-adevăr cuviosul trăiește împărăția lui Dumnezeu și arată puterea acestei împărății în lume. Așadar împărăția lui Dumnezeu există și se poate realiza zilnic, fie și în parte.

**În fiecare clipă aștepta moartea.
"Cine ești tu, bre analfabetule Iacov?"**

După 1987, moartea îl aștepta în fiecare clipă. Embolii, tromboze și altele îl amenințau în fiecare zi. Starețul știa aceasta, dar nu ceda deloc în fața lor. Întâietatea o dădea rugăciunii și mărturisirii. Chiar și în starea aceasta gravă în care se afla, nu dormea atunci când voia să liturghisească, ci priveghea rugându-se. De aceea în orele de dimineață, după rugăciunile îndelungate, nu voia să vorbească cu nimeni, pentru că simțea în inima sa dulceața experiențelor dumnezeiești.

Dar și atunci când nu liturghisea, adeseori cobora la biserică tăcut, fără să vadă sau să ia aminte la cineva. Se așeza în strana stărețească din fața icoanei Domnului și a Sfântului Ioan Botezătorul, dar mintea și inima lui erau în altă parte și vedeau altceva. Fața îi era nemișcată, dar răspândea o lumină mai intensă decât cea obișnuită. În astfel de momente fața lui te înmărmurea și nu îndrăzneai să-l deranjezi. Atunci când venea vremea, cânta cu vocea lui plăcută și îngerească: "Cuvine-se cu adevărat". Și așa cum cânta, acea expresie a feței sale te făcea să crezi că o vede pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu înaintea lui. Aceste lucruri dumnezeiești le "suferise" și altădată. În vremea slujbei de dimineață își lăsa strana, se închina la Sfântul Ioan Botezătorul și se

ducea să stea cu evlavie lângă cutia cu Capul Cuviosului David, unde făcea nenumărate închinăciuni. Îl vedea pe Cuviosul David viu, plecând și venind... și mergea să-i facă închinăciune. Însă de îndată ce termina, ca să nu fie surprinși frații de cele ce le făcea la cutia cu Sfintele Moaște, pleca nepăsător prefăcându-se că ar căuta ceva în sertarele pangarului sau aprindea vreo lumânare. După aceea se întorcea în strana sa. În anul 1990 spunea monahului I. despre aceste trăiri ale sale din biserică:

– Dacă aş spune cele pe care le văd aici înăuntru și le aud de la sfântul, ar trebui să se scrie cărți întregi. Dar nu se pot scrie... Dacă vi le-aș spune, ați fugi toți din biserică.

După Sfânta Liturghie își bea cafeluța, dădea monahilor binecuvântarea pentru ascultări și se retrăgea. De multe ori ucenicii lui îl vedeau neliniștit. Se întreba cu voce tare sau întreba dacă a venit cutare sau cutare. Frații se mirau, deoarece nu așteptau nici pe unul nici pe celălalt. Însă cei așteptați de Stareț veneau cu siguranță, fie și cu întârziere. Într-o zi, fără să-i telefoneze, Starețul îl aștepta la mănăstire pe domnul D. T., consilier la Curtea de Casație. Și fiindcă acela întârzia, Părintele Iacov a mers în biserică și a rostit cu voce tare în fața icoanei cuviosului:

– Părinte David, du-te, te rog, și vezi ca nu cumva să se fi întâmplat ceva și să aibă nevoie de ajutor.

Și într-adevăr, pe drum acela a trecut printr-o mare primejdie, dar Sfântul David a preîntâmpinat răul și consilierul a ajuns cu bine la mănăstire.

După-amiază, în același chip a așteptat și pe părintele A., care venea la mănăstire să întrebe despre o oarecare problemă. Starețul îl aștepta la poarta mănăstirii, iar când

părintele A. a ajuns, i-a spus cum să procedeze, fără ca acela să-i spună ceva. Citea încă și gândurile cele mai ascunse ale oamenilor și adeseori le spunea unora: "Aceasta pe care o ai în minte să o faci", iar altora: "Lucrul la care te gândești să nu-l faci".

Și cu toate că stătea închis în sărăcăcioasa lui chiliuță și nu putea merge cu ușurință, știa ce se întâmpla în mănăstire. Într-o zi s-a întâmplat ceva și Starețul, supărându-se puțin, a spus:

- Dar eu ce fac aici înăuntru, părinte? Pe toate le văd. Pe cei ce vin la mănăstire, telefoanele, ce spuneți închinătorilor... Pe toate le văd din chilia mea.

Deși starea sănătății lui continua să se înrăutățească, Starețul era hotărât să le rabde pe toate. Dacă îl întrebai: "Ce faceți, Părinte Stareț?", întotdeauna îți răspundea: "Bine", iar uneori mai adăuga:

- Simt mereu o strângere în piept și mă cuprind sudoarele... Dar nu-i nimic, unul de o boală, altul de alta, toți vom pleca din lumea aceasta vremelnică. Și vom merge în ceruri înaintea Dreptului Judecător. Dar lucrul cel mai rău pentru mine este că n-am făcut nimic pentru Domnul și nu știu ce răspuns voi da lui Dumnezeu...

Dar Dumnezeu avea altă părere și o arăta prin harismele pe care le dădea Starețului. Până și bună mireasmă răspândea Starețul în vremea spovedaniei. Și sunt mulți cei care au trăit aceasta și o mărturisesc. De fiecare dată când vedea că îl vizitează persoane distinse și cu nume mare, spunea monahilor:

- Ați văzut, ați văzut câtă lume adună Cuviosul David? Cât de mult îl cinstește lumea?

Iar înaintea celor cu funcții înalte începea să-și facă autocritica:

- Știți ce îmi spun, atunci când văd că vin și înge-nunchiază înaintea mea (pentru spovedanie)? "Cine ești tu, bre analfabetule și neînsemnatule Iacov, că vin și înge-nunchiază înaintea ta atâtea persoane înalte, profesori universitari, consilieri la Curtea de Casație, funcționari la Curtea de Apel?".

Înaintea clericilor, fii lui duhovnicești, autocritica mergea mai departe, încât spunea despre sine:

- Ah, păcătosule Iacov, ești un netrebnic și lumea crede că ești ceva...

Cât despre minunile vindecărilor, ele se înmulțeau continuu.

Fotiniei, care suferea de mulți ani de o boală nevindecabilă, la sfârșitul spovedaniei i-a spus:

- Nu te măhni, Fotinia, până mâine se va rezolva.

Și într-adevăr, dimineața nu mai exista nici urmă de boală.

În același fel s-a vindecat o preoteasă tânără ce avea patru copii.

Un copil de 13 ani avea cancer la limbă. A făcut semnul crucii peste el și s-a făcut bine.

S-a rugat pentru multe perechi de tineri ce nu aveau copii, iar după ce dobândeau, mergeau la mănăstire să-i mulțumească. Cerea însă și de la aceștia rugăciune și nevoință duhovnicească.

Unei tinere perechi din Halchida, învățători amândoi, le-a spus să postească, să se roage mult, iar în sâmbete să facă Sfânta Liturghie*... "și veți veni cu copilașul la

* Adică să suporte toate cheltuielile Sfintei Liturghii.

mănăstire". Și într-adevăr au venit cu copilașul la mănăstire.

Unei alte perechi, care îi ceruse ajutorul, i-a spus:

– Terminați biserița ce ați început-o și veți face copii.

Și au dobândit și aceștia copii. Aceste semne dumnezeiești, precum și ajutorul minunat față de credincioșii îndurerați erau foarte multe.

Adeseori vedeai intrând în mănăstire oameni plângând sau mergând în genunchi prin curte până ce îl întâlneau pe Părintele Iacov, căruia îi revărsau recunoștința lor. Într-o zi a intrat cineva în mănăstire în pijama. Toți s-au mirat de aceasta, dar omul era profund emoționat. Până să coboare Părintele Iacov, acela a explicat situația lui unui preot ce vizita mănăstirea. Avusese o problemă foarte serioasă la un picior, pe care trebuia să-l taie, să-l curețe și apoi să-l pună la loc. Bolnavul, așa cum fusese programat, s-a dus la spital ca să-i taie piciorul. Medicul responsabil a cerut să-i vadă piciorul pentru ultima dată și văzându-l a rămas mut de uimire. Nu-și putea crede ochilor. Atunci medicul s-a supărat crezând că bolnavul s-a dus în altă parte și și-a făcut operația. A întrebat apoi cu asprime dar și cu mirare cine i-a făcut operația. Iar bolnavul i-a explicat că nimeni.

– N-am fost nicăieri, ci am venit să mi-o faceți dumneavoastră.

Medicul a examinat piciorul cu luare aminte și s-a încredințat nu numai că operația fusese făcută, dar și că tăietura arăta ca și cum ar fi fost făcută de cel mai bun chirurg din lume; și i-a spus numele. Când bolnavul a auzit acestea, s-a pierdut cu totul. Atunci medicul l-a întrebat:

– Înainte de a veni aici, ai fost pe la vreo mănăstire?

- Da, a răspuns acela.

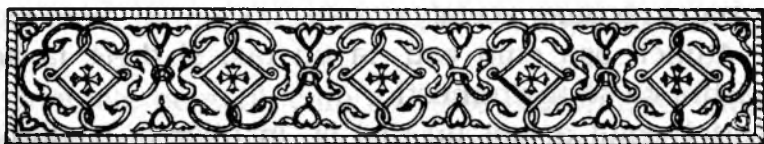
- Atunci, așa cum ești, ia un taxi și du-te la acea mănăstire ca să mulțumești.

Astfel omul a luat un taxi și, în pijama, a ajuns la mănăstire să mulțumească fericitului Stareț Iacov, care se rugase să se facă bine și fără operație.

Când Starețul nu se mai putea mișca din pricina crizelor sau când lipsea, atunci părintele Chiril citea rugăciuni la bolnavi și îi însemna cu Capul Cuviosului David în chipul Sfintei Cruci. Astfel în 1987 s-a vindecat un ofițer ce avea cancer la plămâni, care nu se vindecă, nici nu se operează. Părintele Chiril l-a însemnat cu Capul Cuviosului David și ofițerul a simțit că ceva iese din el. Deja se vindecase.

În vara anului 1988 a vizitat mănăstirea Vartolomeu, mitropolitul de atunci al Calcedonului, iar acum patriarh ecumenic. Starețul i-a dăruit acestuia o icoană, iar patriarhului Dimitrie i-a trimis o ramură de busuioc ca "să se roage pentru mănăstirea noastră".

'Elefterie nu va muri!'

La începutul anului 1989 Starețul s-a mâhnit mult datorită încercărilor prin care treceau persoanele lui iubite. Părintele Ioan, preotul Bisericii Cuviosului Ioan Rusul, de îndată ce s-a întors din America, unde se operase, i-a telefonat din Procopi. Operația de inimă a reușit mai presus de așteptări. Cuviosul Ioan se afla acolo și supraveghea intervenția medicală. Medicul chirurg a mărturisit că o oarecare putere îi conducea mâna. În ciuda iernii și a sănătății lui nenorocite, Starețul a pornit să-l viziteze pe părintele Ioan și ajungând la el i-a mai cerut și iertare:

– Iertați-mă că vă deranjez, dar n-am putut să nu vin la slujitorul dumnezeiescului Ioan.

Oamenii au avut impresia că a intrat în casa lor un înger plin de o lumină pașnică. Prefăcându-se că vrea să vadă picioarele părintelui Ioan, de unde-i scosese venele pentru operația de inimă, Starețul a căzut la pământ și i le-a cuprins, gest care l-a șocat pe preot. Fericitul Stareț era aproape de moarte, dar cinstea pe preoți mai mult decât îi cinstea atunci când era copil, pe când credea că nu au trupuri și nevoi materiale.

După 15 zile au venit din Halchida niște vești și mai rele. La începutul lui februarie, lui Elefterie M. i s-a des-

coperit o boală de sânge înfricoșătoare, care a progresat în leucemie și septicemie. Medicii erau descurajați de starea sănătății lui Elefterie, care era teolog și cântăreț, fiu duhovnicesc foarte iubit al Starețului. Atunci prietenii lui au alergat la mănăstire și au spus Starețului părerea medicilor: "Elefterie va muri, Părinte". Auzind acestea, Părintele Iacov i-a lăsat pe toți și s-a dus la biserică. A citit Paraclisul, s-a rugat mult, după care s-a întors la prietenii lui Elefterie și le-a spus:

– Elefterie nu va muri, ci va trăi, iar peste două luni și jumătate va veni să cânte la mănăstire.

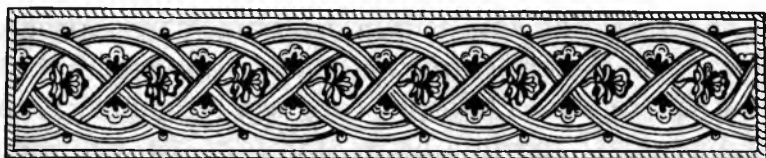
Și într-adevăr, așa s-a și petrecut. Dar necazurile lui Elefterie nu se terminaseră încă. Medicii au recomandat ca ultimă soluție transplantarea măduvei spinării și aceasta la un centru special din Paris. Dar înainte de a pleca la Paris, după Paștile anului 1990, Elefterie s-a dus la Stareț, căruia i-a explicat situația. Un val de mâhnire a căzut pe fața Starețului, care a căzut în genunchi și s-a rugat multă vreme înaintea Mântuitorului răstignit. Deși Elefterie era de față, nu auzea nimic. După un timp Starețul s-a ridicat ușurat și a spus cu siguranță:

– Fiul meu Elefterie, nu se va face transplant.

Și a repetat aceasta de trei ori cu tărie. Elefterie însă i-a explicat că toate sunt pregătite, și donatorul așteaptă...

– Nu, fiul meu. Ți-aș fi putut spune să nu mergi deloc (la Paris). Dar du-te, pentru că și medicii sunt oamenii lui Dumnezeu! Însă transplantul nu se va face.

La Paris au făcut consultații noi și medicii au constatat că diagnosticul de mai înainte nu mai era valabil, pentru că lucrurile se schimbaseră. Așadar nu mai era nevoie de transplant.

Priveliștea raiului

Starețul s-a învrednicit și de altfel de daruri. Cândva a gustat din bucuria raiului, desfătându-se lăuntric prin privirea frumuseților lui. Aceasta s-a întâmplat pentru prima dată, se pare, în 1989. Nu înțelegea semnificația cuvântului Domnului: "În casa Tatălui Meu multe locașuri sunt", și de aceea l-a cerut să-i descopere aceasta. Iar Dumnezeu i-a împlinit cererea. Odată, pe când stătea în genunchi în chilia sa, și-a încrucișat mâinile pe piept și i-a povestit cu nespusă veselie lui D. T.:

– Ieri, iubitul meu Dimitrie, am fost răpit deodată la cer într-o grădină frumoasă, unde erau violete de multe culori și diferite alte flori. Acolo unde mă aflam nu călcam pe pământ, ci stăteam în aer. Era acolo și un alt monah, cu rasă, care îmi arăta niște căsuțe frumoase și îmi spunea: "Înaintează, Iacove!". "Dar cum să înaintez, căci nu este cărare și voi călca și strica florile". Dar un alt călugăr mi-a spus: "Nu te teme! Florile acestea nu se strică. Înaintează!". Înaintam și florile nu se stricau.

Glasul său, spunea D. T., era schimbat, fața lui era plină de pace, având acel surâs dulce de neuitat.

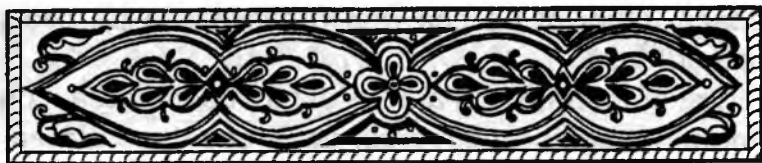
Cu cât se apropia mai mult de sfârșitul vieții lui vremelnice, cu atât trăia mai multe experiențe de acest fel. Și cugetând la ele nesocotea orice desfătare

lumească, chiar și pe cea mai firească sau pe cea mai neprimejdioasă.

Din recunoștință, L. i-a adus și i-a pus înaintea icoanei Domnului răstignit un covoraș, deoarece după atâtea ore zilnice de rugăciune făcută în genunchi, i se răneau genunchii și il dureau. Dar de îndată ce a văzut covorașul s-a supărat și l-a scos afară:

– Iacov este călugăr de 40 de ani... Și acum să pună covor?

'Vei deveni patriarh...'

Starețul disprețuia tot ceea ce aducea desfătare duhovnicească. El se nevoia și căuta numai desfătarea duhovnicească, pe care i-o dădea Dumnezeu în timpul nopților prin experiențe sfinte, dar și prin închinători. Unul dintre aceștia a fost și Vartolomeu, mitropolitul Calcedonului. La 2 octombrie 1989 a liturghisit în mănăstire. Starețul s-a bucurat în mod deosebit și i-a proorocit încă de atunci, pe când patriarhul Dimitrie nu avea încă vreo problemă serioasă de sănătate:

– Prea Sfinția Voastră veți deveni patriarh! Veți păstori Biserica lui Hristos și vă doresc să vizitați Mănăstirea Cuviosului David și ca patriarh.

Peste doi ani s-a pus problema alegerii noului patriarh, căci smeritul Dimitrie adormise în Domnul. În octombrie 1991 Starețul l-a întrebat pe părintele P. și a aflat că multe din cele referitoare la alegere depind și de guvernul turc, care poate șterge numele unor mitropoliți sinodali din catalogul candidaților. Atunci a coborât în Biserică și s-a rugat Cuviosului David. După ce a ieșit, a spus părintelui P.:

– Eu, părintele meu, am făcut rugăciune către Cuviosul David și i-am spus: "Tu, Sfinte David, m-ai ascultat în toate cele ce ți-am cerut. Nu știu ce vei face, dar du-te în

Turcia și incurcă-i pe turci și hârtiile lor. Și îngrijește-te ca părintele Vartolomeu să iasă patriarh".

Mai târziu, când l-au înștiințat că Vartolomeu a fost ales patriarh, plin de bucurie, s-a ridicat în picioare, și-a făcut cruce și a spus de trei ori: "Slavă Ție, Dumnezeuule!"

Fiind tânăr, în 1961 a prăznuit canonizarea Sfântului Nectarie. Iar de atunci sfântul a început să-l mângâie în multe feluri pe Părintele Iacov. A făcut-o și la pomenirea lui, la 9 noiembrie 1989, atunci când Starețul liturghisea în paraclisului Sfântului Nectarie din mănăstire. În dimineața aceea, Starețul a stat în genunchi înaintea icoanei lui Hristos până ce a început Sfânta Liturghie. Dar nu numai pentru el însuși, ci și pentru puținii oameni care erau în biserică Liturghia a fost deosebită, căci toți au trăit clipe înălțătoare, urmărind pe Stareț cum liturghisește. După aceea el însuși a dat explicația:

– Spre sfârșitul Doxologiei, fiilor (în timp ce era încă în genunchi înaintea lui Hristos), l-am văzut, iertați-mă, pe Sfântul Nectarie. Era vesel și a cântat și el împreună cu noi "Sfinte Dumnezeule....". După aceea, vă puteți da seama cum am continuat eu Liturghia...

Într-un chip asemănător îl vedea în biserică și pe Cuviosul David. Într-o duminică, în timp ce îi cânta troparul, l-a văzut în chip de călugăr binecuvântând de lângă icoana Domnului răstignit. Starețul vedea foarte adesea sfinți și îi dădea impresia că faptul acesta constituia hrana lui. Trăia numai pentru asta. Astfel se explică de ce neglija atât de mult hrana materială, care îi era puțină și se împuțina din ce în ce mai mult. Trăia ca un înger. Și de multe ori s-a întâmplat ca unii să îl vadă pe Stareț ca sfânt

sau inger, dar mai ales în al doilea chip. Voi povesti un caz semnificativ.

În ajunul Nașterii Domnului tânărul monah E. se afla afară, lângă bucătărie. Aruncând o privire în cealaltă parte, spre chilia Starețului și a părintelui Chiril, starețul actual, l-a văzut pe Părintele Iacov că se îndreaptă spre bisericuța Sfântului Haralambie. Acolo s-a oprit și s-a întors spre ușa bisericuței și spre curte. Deodată a strălucit, s-a transformat în inger și s-a făcut cu totul lumină și slavă minunată. Peste puțin timp Starețul cobora scările ca un om obișnuit.

Mucenie trupească, dar și stihuri

Anii 1989 și 1990 au trecut mucenicește. Crizele Ape care le suferea se înmulțeau. De asemenea mersul o dată la trei luni la spitalul din Atena era chinuitor pentru el. Acolo îl cercetau mulți creștini și deși se obosea nespus de mult, nu-i respingea pe oameni. Pe cei mai mulți îi primea stând în pat, le asculta durerea, se ruga să se vindece și dădea și bani atunci când era nevoie. Într-un plic sub pernă erau bani pe care îi lăsa vizitatorii. Acolo l-a spital mergeau să-i mulțumească oameni care se vindecaseră prin rugăciunea lui sau care trecuseră peste diferite greutăți. Toți voiau să-i ceară ceva sau să-i mulțumească într-un oarecare fel.

Medicii nu știau ce să facă, în ce fel să procedeze. Vedeau că în organismul lui nimic nu funcționează cum trebuie, dar cu toate acestea Starețul trăia. Și încă trăia la munte, acolo unde era zăpadă, gheață și umiditate. Medicul Kremastinos D. a fost nevoit să spună că "Bunul Dumnezeu îl ține pe Stareț în viață". Și nu era numai inima. Prin picioarele lui învinețite și negre nu se făcea circulația sângelui. Le târa și le mișca ca pe niște corpuri străine.

În această stare Starețul a intrat în anul 1990, care a început cu o minune: vindecarea lui Costache Papapolihiro. Acesta este nepotul părintelui Hrisostom (din Sparta), pe care Starețul îl iubea foarte mult. În ajunul Anului Nou micuțul Costache a prezentat o urticarie cu sânge, o boală înfricoșătoare, de care scapă unul la zece mii. Părinții lui au făcut Anul Nou cu plânset și bocet. Așa i-a aflat părintele Hrisostom, care apoi a alergat la Stareț plângând. Acela, la rândul lui, a alergat la Cuviosul David și i-a spus:

– Bătrâne, coboară imediat! Ia-l și pe Sfântul Ioan și duceți-vă la nepoțelul părintelui Hrisostom!

Când au făcut a treia consultație medicii au fost șocați. Costache se vindecase cu desăvârșire.

Starețul îl iubea foarte mult pe părintele Hrisostom și atunci s-a ivit prilejul ca el să-și exprime talentul și sensibilitatea sa deosebită. Cuvântul concis al Starețului, așa cum îl vedem în numeroasele sale scrisori, are frumusețea lui. Iar că frumusețea aceasta depășește foarte mult cunoștințele școlii primare, este un lucru vădit. Dar a scrie stihuri și încă pe o temă dată presupune un talent care în alte condiții ar fi putut spori mult mai mult. Astfel, atunci când părintele Hrisostom a plecat mâhnit de la mănăstire, Starețul i-a spus niște stihuri pentru a-l mângâia. Unele erau noi, altele preschimbate după cele pe care le învățase de la părinții lui în îndepărtatul Libisi și pe care le rosteau la Farakla ca să mai uite de necazuri.

Iată trei dintre acestea*:

* Firește, în traducerea românească ele apar ca versuri albe, neputând reda în întregime marea sensibilitate și împreună pătimire a Starețului (n.ed.).

A plecat Hrisostomelul meu
Acolo-n munte, în depărtare,
Și i-am rugat pe arbori să-i țină umbră
Căci dânsul este lauda mea,
Anaforă sfântă pe disc de argint.

Tot pomul este pom
Și toate apele sunt ape
Dar de la om la om
Deosebirea este mare.

Multe sunt necazurile mele
Precum zăpada de pe Pilios;
Până să se topească cea veche
O alta nouă se depune.

Am căutat aceleași stihuri sau într-o câțva asemănătoare în dialectul libisian, așa cum le-a adunat și publicat M. Delisavas ("Folclor din Makri și Libisiul Likiei din Asia Mică", Atena, 1988), dar n-am aflat vreo legătură tematică directă. Aceasta înseamnă că atunci când voia, Starețul alcătuia stihuri cu multă ușurință. Desigur, peisajul pitoresc al muntelui Pilios, Starețul se poate să și-l fi amintit dintr-un oarecare alt stih, pe care cândva l-ar fi auzit de la părinții lui.

Starețul era foarte sensibil la mâhnirea oamenilor care îl vizitau. Știa bine că ea constituie boala cea dureroasă a lumii de astăzi. Iar aceasta i-a spus-o într-o zi însuși Cuviosul David, atunci când Starețul l-a văzut ieșind din icoana lui:

– Astăzi cea mai mare boală este mâhnirea.

Când îl vedeai pe Stareț vesel, în ciuda bolilor lui înfricoșătoare și incurabile, atunci înțelegeai că biruise lumea și mânia ei. De altfel aceasta o spunea adeseori, dar fără s-o explice teologic:

– Inima mea este ca o grădină.

Cum putea fi ca o grădină cu atâtea chinuri o știau numai el, Cuviosul David și Dumnezeu. Ajunsesese la o astfel de măsură a nepătimirii duhovnicești, încât se mâhnea pentru durerea celorlalți și nu-i mai păsa de durerea sa. Într-o vreme de iarnă grea, atunci când el însuși suferea mult, a fost auzit vorbind cu o păsărică:

– Cât de mult mi-e milă de tine, că ți-e frig! Eu port ciorapi, am acoperământ și căldură. Ah, de-aș fi putut să vă adun pe toate într-o cameră, să vă dau de mâncare și să vă încălzesc... Dar, vedeți, vă temeți de mine...

Apoi văzând cum păsărica și-a băgat capul sub aripă, a continuat:

– Dar Dumnezeu s-a îngrijit și de voi... V-a dat aripi...

Aproape zăvorât, dar cu mult har dumnezeiesc

Pe măsură ce anul 1990 trecea, pe atât se măreau și greutatea. Fie și numai puțină mișcare îi pricinau probleme înfricoșătoare. Sufocările, insuficiențele respiratorii, nădușelile... erau fără sfârșit. Ieșea din chilie din ce în ce mai puțin, dar cel mai rău lucru pentru nevoitorul, care altădată nu se culca nici 2 ore în 24, era că acum trebuia să doarmă de nevoie. Desigur, nu înceta să rostească Rugăciunea lui Iisus, dar se simțea foarte rău. De aceea, de îndată ce își revenea, se ridica, își pune epitrahilul, îngenunchia și începea paraclisele și celelalte rugăciuni. Apoi se ruga cu Rugăciunea lui Iisus. Ținea metania în mâna stângă, își pleca puțin capul spre dreapta, își alipea adeseori cotul drept de dulapul de lemn și ore întregi spunea: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul"

Monahul care îl slujea îl auzea rostind cu sete rugăciunea. Uneori auzea cum rugăciunea iese cu mare silire, de parcă s-ar fi cutremurat toată ființa lui. Alteori însă, deschizând cu grijă ușa, auzea cum rugăciunea îi ieșea pașnic, ușor, odihnitor, ca și cum s-ar desfăta de cuvintele ei. Atunci îl vedea schimbat. Ochii, fruntea...

aveau seninătate, bucurie..., iar barba sa bogată și albă îi strălucea... Monahul stătea și îl privea cu sfială, însă Starețul simțindu-l, îi spunea:

– Nu mă urmări, fiule! Am făcut și eu o simplă cerere!

Dar de cele mai multe ori Starețul ascundea și lucrul acesta, răspunzând într-o doară:

– Iată, fiule, stau aici și mă odihnesc.

Nu voia să spună că se roagă cu Rugăciunea lui Iisus și nu dădea sfaturi despre ea.

Monahul însă revenea, deoarece mulți veniți din depărtare sau alții prin telefon îi cereau să spună Starețului să se roage pentru ei. Iar atunci când monahul îi explica pe scurt cazul bolnavului de cancer, al celui ce nu avea copii, al bolnavului psihic, al celui grav bolnav sau al deznădăjduitului, ridicându-și mâinile în sus, Starețul spunea:

– Pomenește, Doamne, pe robul tău, care suferă în Londra de cancer! Tu știi cum îl cheamă.

Monahul rămânea uimit de modul acesta de rugăciune, iar într-o zi l-a întrebat cu curaj:

– Dar bine, Părinte, așa te rogi?

– Fiule, Dumnezeu nu vrea flecăreli, ci vrea inimă curată și simplitate.

De altfel, cererile deveniseră atât de multe, încât nu mai prididea, oricât ar fi dorit, să dăruiască timp suficient fiecărui caz. Se afla la strâmtorare cu scrisorile ce i se adresau și în care i se cerea să se roage pentru mii de probleme și boli. La multe răspundea pe scurt și se ruga, dar altele rămăneau. Pe acestea le lua, le ducea la Cuviosul David și îi cerea să se milostivească și să alerge la diferitele nevoi ale oamenilor.

- Vezi, părinte, cele pe care le cer oamenii! Știi și numele lor. Le am aici. Îngrijește-te să aranjezi toate problemele...

Începuse să primească oameni mai puțini și pentru mai puțin timp. Ei insistau, dar era cu neputință. Închinătorii care plecau din mănăstire și care reușiseră să-l vadă pe Stareț simțeau că pleacă din rai. Atât de mult încuraja prezența, fie și scurtă, a Starețului și atât de mult însemna lipsa lui.

Revărsare de bună mireasmă vreme de trei zile

Tânărul monah N. trăia sub oblăduirea Starețului. Toți monahii trebuie să aibă dăruire și încredere desăvârșită în starețul lor. Și într-adevăr, toți monahii din mănăstire aveau această încredere în Părintele Iacov, Starețul lor. Puțină mângâiere întărește întotdeauna chiar și pe cel mai desăvârșit. Dar iată că monahul N. s-a învrednicit să o aibă din belșug timp de trei zile fără întrerupere.

Era într-o duminică după-amiază, în data de 17 iunie 1990 și trebuia să aranjeze magazia de alimente. În timp ce lucra acolo, Starețul a intrat pe neașteptate. Părintele N. i-a făcut metanie și a luat binecuvântare de la el, dar în aceeași clipă în toată magazia s-a făcut simțită o mireasmă nespusă. Monahul uimit se întoarse să vadă de unde vine dar între timp Starețul dispăruse. Era pentru prima dată când monahul acela trăia o astfel de stare și de aceea mintea i s-a umplut de semne de întrebare.

În seara aceleiași zile a mers la trapeză și Starețul. La un moment dat monahul N. a fost inundat din nou de o bună mireasmă, care devenea din ce în ce mai puternică. Atunci a întrebat:

– Părinților, simțiți cumva o bună mireasmă?

Toți l-au privit cu uimire și i-au răspuns "nu". Și fără să-și dea seama, i-a aruncat Starețului o privire întrebătoare, iar acela și-a plecat capul ca un vinovat.

În ziua următoare, adică luni, au citit, precum făceau de obicei, pavecernița în chilia Starețului. La sfârșit a făcut metanie și părintele N. pentru a lua binecuvântare, dar din mâna Starețului a ieșit iarăși o mireasmă puternică. Atunci i-a întrebat și pe ceilalți dacă au simțit și ei acea mireasmă, dar aceia i-au răspuns că "nu".

La această a treia izvorâre de mireasmă monahul N. s-a înfricoșat. Se gândea să-l întrebe pe Stareț, căci se temea ca nu cumva să fie lucrarea satanei, dar nu știa cum s-o facă. A doua zi, marți, a cerut voie Starețului să-i spele o mică bucată de mușama, pe care acela își punea picioarele sale învinețite pentru frecție sau pentru ca să i le examineze medicul. Mușamaua însă era curată și Starețul nu i-a dat voie. Dar monahul a insistat și Starețul a cedat. Atunci părintele N. a luat-o și s-a dus la cișmea ca să o spele. Și în timp ce mergea cugeta cu umilință că pe acea mușama stau "picioarele cele îndurerate și chinuite ale sfântului meu Stareț". Dar nu a apucat să-și termine gândul și să ajungă la cișmea, că iarăși a simțit o mireasmă puternică, care îl izbea în față ca un vânt puternic de iarnă. Lucrul acesta l-a răscolit atât de mult, încât era gata să izbucnească în plâns. S-a întors repede la chilia Starețului și i-a explicat ce a simțit trei zile la rând:

– Este de la Dumnezeu, Părinte Stareț? Părinte Stareț, ești sfânt!...

Nu a apucat să termine, deoarece l-a oprit Starețul și i-a spus cu multă seriozitate, plecându-și privirea în jos:

– Fiul meu, noi ne vom face cruce... Și ce va spune Dumnezeu, fiul meu.

Vedenia de la praznicul Schimbării la Față

Lunile iunie și iulie s-au scurs cu obișnuitele suferințe. Monahii S. și I. au devenit păzitori mai aspri ai Starețului, căci nu-l lăsau în mijlocul lumii, care îl înconjura de îndată ce îl vedea. Luna august a venit cu bucuria mării sărbători a Schimbării la Față. În Mănăstirea Cuviosului David se face hram mare la această dată. Atunci vine lume multă, mai multă decât la 1 noiembrie, la pomenirea Cuviosului David. Când Starețul vedea multă lume în mănăstire se bucura nespus de mult. Se bucura când vedea lumea închinându-se Domnului și cinstind pe Sfântul David.

De la amiaza zilei de 5 august a început să vină multă lume, care se înmulțea din ce în ce mai mult. Starețul a ieșit din chilie și a stat o clipă la ușă privind lumea. S-a umplut curtea, s-au umplut și balcoanele, s-a umplut și Părintele Iacov de bucurie. Și deodată a început să se roage:

– Sfinte al meu David, vino ca să binecuvintezi!

Peste puțin a coborât încet-încet la biserică, unde s-a săvârșit vecernia în chip sărbătoresc. Au făcut litanie, apoi s-au întors și s-au oprit înaintea bisericii pentru

rugăciune și litie. Acolo însă, în timp ce se săvârșea rugăciunea și litia, Starețul își avea ochii ațintiți în partea cealaltă, spre gard. Parcă era atras de ceva și fața lui avea o luminozitate neobișnuită.

După ce s-a terminat litia preoții au intrat din nou în altar. Starețul era atât de inundat de bucurie încât nu s-a putut abține să nu spună unui cleric:

– Părinte, Cuviosul David este viu și este prezent binecuvântând mulțimile. Îmi vine să iau microfonul și să strig, ca să audă lumea. Dar... smerenia... Mai bine să nu vorbesc.

Dar a simțit îndată înlăuntrul lui un val mai mare de bucurie sfântă, care îl îndemna să vorbească, dar s-a stăpânit, spunând diaconului numai atât:

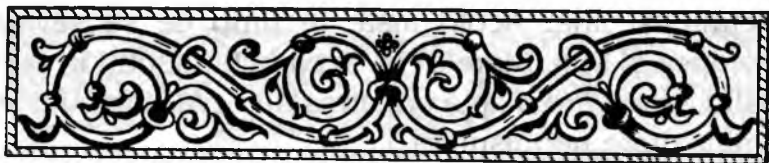
– Dacă voi vorbi eu, Iacov cel analfabet, îi voi lăsa fără glas pe predicatorii și teologii ce sunt afară.

S-a grăbit însă să preîntâmpine primejdia smintelii ce îl păștea pe tânărul diacon adăugând:

– Acestea nu le spun din egoism și din aroganță, ci le spun din râvnă, pentru că simt mereu prezența Cuviosului David. Iar atunci când îl chem, vine. Căci, văzând după-amiază mulțimile îndreptându-se spre mănăstire, am spus: "Vino, sfinte al meu David, ca să binecuvințezi!".

Starețul a spus "vino" și sfântul s-a grăbit să vină. Ce lucru mai mare putea cere nevoitorul nostru? Și ce alt lucru mai important să mai aștepte ca să se bucure în viața aceasta trecătoare? Și ca să nu ne împrăștiăm cu sufletul din pricina suferințelor, acela ne spunea întotdeauna:

– Ne aflăm aici pe pământ ca să ne petrecem zilele noastre în pocăință.

**'Sfinte al meu David, vreau să-mi iei
sufletul și să-l duci la Hristos!'**

A trecut vara și venind toamna, suferințele lui se măreau din ce în ce mai mult. Dumnezeu și Sfinții nu-i ușurau durerile, ci îi dădeau numai răbdare, care negreșit era ca cea a lui Iov. Văzând însă cineva toate cele ce se petreceau cu fericitului Stareț Iacov, poate fi cuprins de un sentiment de ironie și să spună: "Fericitul Stareț vede pe sfinți cum îi ajută pe ceilalți oameni, îi roagă el însuși pe sfinți pentru ceilalți și mulți se vindecă sau își rezolvă problemele. Dar el însuși nu scapă de bolile înfricoșătoare și peste puține zile îl vor apuca crizele morții". Dar oare de ce se petreceau acestea cu Starețul? Pentru că el nu se ruga pentru propria lui vindecare, ci se ruga lui Dumnezeu ca să se vindece alții, slăvindu-se astfel numele Lui și întărindu-se oamenii în credință.

Iar dacă nu erau toți vindecați, cel puțin erau mângâiați, și astfel toți își rezolvau problemele. Astfel a învățat și a făcut Domnul, așa au propovăduit Apostolii după aceea, așa au teologhisit și Sfinții Părinți mai pe urmă, încât prin cele spuse și tâlcuite de ei să ne putem rezolva problema esențială a vieții.

Iar aceasta este că aici suntem trecători, că bolile și greutatea vieții sunt o încercare, o metodă pedagogică a dragostei dumnezeiești, care ne povățuiește către Împărăția lui Dumnezeu. Deoarece omul a căzut din raiul în care îl pusese Dumnezeu, este firesc ca el, mai mult sau mai puțin, să se chinuiască în viață. Așadar el trebuie să călătorească cu bună nădejde prin viață și să rabde chinurile ei, pregătindu-se în Biserică pentru raiul care mai dinainte i-a fost pregătit.

Tot astfel a făcut și fericitul Părinte Iacov, rezolvându-și această problemă în Biserică cu ajutorul sfinților ei. Și de aceea nu se ruga să se vindece și nici nu se neliniștea, orice i s-ar fi întâmplat.

Iar aceasta s-a văzut în toată viața lui chinuită dar cuvioasă. Dar mai curat s-a văzut în noaptea de 23 septembrie, când Starețul a fost cuprins de o criză înfricoșătoare. Bătăi neregulate ale inimii, o apăsare insuportabilă în piept, respirația foarte anevoioasă, toate acestea îi pricinuiau un chin insuportabil. De pe la ceasurile 10-11 din noapte a simțit că i se blochează plămânii. Părinții mănăstirii nu-l puteau ajuta și de aceea erau descurajați. Au alergat la bisericuța Sfântului Haralambie și au făcut paraclisul. Apoi au telefonat medicului Haralambie Kotta. Însă răul înainta foarte repede. Peste puțin Starețul a amorțit și imediat a început să sufle din greu. A apucat însă să spună:

– În noaptea aceasta voi muri. Aduceți-mi Sfântul Cap ca să-l pun aici pe inimă, pe piept... Nu pot respira... Este ultima mea noapte...

Teodor i-a pus Capul Cuviosului pe piept, iar Starețul a șoptit cu greutate și întreruperi:

- Sfinte al meu David, eu de 40 de ani te slujesc în mănăstire... Am venit la 30 de ani și am ajuns la 70 în mănăstirea ta... Tu știi, Sfinte al meu David, cât de mult te-am iubit... Toate câte le-am pățimit, boli... le-am suferit pentru dragostea ta... Sfinte al meu, ajută-mă! Dar dacă a venit ceasul meu ca să plec... Ei, am trăit 70 de ani pe pământ... Dacă mi-a venit ceasul, vreau numai să-mi iei sufletul și să-l duci la Hristos, la Care ai îndrăzneală! Să te înfățișezi la tronul lui Dumnezeu și să-l spui: "Vreau ca pe acest Iacov, pe acest păcătos, să-l ierți deoarece a stat 40 de ani în mănăstire". Sunt și eu om... Oare am știut carte? Sau am fost vreun ritor? Cum m-ai luminat așa am făcut... (Acestea le povestea Starețul după ce s-a făcut bine).

Cuviosul David l-a întărit pe Iacov, slujitorul său. După un sfert de oră și-a revenit puțin. La unu după miezul nopții a ajuns și medicul. Dimineața l-au luat pe Stareț și l-au dus la Spitalul de Stat din Atena, unde l-au băgat la urgență. Acolo medicii au făcut eforturi supraomenești. Trebuiau să-i regleze aparatul de la inimă, să-i facă o mulțime de consultații. Și fiindcă se afla într-o stare descurajatoare, a stat la spital 15 zile, în timpul cărora a suferit și altele: infarct și imediat edem pulmonar. Iar faptul că încă mai supraviețuia era o mare minune.

- Și, o minune! - spunea după aceea Starețul, m-am făcut bine și m-am întors la mănăstire. Îți mulțumesc, Sfinte... Numai să-mi ierți păcatele, iar eu îmi voi petrece zilele în rugăciune și înfrânare. Minunile Cuviosului David sunt foarte multe. Se pot scrie multe cărți, dar nu ajung nici hârtia, nici cerneala. Sfântul este viu și un mare făcător de minuni.

Starețul a fost lăsat la urgență și în următoarele zile, ca să fie protejat de nenumărații vizitatori. Dar a noua zi noaptea a trebuit să elibereze rezerva cu un pat de la urgență, deoarece îi trebuia lui Andrei Papandreu, șeful partidului PASOK. Cineva i-a spus aceleia și soției lui ca să-i mângâie: "Te vei face bine, pentru că pe acest pat a stat un om sfânt". Atunci soția lui A. Papandreu a cerut să-l vadă pe acest "om sfânt". L-a aflat în camera de alături și i-a cerut ajutor. Fericitul Stareț a primit cu plăcere să binecuvânteze și să însemneze cu semnul Sfintei Cruci pe bolnav și îndată a fost dus cu căruciorul până la rezerva unde se afla acela. Înăuntru erau doi gardieni și pe perete erau două icoane, a Mântuitorului și a Maicii Domnului. Bolnavul avea ventuze pe trup și masca de oxigen pe față. Intrând încet și binecuvântând, Starețul a zis:

– Fiul meu, vă păzesc bine...

Soția a crezut că prezența celor doi gardieni a deranjat pe Stareț și le-a făcut imediat semn să plece, dar Starețul a apucat înainte:

– Fiică, de ce îi alungi? Am vrut să spun că dumneavoastră aveți pe Hristos și pe Maica Domnului care vă păzesc.

Apoi s-a apropiat de bolnav, l-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci și i-a spus:

– Domnul meu Andrei, te vei face bine. Nu te teme, te vei face bine. Și eu am fost pe acest pat al durerii. În trei zile te vei face bine și te vei duce la casa ta. Te vei face bine. Să faci bine acolo unde ești.

Bolnavul a încercat să se miște și să-și scoată masca de oxigen. După ce l-au ajutat să și-o scoată, a sărutat

mâna Starețului, a șoptit "mulțumesc" și o lacrimă i s-a rostogolit din ochi. Înainte de a pleca, Starețul l-a asigurat:

– Voi face un paraclis la Sfântul David căruia îi slujesc ca să te faci bine în trei zile, așa cum ți-am spus.

După patru zile A. Papandreu a ieșit din spital și s-a dus acasă.

Apoi a ieșit și Starețul din spital și a rămas puține zile în casa lui Teodor și a Mariei Mikeli. Ca și la spital, nici aici nu l-au lăsat liniștit, ci unul venea ca să-i ceară un sfat, altul să-i citească o rugăciune, iar altul numai ca să-l vadă.

Pe la mijlocul lui octombrie Teodor l-a luat cu mașina și mergând încet l-a dus la mănăstire, la raiul lui. Simțea atâta bucurie că se întorcea la mănăstire, încât glumea, cânta și spunea chiar și stihuri, ca să-l înveselească pe șofer. Astfel, de îndată ce au coborât în fermecătoarea vale a râului Kirea, puțin mai înainte de satul Procopi, a cântat stihurile:

Fie de plouă, fie de nu plouă,
Râul Mantudios tot curge.

Cu greutate, dar și cu multă bucurie a prăznuit pomenirea Cuviosului David la 1 noiembrie. Și în aceeași zi a făcut o minune. Dimitrie Ianacos suferea de ștrangularea valvei și venind la mănăstire pentru pomenirea Cuviosului David, a cerut binecuvântarea Starețului. Atunci Starețul a pus Capul Cuviosului David pe inima lui Dimitrie și i-a prezis:

– Domnul meu Dimitrie, medicii îți vor spune să faci operație. Dar nu te neliniști, căci toate vor merge bine. Și eu, așa cum mă vezi, am făcut multe operații.

Și într-adevăr, Dimitrie trebuia să facă operație. Deoarece cazul era complicat, operația s-a făcut la Londra. Ea a fost reușită, însă după trei zile au apărut dureri și temperatură ridicată. Atunci soția lui l-a rugat cu căldură pe Cuviosul David, și în noaptea aceea l-a văzut pe Stareț cu Capul Cuviosului stând lângă patul soțului ei. Dimineața bolnavul se făcuse cu desăvârșire bine. Atunci când s-au întors în Grecia s-au dus să mulțumească Cuviosului David, iar Starețul, mai înainte ca aceia să-i spună ceva, i-a întâmpinat cu cuvintele:

– Vezi, domnul meu Dimitrie, Cuviosul David nu v-a lăsat. A mers la Londra, a intrat în sala de operație și a venit și la patul tău.

Înainte de a se termina luna noiembrie, a vindecat și pe Pericle Soura. Acesta făcuse operație la rinichi, după care îi ieșise un abces mare înăuntrul abdomenului. Starețul i-a citit o rugăciune, l-a însemnat cu Capul Cuviosului, l-a uns cu untdelemn din candela Cuviosului Ioan Rusul și i-a spus:

– Harul lui Dumnezeu și al sfinților să te ajute.

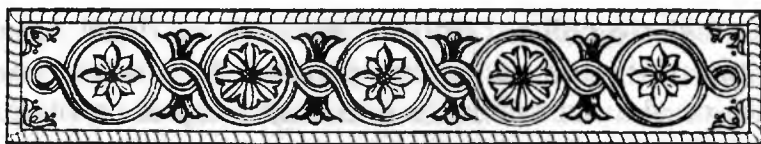
Abcesul, în mod inexplicabil pentru medici, a ieșit din abdomen și s-a curățat. În ciuda insistențelor medicilor, Soura nu a mai făcut altă operație, ci cu rugăciunile Starețului s-a făcut cu desăvârșire bine.

În noiembrie 1990 Starețul a împlinit 70 de ani. Trupește era o ruină, nimic nu-i mai rămăsese nevătămat. Numai oasele care îi stăteau drept și-i ieșeau afară la umeri, lăsând impresia că rasa lui cea ușoară și neîncrețită este agățată de ele. Însă ceea ce rămăsese

neschimbat de suferințe era numai chipul său, care era curat și luminos de parcă ar fi fost imaterial. El exprima o bunătate covârșitoare și o sfială copilărească, fiind împodobit cu un zâmbet reținut, îngeresc și nevinovat. Îți era de ajuns numai să privești la el. Și ai fi dat mult ca să te învrednicești de zâmbetul îngeresc al acelui chip luminos.

Cu toate acestea, nici zâmbetul Starețului nu era întâmplător, nici dorința vizitatorului de a privi chipul lui nu era inexplicabilă. Pentru că zâmbetul acesta era o iradiere de dragoste și bucurie, fiindcă inima și mintea fericitului Stareț erau inundate de dragoste pentru Hristos și de bucuria pe care Acesta o dă. Iată de ce aceia care înțelegeau fie și puțin cele duhovnicești nu se săturau de vederea fericitului nevoitor, nu voiau să scape din ochi sfințita lui față.

'Nu-mi stricați nevoința'

Iarna anului 1990-1991 a trecut în chip martiric. Starețul suferea îngrozitor acolo în munți, datorită frigului și umezelii. Ieșea tot mai puțin din chilie și arareori putea coborî la trapeză. Iar atunci când ieșea, trebuia să se întoarcă repede, deoarece nici picioarele nu-l țineau, și nici inima nu-i îngăduia. Foarte adesea îl înecau străngeri în piept. Avea crize și ziua, nu numai noaptea, care treceau cu ajutorul lui Dumnezeu, dar din ce în ce mai greu. Trebuia să ia foarte des medicamentele, dar pentru ca ele să nu-i vatăme stomacul trebuia să mănânce bine. La asta însă Starețul se împotriva, dar s-a împotrivit și stomacul, care s-a îmbolnăvit grav și-l durea orice ar fi mâncat.

Părinții mănăstirii vedeau acestea și se mâhneau, neștiind cum să-l ajute. Medicii insistau să nu se obosească, să nu spovedească, să nu liturghisească și să mănânce bine datorită medicamentelor. Dar nici slujirile lui cele sfinte nu le putea lăsa și nici nevoința nu voia să și-o îpuțineze. Aceasta îi era de neconceput. A postit cu asprime de la sfârșitul lui februarie și toată luna martie, adică Postul Mare, și de aceea s-a istovit cu totul. Stomacul îl durea foarte tare din pricina medicamentelor. În Lunea Mare, la 1 aprilie, pentru că Starețul nu mai

putea ieși din chilie, părinții mănăstirii au riscat aducându-i puțină fasole cu câteva picături de untdelemn. De îndată ce și-a dat seama, s-a mâhnit nespus de mult. Nu a vrut să mănânce și a protestat:

– Nu-mi stricați nevoința!

Țimp de patru zile n-a pus nici o fărâmitură în gură, în ciuda stării sănătății lui. Numai în Joia Mare, după Sfânta Liturghie a mâncat ceva. Învierea Domnului a prăznuit-o cu o bucurie lăuntrică de nedescris. I-au fost hărăzite experiențe duhovnicești negrăite, a văzut și a trăit lucruri minunate... Pe fața lui strălucitoare și senină puteau fi văzute bucurie cerească, lumină triumfătoare, pace adâncă. Chipul său devenise o strălucire de rai.

În toate lunile care au urmat Starețul s-a bucurat de nenumărate experiențe dumnezeiești, dar a fost și chinuit de martiriul trupesc. Și nu numai atât, ci s-a creat între ele o adevărată întrecere duhovnicească, pe care o urmăreau ceilalți părinți.

Se înmulțeau experiențele dumnezeiești și harismele? Se măreau și durerile. Se înmulțeau cei vindecați cu rugăciunile lui? Se înmulțeau și bolile lui și ispitele în mănăstire.

În aceste luni, cea mai mare parte a timpului a dăruit-o rugăciunii minții, rostind neîncetat, în tăcere, rugăciunea: "Doamne, iisuse Hristoase, miluiește-mă pe mine, păcătosul", uneori în genunchi înaintea Celui răstignit, iar alteori întins, atunci când era foarte istovit. N-a vorbit niciodată despre rugăciunea minții, nu a explicat, nici nu a sfătuit. Poate nu l-a silit nimeni să vorbească despre aceasta, despre felul cum se face această rugăciune, despre ce se întâmplă înlăuntrul celor ce o practică și mai ales despre cele ce le câștigă cei soriți în ea. Dar

deși nu vorbea cu buzele, vorbea cu întregul său chip. Și poate chiar mai grăitor. Orice monah putea vedea pe chipul lui roadele rugăciunii, care se lucra în inimă.

Desigur, rugăciunea minții o rostim toți, mai mult sau mai puțin, dar la foarte puțini ea se adâncește și devine a inimii. Puțini se ostenesc peste măsurile obișnuite, dar și mai puțini se învrednicesc de experiențe dumnezeiești, care se nasc în latura inimii și inundă toată ființa.

A văzut un Arhonte pe un tron slăvit

Avenit și vara. Starețul nădăjduia să i se micșoreze suferințele. Dar cum să se întâmple aceasta când el avea picioarele învinețite, iar în venele lor sângele nu mai circula? Cum să funcționeze inima normal, de vreme ce se hârbuise? Ieșea pentru puțin timp și puțini erau cei care îl puteau vedea. Însă continua să spovedească, să asculte păcatele oamenilor, să sfătuiască neîntrerupt și să se roage pentru durerile tuturor. Mai scria încă și scrisori, chiar mai mult de zece pe zi. Iar atunci când nu se simțea bine și nu se putea ruga pentru fiecare caz în parte, lua scrisorile ce i le trimiteau și le ducea la Cuviosul David:

– Aici, părinte, sunt problemele oamenilor. Tu știi ce scriu ei. Fă ce poți și nu-i lăsa. Pe tine te au...

Spre sfârșitul verii, i s-a întâmplat ceva minunat. Nu știa dacă ceea ce a văzut a fost în somn sau aievea, ci numai că se afla în ceruri înaintea unui Arhonte plin de măreție, Care ședea pe un tron măreț și luminos. Alături de El, puțin mai jos stătea un secretar. Acesta ținea în mâini o carte mare și întorcea toate foile în care erau scrise toate faptele bune ale ieromonahului Iacov. La un moment dat secretarul a spus: "Părintele Iacov nu mai

are nimic altceva". Dar Cel ce ședea pe acel tron slăvit a stăruit: "Cum nu mai are nimic? Are! Întoarce la pagina 365". Acela a deschis la acea pagină și a aflat o cutiuță frumoasă. Atunci fericitul Stareț s-a gândit și și-a adus aminte că pe când se afla încă în Farakla, după terminarea războiului, a aflat o cutiuță mică, metalică, probabil o cutie de rachete luminoase. Era atât de frumoasă încât l-a impresionat mult, dar fără să pregete a dus-o la biserică. Acolo nu aveau o cutie potrivită pentru tămâie și de aceea i-a dăruit-o preotului cu toată inima sa.

'Zilele acestea voi pleca... ca o păsărică'

A început toamna, iar starea sănătății fericitului Stareț se agrava tot mai mult. Nu a mai rezistat și de aceea, vrând-nevrând la sfârșitul lui septembrie l-au dus la Atena și l-au internat în spital, în aceeași rezervă de urgență. Aici medicii au făcut tot ce au putut: consultații, au reglat aparatul de la inimă, au încercat să întărească organismul său cel extenuat. Au încercat, dar nimeni nu mai nădăjduia nimic. Kremastinos a spus iarăși deschis că nimic nu funcționează... că în fiecare clipă se primejduia să sufere o tromboză... că numai puterea dumnezeiască îl ține pe bătrân.

Dar rezerva de la urgență îi trebuia iarăși șefului PASOK-ului. Iarăși l-au dus pe Stareț într-un salon și i s-a cerut din nou să-l binecuvânteze pe A. Papandreu. De data aceasta însă l-a binecuvântat pe bolnav din afara ușii urgenței, pentru că înăuntru i se făcea bolnavului un test.

– Nu-i nimic, a spus Starețul, îl voi binecuvânta de aici ca să meargă sănătos acasă.

Și într-adevăr, bolnavul a plecat acasă sănătos. A ieșit și Starețul din spital și a rămas câteva zile la familia Mikeli. În dimineața când trebuia să plece la mănăstire

aceaia i-au cerut să le facă o aghiazmă în casă. S-au sculat cu toții la ora 4 și au început sfîntirea. Dar toți – de față era și monahia Teodora – îl vedeau pe Stareț mai luminos ca altădată, iar după puțin timp s-a răspândit peste tot o bună mireasmă nespusă. De îndată ce au simțit-o, au început să plângă cu toții.

Ajunghând la mănăstire a suferit o infecție primejdi-oasă. Puțin mai târziu, la începutul lui octombrie, starea lui a avansat în pneumonie. Au apărut noi probleme precum și primejdia să se sfârșească din clipă în clipă. Medicul Kottas, care îl cerceta adesea și îl respecta mult, l-a rugat insistent să meargă din nou la spital, însă Starețul nu a vrut:

– Orice vrei, fiul meu, numai nu mă trimite la spital.

Atunci când ieșise din Spitalul General de Stat, fusese programat pentru 4 decembrie, când trebuia să-l consulte din nou. Starețul însă spunea:

– Nu voi merge iarăși acolo... Nu voi mai apuca...

Și într-adevăr, nu a mai apucat. În felul acesta a spus multora de mai înainte despre adormirea sa și chiar cu exactitate. Oamenilor care în luna octombrie și noiembrie îi spuneau: "Părinte, vom veni și te vom vedea în decembrie", sau "la Crăciun", le răspundea cu siguranță:

– Nu o să mă mai apucați.

Iar părintelui Iacov din Larisa i-a spus:

– Vei veni la mănăstire, dar pe mine nu mă vei mai afla.

Și chiar mai mult, cu trei sau patru zile mai înainte a spus unei creștine, Fotinia:

– Zilele acestea voi pleca. Dar știi cum voi pleca? Iată, așa... ca o păsărică (și a suflat în palmă ca să arate cât de ușor își va da duhul).

'Mă cred prost și nebun'

Toată luna octombrie a suferit neînchipuit de mult. Devenise foarte palid, de pe fața sa pierise orice urmă de viață și semăna cu un mort. I-au interzis orice fel de îndeletnicire, să spovedească și să coboare la slujbele bisericii. Dar acela de îndată ce își revenea puțin, începea din nou să spovedească și cobora și la biserică.

Se ruga mai ales pentru problemele oamenilor care îi cereau aceasta. Vindecările se înmulțeau și tot mai multă lume venea la mănăstire. Dar nu veneau numai oameni serioși și evlavioși, ci veneau și unii care gândeau și spuneau lucruri necuvenite despre Stareț, cum că nu harul îl înștiința despre cele ascunse ale oamenilor. Din această pricină se mânia mult, iar într-o zi nemairăbdând a spus:

– Părinte, unii mă cred prost și nebun, dar după ce voi muri vor vedea cine este Iacov. Nu spun asta din egoism sau mândrie, ci o spun spre slava lui Dumnezeu.

Și într-adevăr, cu cât i se apropia sfârșitul, deși implora neîncetat mila lui Dumnezeu și spunea că "n-am făcut nimic pentru Hristos", câteodată lăsa să-i scape câte ceva și despre harismele ce i le dăduse Dumnezeu.

– Am ascultare și smerită cugetare. De ce să n-o spun, dacă Dumnezeu mi le-a dat?

Altădată, într-un mod mai ocolit, voind să încredințeze că uită toate cele ce îi mărturisesc oamenii, a spus:

- Dumnezeu meu, mi-ai dat multe harisme. Te rog să-mi mai dai una: să uit toate cele ce mi se spun la mărturisire.

Și ceva încă și mai mult. Între 15 și 20 octombrie părintele Chiril l-a auzit spunându-și sieși:

- La înmormântarea mea se va aduna multă lume. Vor veni ca frunza și ca iarba... Va veni multă lume și ce dacă voi face așa ca să îi binecuvintez?

Și într-adevăr, atunci când, la ieșirea din biserică, au ridicat sicriul ca să-l vadă pe Stareț miile de oameni, unii au mărturisit că l-au văzut stând în picioare binecuvântând pe cei de față.

În această perioadă din urmă era neliniștit în privința episcopului locului. De mult timp nu mai comunicase cu Prea Sfințitul Mitropolit Hrisostom al Halchidei și căuta prilej să o facă. A luat legătura cu episcopul său, i-a cerut binecuvântarea și pentru aceasta a simțit o bucurie adâncă. Fericitul Stareț trăia o viață bisericească tradițională și curată. Avea conștiința lucrării harice a episcopului și de aceea îi cinstea pe toți episcopii. Îl mâhneau și condamna faptele urâte făcute de unii împotriva episcopilor, oricare ar fi fost ei. "Este episcop", spunea el, "și nu încetează să fie arhiereu orice ar face".

Folosea mult cuvântul arhiereu și numai modul cum îl pronunța arăta că înțelegea greutatea acestui cuvânt. De aceea întotdeauna condamna toate tulburările bisericesti.

Liturghisește împreună cu sfinții și îngerii...

Noiembrie, ultima lună a vieții Starețului, a început cu nădejdi bune. Erau destule clipele și ceasurile în care Starețul se simțea bine, la care s-a adăugat și bucuria înscăunării Patriarhului. Vartolomeu al Halchedonului a urcat pe tronul ecumenic, precum ceruse Starețul de la Cuviosul David. Părintele Pavel a hotărât să meargă la Constantinopol, la înscăunare și s-a gândit să treacă și pe la mănăstire. L-a aflat pe Stareț în chilie într-o poziție bună. Au discutat destul în legătură cu înscăunarea Patriarhului, după care Starețul a întrebat:

– Oare mă va lua în nume de rău Patriarhul dacă îi voi trimite un mic dar?

I-a trimis Patriarhului o mică sumă de bani "pentru a oferi câte o prăjitură celorlalți sinodali la înscăunarea sa". Prea Fericitul a primit foarte mișcat "micul dar", plecându-se și rostind "iertăți-mă", cuvintele obișnuite ale Starețului.

Dar nu s-au scurs multe zile din luna noiembrie și ceasurile vieții lui au devenit tiranice. Cuviosul nevoitor suferea din ce în ce mai mult, dar și harul îl adumbrea tot mai mult. Deși suferea trupește, se nevoia să privegheze și să se roage. Se dăruia în întregime rugăciunii și singurul lucru pe care îl cerea de la Dumnezeu era să se poată

ruga neîncetat. Dumnezeu a îngăduit să-l tiranizeze atâtea boli, dar i-a dăruit și o putere nemăsurată în rugăciune. O trăia și se desfăta în ea în chip pascal. Adeseori se lăsa pradă lacrimilor de bucurie și de recunoștință față de Dumnezeu. Noaptea sau dimineața, înainte de a merge la biserică, monahii treceau pe la chilia sa și îl vedeau plângând, curgându-i lacrimile ca pârlășele, însă expresia feței lui era tot mai luminoasă. Monahul tânăr care îi slujea s-a înfricoșat atunci când l-a văzut așa pentru întâia dată și ingenunchind înaintea lui l-a întrebat:

– Părinte Stareț, ce ai? Te doare?

Ce să răspundă văzătorul de Dumnezeu? Cum să-i explice tânărului vlăstar al petrecerii îngerești cele pe care i le hărăzise Dumnezeu?

– Nu, fiule, ci mă aflu și împreună-liturghiseam cu sfinții și cu îngerii... la jertfelnice ce nu se pot descrie...

Nu putea explica multe, nu era teolog, însă era cu adevărat văzător de Dumnezeu. Și putea exprima experiența vederii dumnezeiești și o putea arăta prin trăirea și cugetarea sa. Niciodată n-a crezut că poate rosti predici, însă el însuși era o predică vie. Pentru cei ce aveau adevărați ochi ca să vadă, el constituia prezența lui Dumnezeu pe pământ. Pentru cei ce aveau inimă curată, el constituia în întregime descoperirea puterilor dumnezeiești. Cuvintele ce le rostea, sfaturile pe care le dădea închinătorilor care stăruiau să asculte ceva din gura lui erau simple și practice. Nu făcea analize și nu dădea explicații suplimentare, ci rostea o propoziție scurtă, un cuvânt de învățătură, care de multe ori era incomplet. Dar cel care îl cunoștea pe Stareț și urmărea ce îl întrebau închinătorii și felul cum le răspundea, cugeta fără să vrea: "De ce îl mai întreabă? Nu-l văd? E suficient că îl

văd". Nu era nevoie să-ți vorbească ca să te folosești. Ci era destul să-l privești. Atunci simțeai o desfătare rară, simțeai binecuvântarea lui Dumnezeu, o bucurie sfântă...

Și toate acestea sunt adevărate, așa cum este adevărat că toate cuvintele lui aveau putere și înrâurire sfântă. Toți le sorbeau ajungând în inimile lor ca o mângâiere, ca o lumină. Simțământul acesta era general și deloc întâmplător. El avea legătură cu harul și cu sfințenia Starețului. Energiile dumnezeiești se revărsau asupra sa și de aceea cuvintele lui aveau o lucrare binefăcătoare în inimile celor care le primeau. Cuvintele au putere atunci când se rostesc de o persoană insuflată de Dumnezeu și sunt expresii seci, lingvistice, atunci când se pronunță din obișnuință, tipiconal. Lucrarea binefăcătoare a cuvintelor nu se datorează cuvintelor înseși, ci persoanei care rostește cuvintele, deoarece persoana este aceea care poartă și transmite enegiile dumnezeiești.

În cazul acesta avem ceva asemănător cu ceea ce se petrece în Taina Mărturisirii. Acolo preotul cere prin cuvinte iertarea credinciosului ce se pocăiește, care se eliberează de greutatea păcatului și, firește, trăiește și simte în multe feluri această eliberare. Tot astfel, cuvintele unui harismatic se aseamănă cu cuvintele unei rugăciuni sau al unui paraclis citit de preotul care săvârșește rugăciunea.

Cuvintele Evangheliei, rostite de buzele dumnezeiești ale Domnului aveau o putere binefăcătoare, în timp ce rostite de un oarecare nu au nici una. Fericitul Stareț era conștient de acest lucru, iar aceasta se vedea din faptul că uneori insista și porunceă "ca cel ce are stăpânire", însă stăpânire duhovnicească. Dar în același timp, precum am spus, el însuși nu avea sentimentul că prezintă

o oarecare învățătură deosebită. Ci era vorba de sfaturi simple, cu scopul de a mângâia.

Luând aminte cineva la cuvintele Starețului, se încredința și de un alt fel de înțelepciune a lui. Adică cele mai multe din cele pe care le spunea închinătorilor nu aveau înfățișarea de învățătură într-o problemă sau alta, ci erau povestiri ale unor minuni și semne dumnezeiești, care erau făcute, precum spunea, de Cuviosul David și de Sfântul Ioan Rusul. Prezentarea plină de har a minunilor sfinților constituia modul de bază prin care învăța. El însuși era o mărturie vie a minunilor celor doi sfinți și, prin urmare, a "învățăturii" lui. Sfârșind povestirea despre felul cum s-a pocăit unul sau cum s-a vindecat altul prin rugăciune, sau cum un al treilea s-a eliberat de diavol prin atingerea lui cu Capul Cuviosului David, afla prilejul să dea un sfat potrivit cu cazul și cu persoanele ce îl ascultau.

Ultima zi a vieții sale

Avenit și noaptea de 20 spre 21 noiembrie. Se apropia ceasul în care Părintele Iacov trebuia să-și sfârșească mucenicia acestei vieți. Destule erau bolile, destulă era și nevoința marelui nevoitor. Iar fericitul Stareț știa bine aceasta. Cădea cortina peste lumea cea mică și se deschidea cea a nemărginitului, a lumii celei fără de sfârșit, a fericirii și a slavei; a lumii pentru care sunt meniți cei ce au suferit mult și au iubit pe Domnul fără să pregete.

Fericitul Stareț Iacov a privegheat de cu seară în rugăciune. Deși era istovit, nu i-a uitat pe cei îndurerăți. A citit ultimele scrisori și a răspuns la vreo 15, mângâind și sfătuind după caz. Era 21 noiembrie. Se lumina de ziuă și Starețul începea să prăznuiască sărbătoarea Intrării în Biserică a Maicii Domnului, pentru care se pregătise toată noaptea. S-a îmbrăcat să coboare la biserică. Nu ar fi trebuit să coboare, dar el dorea mult, atât de mult încât nimic nu-l putea opri de la ultima lui împărtășanie. A coborât cu multă osteneală. Deși afară era încă întuneric, unii monahi au putut observa fața sa care era schimbată. Chipul său avea o luminozitate neobișnuită, revărsa numai dragoste, iar zâmbetul lui îngeresc îi dădea și mai multă frumusețe. În timpul slujbei de dimineață, a cântat

stând în genunchi cu atâta ușurință și măreție, de ziceai că nu este bolnav.

Glasul lui dumnezeiesc a umplut biserica cu o psalmodie minunată, de parcă ar fi cântat mai mulți îngeri împreună. Acea zi a fost sfântă și pentru părintele Ilarion, pentru că în dimineața aceea a fost hirotonit ierodiacon la Filla de mitropolitul Halchidei. Se vedea că Liturghia aceea nu era una obișnuită. Cu toate acestea nici n-a spus, nici n-a arătat ce a trăit în timpul ultimei lui Liturghii. A văzut iarăși heruvimi și serafimi? A văzut sfinți în jurul său? A văzut Preasfântul Sânge al Domnului sau pe Iisus Domnul ca miel pe Sfânta Masă, ca altădată? Nu știm nimic.

Liturghia s-a terminat cu puțin înainte de ora 9, iar Starețul a ieșit din biserică având o dispoziție sufletească foarte bună. Apoi a coborât scările până la poarta centrală a mănăstirii, a trecut în partea cealaltă și a urcat puținele scări ale celeilalte aripi a mănăstirii. La câțiva metri era bisericuța Sfântului Haralambie, unde îl așteptau câțiva pentru spovedanie. De obicei acolo spovedea. La fel a făcut și acum. După ce i-a spovedit pe ceilalți, la ora 10 l-a spovedit pe ierodiaconul aghiorit Ghenadie, căruia i-a spus bine dispus și apăsător:

– Bine că ai venit! Nu pleca, ca să fii aici când mă vor schimba.

Auzind acestea, ierodiaconul a protestat nevrând să creadă cele pe care le auzise de la Stareț despre moartea lui. Dar acela stăruia.

Sfârșind spovedania, dădea semne de oboseală, dar păstra o dispoziție veselă. S-a ridicat, l-a luat pe diacon de mână și au ieșit din bisericuță. Au coborât scările și au intrat în biserica mare. Aici s-a rugat, a sărutat toate

icoanele, a mulțumit și a preaslăvit pe Dumnezeu. Dar Starețul trăia deja într-o altă lume. Cele dinlăuntru și cele dinafară ale sale se luminau de lumina dumnezeiască, de unde îi veneau veselia și strălucirea feței. Această stare minunată s-a învrednicit s-o vadă un singur monah, Efrem. Acesta curăța sfeșnicele și l-a văzut pe fericitul Stareț intrând în biserică schimbat la față. Strălucea în întregime și răspândea bucurie și veselie. Monahul a rămas nemișcat și îl privea pe Stareț, fiind inundat și el însuși de veselie și uimire.

Apoi, Părintele Iacov a ieșit din biserică și împreună cu ierodiaconul a înconjurat mănăstirea pe dinăuntru. A mers peste tot, a trecut pe la toți monahii, binecuvântându-i și transmițându-le veselia ce se revărsa din belșug de pe fața lui îngerească. După ce a cercetat toată mănăstirea, a ieșit afară pe poarta de miazăzi, a luat-o încet-încet la dreapta și s-a oprit la atelier, unde a binecuvântat cu nespusă dragoste pe monahii de acolo. Apoi a luat-o iarăși la dreapta și oprindu-se în dreptul fiecărei biserițe, își făcea cruce de multe ori. După aceea a urcat mai sus, spre nord-vest, a cerut ierodiaconului să-l ajute să mai urce puțin. De acolo de sus se vedea toată mănăstirea, ca din avion. Era frumoasă, reînnoită, îngrijită... O aflase în ruină, distrusă, dărămată și foarte mică. Acum era și reînnoită și plină de monahi buni.

O privea de acolo de sus și nu se sătura. În privirea sa se putea vedea multă dragoste pentru mănăstire. A stat destul timp privind-o. Oare cugeta la înfățișarea mănăstirii pe care o avea atunci când a venit? Cred că nu, pentru că de pe fața lui nu dispărea deloc bucuria. Nu mai era vreme de amintiri neplăcute... Acum slavoslovea

numai, căci mai rămăseseră puține clipe și le afierosea pentru lucruri mari...

Picioarele nu-l mai țineau și de aceea a spus ierodiaconului:

– Hai, fiule, să mergem.

S-au întors pe cealaltă parte. Era aproape de amiază. Amiaza zilei de 21 noiembrie.

Fiind rupt de oboseală, Starețul s-a retras puțin în chilă sa. Între timp apărură părintele Alexie, care trebuia pentru prima oară să facă o înmormântare. Noul preot nu știa nici tipicul, nici cum să cânte. Fericitul Stareț i-a spus cu răbdare cum să facă asta, cum cealaltă, și a început să cânte stihirile slujbei de înmormântare. Cânta și părintele Alexie, dar Starețul cânta mult mai frumos și se bucura cu duhul. La un moment dat părintele Alexie a crezut că a învățat să cânte slujba înmormântării și a vrut să plece, mulțumind și luând binecuvântare de la Stareț. Dar acela a insistat s-o cânte toată de la început. Așa s-a și făcut. Părintele Alexie a cântat-o în întregime, iar Starețul era numai bucurie și încântare.

Părintele Alexie a plecat după ora 2, iar Starețul a rămas singur. La 3 și 15 minute i-au bătut la ușă și i-au spus că a venit Gherasima. Și deși primea cu multă greutate străini în chilie, totuși a spus:

– Să vină. Copilul acesta are nevoie. Trebuie s-o văd.

A primit-o pe Gherasima pentru spovedanie. Și-a pus epitrahilul, s-a așezat pe marginea patului, ca să privească la Cel răstignit și a început. A ascultat-o cu atenție, a sfătuit-o, a încurajat-o și deodată, cu o înfățișare schimbată, i-a spus:

– Aici, fiica mea, este Cuviosul David... Și Sfântul Iacov, fratele Domnului... Cântă-le troparele!...

Între timp minutele treceau și agonia Starețului creștea, deoarece voia să apuce să-l vadă diacon pe ucenicul său Ilarion, care în acea dimineață, la Liturghie, fusese hirotonit de mitropolitul Hrisostom al Halchidei.

La 4 și 15 minute, fără să audă vreun zgomot, Părintele Iacov îi spuse Gherasimei:

– Fiică, deschide ușa că au venit părinții.

Și într-adevăr, părinții ajunseseră la ușă. În clipa în care Gherasima a deschis ușa, Starețul a încercat să se scoale, să stea pe picioarele lui, dar în aceeași clipă a spus "amețesc, amețesc..." și s-a prăbușit, pierzându-și echilibrul. Fata a apucat să-l prindă pe Stareț și l-a ținut să nu se lovească. Răsuflarea îi era foarte greoaie. În același timp au intrat părinții în frunte cu părintele Ilarion, dar văzându-l pe Stareț întins jos, imediat s-a creat zăpăceală, frică, panică și plânsete. Părintele Chiril a ingenunchiat și a început să-i frece mâinile, iar alți monahi au alergat la bisericuța Sfântului Haralambie și au citit paraclisul plângând. Un altul a alergat să telefoneze la medic. Pulsul marelui nevoitor era firav, aproape imperceptibil. Fața s-a înroșit puțin, dar Starețul a rămas liniștit, fără agonie. Și după câteva clipe de pe buzele sale sfinte a plecat ultima răsuflare...

Și astfel sufletul Starețului a zburat la ceruri ca o păsărică, precum proorocise de mai înainte. Toate se terminaseră. La ora 4 și 17 minute după amiază, fericitul Stareț a lăsat lumea cea stricăcioasă a durerii și a intrat în cortul cel fericit al lui Dumnezeu Cel în Treime.

Părinții mănăstirii nu voiau să creadă că Starețul lor plecase, ci încă mai încercau să-l ajute. Se crease o învălmășală de nedescris. Vorbeau plângând și de aceea cu greu se puteau înțelege. Oricum toate se sfârșiseră.

Înmormântarea

Părinții au îmbrăcat sfintele lui moaște chiar acolo jos, pe podea. Era de față și ierodiaconul Ghenadie, căruia de dimineață îi ceruse să rămână și să fie de față atunci când îl vor îmbrăca.

Nevoitorul, care în toată viața sa a fost veghetor, a liturghisit, a lucrat sau s-a războit cu diavolii, acum zăcea nemișcat, fără suflare. Măinile lui care binecuvântau și dădeau necurmat milostenie, acum stăteau nemișcate pe piept. Toți îl plângeau pe Cuviosul Iacov, dar în adâncul inimilor monahilor își făcea sălaș mângâierea pe care o dau sfinții. Și asta nu numai pentru că știau că Starețul lor a fost un cuvios, dar și pentru că vedeau aceasta pe chipul său cel sfințit. Peste puțin timp a dispărut acea puțină roșeală, ce apăruse pe fața lui în primele minute, și chipul său a luat o înfățișare cuvioasă și plăcută de culoare galben deschis.

Desigur, înfățișarea minunată a cuvioșilor nu se poate descrie. Acea înfățișare minunată a chipului Starețului, pe care toți au văzut-o, a rămas aceeași și în ziua următoare, când a avut loc înmormântarea. Trecuseră multe ceasuri, dar fața sfințită a fericitului Stareț și-a păstrat o luminozitate neobișnuită.

Părinții din mănăstire au dat foarte puține telefoane pentru a înștiința moartea Starețului. Se pot număra pe

degetele unei mâini. Însă unul a chemat zeci de oameni, care după aceea au devenit mii. În scurt timp vestea s-a întins ca un foc care ardea mii de inimi. Toți transmiteau vestea cea tristă la cât mai mulți. Și veneau atât de mulți de parcă însuși Starețul ar fi tras clopotul. Însuși Starețul îi chema pe oamenii lui dragi.

Când oamenii au început să se înștiințeze între ei era noapte, era zi de lucru și toți erau plecați la treburile lor, iar mănăstirea era departe, la capătul lumii, sus în munți. Toate acestea erau adevărate, dar vestea a pricinuit o zguduitură puternică. Cei care îl cunoscuseră începeau să plângă atunci când aflau vestea, oriunde se găseau, chiar și pe drum. Li se înmuiau picioarele și căutau să se sprijine de ceva, pricinuind nedumerire celor care nu înțelegeau.

Cu toate acestea, o mare nesfârșită de lume s-a pornit spre sfintele moaște. Hotărâseră să meargă orice s-ar fi întâmplat. Își lăsau treburile, își lăsau copiii, își lăsau bătrânii... și alergau spre Halchida. Treceau peste munți și ajungeau pe muntele Xiros, de unde coborau la mănăstire, acolo unde îi așteptau moaștele sfinte ale Starețului lor, ale nevoitorului Iacov, făcătorul de minuni. Mulți ajungând noaptea, au privegheat și s-au rugat împreună cu monahii.

Încă din zorii zilei, drumurile erau pline de mașini, care se înghesuiau pe drumul cel rău ce ducea la mănăstire și aduceau o mulțime nesfârșită de fii duhovnicești ai Starețului. Toate drumurile se blocaseră și mulți polițiști se osteneau să facă ordine. Toți voiau să se închine cu evlavie Starețului.

Mii de oameni mergeau pe jos kilometri întregi, pentru că mașinile nu mai încăpeau. Dar toți au ajuns, chiar și cei de departe, și i-au făcut metanie Starețului cerându-i binecuvântarea.

Curtea cea mare a mănăstirii era plină până la refuz. Balcoanele mari, ca niște verande, din interiorul clădirilor mănăstirii erau în pericol să cedeze. Afară și în jurul mănăstirii erau iarăși mii de oameni. Episcopi, preoți, diaconi și monahi au inundat biserica, care nu-i mai încăpea și pe mireni. Înăuntrul și înafara bisericii toți plâneau cu durere, iar lacrimile tuturor curgeau ca râurile. Ici și colo se auzeau bocete.

Dar în acea atmosferă tristă înfățișarea cuvioasă a fericitului Stareț îi mângâia pe toți. Nu te mai săturai privind acea strălucire a sfințitei lui fețe.

Fericitul devenise mai plin de viață decât atunci când trăia. Și aș îndrăzni să spun că, mort fiind, era mai frumos și mai luminos.

Dumnezeu, Care îi dăduse în dar strălucirea feței lui cuvioase, i-a mai dat și un alt dar. La Stareț s-a desființat legea naturală, căci trupul său nu a înțepenit, nici nu s-a răcit, precum se întâmplă întotdeauna cu morții. Măinile lui cuvioase și-au păstrat moliciunea și temperatura firească. Toți le sărutau cu evlavie și toți s-au încredințat de aceasta. Ziua următoare la ora 12, cu puține ceasuri înainte de înmormântare, mitropolitul Procopie al Kefaloniei, care se spovedise la Stareț, căuta atât de mult să ia binecuvântarea Starețului, încât a făcut un lucru de mirare. A luat plângând mâna dreaptă a Starețului, i-a unit primele trei degete și a ridicat-o la fruntea sa ca să-l binecuvânteze. După aceea a pus mâna neînsuflețită a Starețului iarăși pe pieptul lui, unind din nou cele două degete în formă de binecuvântare. Această mână a Starețului cel iubitor de oameni a desființat legile naturale.

În biserica mănăstirii se cânta slujba înmormântării, în timp ce multe mii de oameni treceau să-l heretisească și să-l sărute pe Stareț. Dar pentru ca toată mulțimea de

credincioși să-l poată urmări și să vadă sfintele moaște ale Cuviosului, fie și de departe, au scos sicriul afară din biserică. Au cântat și afară slujba înmormântării pe scurt. Iar unii creștini au văzut pe fericitul Stareț trecând pe deasupra mulțimilor și binecuvântându-le.

Văzând sfintele moaște și auzind stihirile de înmormântare, lumea conștientiza mai profund adormirea Cuviosului Stareț, înfricoșătoarea pierdere. Sentimentele îi biruiau și pe cei cu sânge rece. Inimile credincioșilor erau apăsate de mâhnire, lacrimile curgeau, nimeni nu se putea abține să nu plângă. Toți încercau să se apropie de sfintele moaște și de aceea se crea îmbulzeală și zăpăceală. Voiau măcar o privire să arunce, să-l vadă pe Cuviosul pentru ultima oară. Doi clerici, părintele Dionisie și părintele Pavel, au vorbit foarte frumos despre fericitul Stareț Iacov. Cuvântul lor a pătruns în inimi. Sosise însă și clipa cea mare. Numai pentru câteva minute mai aveau înaintea lor sfintele moaște.

Atunci, înaintea a mii de oameni, mitropolitul Procopie al Kefaloniei a poruncit să se înalțe sicriul, să-l ridice la înălțime ca să-l vadă toți credincioșii pe Cuviosul. Dar de îndată ce au înălțat sicriul și sfintele moaște au fost văzute de toți, din miile de inimi a ieșit un strigăt cutremurător. Toți credincioșii și-au deschis buzele și au umplut toate împrejurimile și toți munții de strigătul: "Sfânt, Sfânt... Sfânt ești!". Atunci s-a deschis cerul și a primit mărturisirea unanimă, ce izvora din mii de guri ca un tunet. Acesta însă nu era un strigăt de jale, nici de durere pentru pierderea Starețului, ci un strigăt de biruință, o doxologie.... Toți strigau: "Sfânt, Sfânt...", dar simțeau că spun: "Viu este Domnul Dumnezeu", Care întotdeauna ne dăruiește sfinți!

Continuare

Mormântul fericitului Stareț Iacov se află în partea de miazăzi a bisericii. Între biserica unde a liturghisit de nenumărate ori și s-a învrednicit de semne dumnezeiești și chilia sa, unde s-a nevoit mai presus de fire.

"Analfabetul" și mult-chinuitul Iacov s-a odihnit în sânurile lui Dumnezeu Tatăl, dar nu i-a lăsat pe oameni. De aceea nu l-au lăsat nici ei. Deși s-a mutat la cele cerești, Starețul nu a părăsit mănăstirea sa, ci supraveghează viața părinților și fraților, întărindu-i duhovnicește și trupește și liturghisind împreună cu ei, precum a spus el însuși unei persoane cunoscute. A rânduit pe urmașul său, arătându-se aievea și dăruind crucea de egumen părintelui Chiril. A denumit, prin arătarea sa, chiar și pe al doilea urmaș al său. În mănăstire toate se fac după voia sa.

Nici după moartea Starețului închinătorii nu încetează să inunde mănăstirea, ci dimpotrivă, acum vin și mai mulți, deoarece după adormirea fericitului Stareț, toți și-au dat seama de puterea harismelor sale dumnezeiești. Cu toții s-au încredințat că Părintele Iacov are multă îndrăzneală la Dumnezeu și la sfinții Lui. El continuă să săvârșească mai multe semne dumnezeiești decât atunci când trăia pe pământ. Aparițiile sale nu se mai pot număra. Mulți îl cheamă, iar Starețul se grăbește să-i ajute. Îi vindecă pe cei bolnavi, pe mulți îi ajută în înfruntarea problemelor duhovnicești și materiale. Peste tot răspândește mângâiere.

Deoarece semnele dumnezeiești săvârșite după moartea unui cuvios constituie criteriul hotărâtor al sfințeniei lui, am judecat cu prudență ca acum să nu prezentăm aparițiile de după moarte, tămăduirile și intervențiile binefăcătoare ale fericitului Stareț. Trebuie evitată orice rea interpretare posibilă. Biserica, în timp, încet și cu prudență, va adevăra ce harismă a dat sau va da Dumnezeu fericitului Stareț Iacov și atunci va propovădui ceea ce a constatat.

Acum însă ne vom referi numai la două vedenii:

În noaptea de 4 spre 5 aprilie, luminându-se de ziua spre duminică, preotul responsabil al bisericii Sfântului Ioan Rusul l-a văzut pe fericitul Stareț aflându-se în Biserică și cerându-i să-i aducă racla Cuviosului Ioan ca să se închine. I-au adus-o și s-a închinat cu veselie rostind rugăciuni cu cuvinte deosebit de frumoase, care înveseleau nespus pe cei din jur. La un moment dat, Starețul a terminat și a spus: "Luați-l pe cuviosul". Atunci preotul și alții ce erau cu el s-au plecat să se închine și ei, ca apoi să ia racla. Dar, uimiți, văzură că în raclă era Starețul Iacov, iar nu Cuviosul Ioan. Tot în dimineața acelei duminici scriitorul cărții de față, fără nici o înștiințare, s-a dus către Procopi și Farakla să adune date despre Starețul Iacov.

Un stareț aghiorit, care nu era încredințat că fericitul Stareț s-a sfințit sau nu, a văzut în vedenie că se închină unor moaște bine mirositoare, care aparțineau Părintelui Iacov.

Și încă ceva foarte important. Fericitul Stareț s-a arătat unei femei care se ruga și i-a spus că altădată îl ruga pe Cuviosul David să meargă la Dumnezeu ca să mijlocească pentru oameni, acum însă "mă duc eu însumi". De aceea și semnele dumnezeiești de după adormirea sa sunt cu neasemănare mai multe. Și se fac din ce în ce mai multe pentru credincioșii ce se nevoiesc și suferă, spre mângâierea noastră și spre slava lui Dumnezeu.

La editura noastră au apărut:

- **"Epistole"**, Cuviosul Paisie Aghioritul
- **"Cuviosul Hagi Gheorghe"**, Cuviosul Paisie Aghioritul
- **"Sfântul Arsenie Capadocianul"**, Cuviosul Paisie Aghioritul
- **"Flori din Grădina Maicii Domnului"**, Cuviosul Paisie Aghioritul
- **"Cuviosul Iosif Sihastrul"**, Monahul Iosif Vatopedineanul
- **"Crâmpiele de viață"**, Arhim. Epifanie Teodoropulos
- **"Familiei ortodoxe, cu smerită dragoste"**, Arhim. Epifanie Teodoropulos
- **"Fericitul Iacov Talikis"**, prof. Stelian Papadopoulos
- **"Patriarhii sau Pământul Canaanului"**, roman religios
- **"Cu durere și dragoste pentru omul contemporan"** (Vol. 1), Cuviosul Paisie Aghioritul
- **"Trezire duhovnicească"** (Vol. 2), Cuviosul Paisie Aghioritul
- **"Nevoință duhovnicească"** (Vol. 3), Cuviosul Paisie Aghioritul
- **"Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos"**, Arhim. Ignatie – Sfânta Mănăstire Paraclitu
- **"Sfântul Nicolae Planas"**, Monahia Marta
- **"Fericitul Stareț Gheorghe Karslidis"**, Monahul Moise Aghioritul
- **"Starețul Varsanufie"**, (Sfaturi către monahi și omii duhovnicești), Mitropolitul Meletie de Nicopole
- **"Cuviosul David «Bătrânul»"** – Mănăstirea Cuviosul David, Eubeea
- **Acatistul și Paraclisul Maicii Domnului**
- **Acatistul și Paraclisul Sfinților Ciprian și Iustina**
- **Carte de rugăciuni**
- **"Gândurile și înfruntarea lor"**, Ierom. Benedict Aghioritul
- **"Patimile și vindecarea lor"**, Ierom. Benedict Aghioritul
- **"Parastasele și folosul lor"**, Ierom. Benedict Aghioritul

- **"Părintele Paisie mi-a spus", Atanasie Rakovalis**
- **"Viața de familie" (Vol. 4), Cuviosul Paisie Aghioritul**
- **"Bătrânul Arsenie Pustnicul", Monahul Iosif**

Vor apărea:

- **"Cuviosul Efreem Katunaklotul", Ierom. Iosif Aghioritul**
- **"Karyes – Colina Sfinților" (Sfinții Rafail, Nicolae și Irina), Vasilichi Ralli**
- **"Everghetinosul"**
- **"Maestrii-Guru, tânărul și Părintele Paisie", Dionisie Farasiotul**

În Colecția Muzică Bizantină au apărut:

- **Buchet muzical athonit – Sfânta Liturghie – Vol. 1**
- **Buchet muzical athonit – Vecernia – Vol. 2**
- **Buchet muzical athonit – Utrenia – Vol. 3**
- **Paraclisul Maicii Domnului**
- **Slujba Învierii**
- **Buchet muzical athonit – Polieleele – Vol. 4**
- **Buchet muzical athonit – Anastasimatarul – Vol. 5**
- **Slujba Sfântului Acoperământ**

Vor apărea:

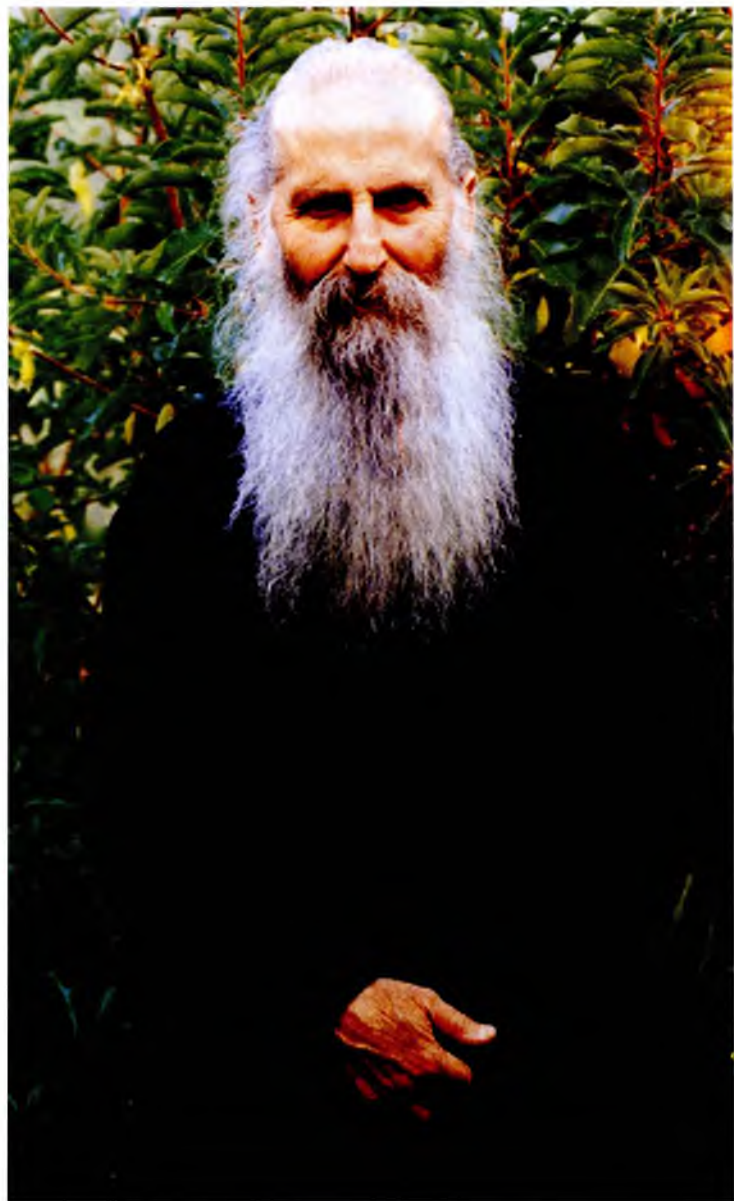
- **Buchet muzical athonit – Psaltirionul – Vol. 6**
- **Buchet muzical athonit – Noul Doxastar (I) – de Anton Pann – Vol. 7**
- **Buchet muzical athonit – Noul Doxastar (II) – de Anton Pann – Vol. 8**

Împreună - liturghisitorul cu îngerii și cu sfinții

Platanul în scorbura căruia Cuviosul Iacov se ruga,
răpindu-se adeseori întru cele cerești

Fericitul Stareț Iacov cu epitrahilul, cădelnița și
bastonul Cuviosului David

Starețul binecuvântând

Starețul Iacov cu puțin înainte de adormirea sa

Starețul Iacov împreună cu
obștea Mănăstirii Cuviosului David (1989)

"Cinstită este înaintea Domnului moartea cuvioșilor Lui"

Mormântul Starețului Iacov

